Załącznik Nr 1do Uchwały Nr X/85/11
Rady Gminy Branice
z dnia 29 sierpnia 2011 r.

GMINA BRANICE

1. PROGRAM USUWANIA AZBESTU Z OBSZARU GMINY BRANICE

2. PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

projektu

PROGRAM USUWANIA AZBESTU Z OBSZARU GMINY BRANICE

3. PODSUMOWANIE PROGRAMU USUWANIA AZBESTU Z OBSZARU GMINY BRANICE

wraz z

PROGNOZĄ ODDZIAŁYWANIA WW. DOKUMENTU NA ŚRODOWISKO

GMINA BRANICE

PROGRAM USUWANIA AZBESTU

Z OBSZARU GMINY BRANICE

Branice, 2011r.

ZAMAWIAJĄCY:

GMINA BRANICE

ul. Słowackiego 3
48-140 Branice

77 4868 228 77 4868 230

ug@branice.pl www.branice.pl

WYKONAWCA:

ul. Węgierska 13
47-400 Racibórz

ul. Opawska 31/3
47-400 Racibórz

(032) 415 00 33 0504-947-946 (032) 415 12 22

biuro@olteko.pl www.olteko.pl

AUTOR: mgr inż. Olga Thym

Spis treści

1 WPROWADZENIE 6

1.1 PODSTAWA OPRACOWANIA 6
1.2 CELE I ZADANIA PROGRAMU 6

2 KRÓTKA CHARAKTERYSTYKA GMINY 7

3 CHARAKTERYSTYKA WYROBÓW AZBESTOWYCH I ODDZIAŁYWANIE AZBESTU NA ZDROWIE CZŁOWIEKA 12

3.1 AZBEST OGÓLNIE 12
3.2 CHARAKTERYSTYKA AZBESTU 12
3.3 KLASYFIKACJA WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST 13
3.4 WŁAŚCIWOŚCI AZBESTU 13
3.5 ZASTOSOWANIE AZBESTU 14
3.6 WPŁYW AZBESTU NA ZDROWIE CZŁOWIEKA 15

4 PROCEDURY ZWIĄZANE Z POSTĘPOWANIEM Z WYROBAMI I ODPADAMI ZAWIERAJĄCYMI AZBEST 18

5 ZADANIA JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO W ZAKRESIE USUWANIA AZBESTU 26

6 AKTUALNY STAN SYTUACJI AZBESTOWEJ NA TERENIE GMINY BRANICE 28

6.1 ŹRÓDŁA DANYCH DO INWENTARYZACJI 28
6.2 WYNIKI INWENTARYZACJI 28
6.3 STAN TECHNICZNY WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST 40

7 ZAKŁADANE DO OSIĄGNIĘCIA CELE 43

8 HARMONOGRAM REALIZACJI PROGRAMU 44

9 KOSZTY USUWANIA WYROBÓW AZBESTOWYCH Z TERENU GMINY BRANICE 46

10 ŹRÓDŁA FINANSOWANIA ZADAŃ PRZEWIDZIANYCH W PROGRAMIE 48

11 MONITORING REALIZACJI PROGRAMU 52

12 STRESZCZENIE W JĘZYKU NIETECHNICZNYM 53

13 BAZA INFORMACYJNA 55

SPIS RYSUNKÓW:

Rysunek 1. Lokalizacja Gminy Branice. **7**

Rysunek 2. Mapa Gminy Branice. **8**

SPIS WYKRESÓW

Wykres 1. Ludność Gminy Branice. **9**

Wykres 2. Powierzchnia wyrobów azbestowych w sołectwach Gminy Branice. **31**

Wykres 3. Procentowy udział wyrobów azbestowych z podziałem na sołectwa. **31**

Wykres 4. Powierzchnia wyrobów azbestowych na 1 mieszkańca w sołectwach Gminy Branice. **33**

Wykres 5. Masa wyrobów azbestowych na 1 mieszkańca w sołectwach Gminy Branice. **33**

Wykres 6. Powierzchnia wyrobów azbestowych według własności obiektów. **35**

Wykres 7. Ilość zinwentaryzowanych posesji w podziale na właścicieli obiektów. **36**

Wykres 8. Ilość zinwentaryzowanych obiektów azbestowych w podziale na ich właścicieli. **36**

Wykres 9. Procentowy udział rodzaju wyrobów azbestowych występujących na terenie Gminy Branice. **38**

Wykres 10. Procentowy udział wyrobów azbestowych według stopnia pilności wymiany. .. **41**

SPIS TABEL:

Tabela 1. Ludność Gminy Branice **9**

Tabela 2. Powierzchnia i masa oraz procentowy udział wyrobów azbestowych w sołectwach Gminy Branice. **30**

Tabela 3. Powierzchnia wyrobów azbestowych w przeliczeniu na 1 mieszkańca według sołectw. **32**

Tabela 4. Masa wyrobów azbestowych w przeliczeniu na 1 mieszkańca według sołectw. **34**

Tabela 5. Zestawienie całkowitej ilości wyrobów zawierających azbest występujących na terenie Gminy Branice w zależności od własności obiektów. **35**

Tabela 6. Ilość posesji i ilość obiektów z wyrobami azbestowymi w podziale na właścicieli w sołectwach Gminy Branice. **37**

Tabela 7. Powierzchnia, masa i procentowy udział wyrobów azbestowych zinwentaryzowanych na terenie Gminy Branice według rodzaju. **38**

Tabela 8. Ilość azbestu na obiektach mieszkalnych. **39**

Tabela 9. Powierzchnia wyrobów azbestowych według stopni pilności wymiany. **40**

Tabela 10. Zestawienie całkowitej powierzchni wyrobów z azbestem na terenie Gminy Branice z uwzględnieniem stanu technicznego tych wyrobów. **42**

Tabela 11. Harmonogram usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Branice. **43**

Tabela 12. Harmonogram realizacji Programu. **45**

Tabela 13. Szacunkowe koszty nakładów finansowych poniesionych na realizację celów Programu. **46**

Tabela 14. Łączne szacunkowe koszty nakładów finansowych poniesionych na realizację Programu. **47**

Tabela 15. Wskaźniki monitorowania Programu. **52**

1 WPROWADZENIE

Program usuwania azbestu z obszaru Gminy Branice, zwany dalej Programem, wraz z inwentaryzacją wyrobów, opracowano na zamówienie władz gminy, celem realizacji zobowiązań jednostki samorządowej w celu ochrony przed szkodliwością azbestu. Ponadto, konieczność posiadania aktualnego Programu związana jest z możliwością ubiegania się o pomoc finansową w zakresie realizacji zadań związanych z demontażem, transportem i unieszkodliwieniem wyrobów azbestowych. Sukcesywna eliminacja szkodliwych wyrobów przyczyni się do poprawy stanu środowiska na terenie gminy, zwłaszcza w sferze jakości powietrza atmosferycznego, jak również wpłynie na poprawę warunków estetycznych gminy.

1.1 PODSTAWA OPRACOWANIA

Program usuwania azbestu z obszaru Gminy Branice powstał jako realizacja przepisów ustawy z dnia 27 kwietnia 2001r. (tekst jednolity: Dz. U. z 2008r. Nr 25, poz. 150) o odpadach (tekst jednolity: Dz. U. z 2007r., Nr 39, poz. 251 z późn. zm.), ustawy z dnia 19 czerwca 1997r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest (tekst jednolity: Dz. U. z 2004r., Nr 3, poz. 20 z późn. zm.) oraz Programu Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009 – 2032, przyjętego przez Radę Ministrów w dniu 14 lipca 2009r. Uchwałą Nr 122/2009, który nakłada na jednostki samorządu terytorialnego szczebla gminnego, powiatowego i wojewódzkiego obowiązek aktualizacji programów usuwania wyrobów zawierających azbest (oczywistym jest, iż w przypadku jednostek samorządu, w których takich programów nie opracowano – powstaje konieczność ich wykonania).

1.2 CELE I ZADANIA PROGRAMU

Celem Programu jest podjęcie czynności, które doprowadzą do:

1) identyfikacji skali problemu poprzez określenie ilości i rodzaju materiałów azbestowych, jakie występują na terenie Gminy Branice,

2) przedstawienia celów strategicznych,

3) przedstawienia źródeł finansowania prac związanych z sukcesywnym usuwaniem wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Branice,

4) bezpiecznego oczyszczenia obszaru Gminy Branice z azbestu,

5) bezpiecznego usunięcia z terenu gminy stosowanych od wielu lat wyrobów zawierających azbest,

6) wyeliminowania negatywnych skutków zdrowotnych u mieszkańców gminy spowodowanych azbestem,

7) sukcesywnej likwidacji negatywnego oddziaływania azbestu na środowisko, poprzez zdeponowanie azbestu i wyrobów zawierających azbest na składowiskach odpadów niebezpiecznych.

Zadaniem Programu jest określenie warunków dla sukcesywnego usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu gminy w określonym horyzoncie czasowym.

2 KRÓTKA CHARAKTERYSTYKA GMINY

Gmina Branice zlokalizowana jest w południowej części województwa opolskiego. Od północy graniczy z Gminą Głubczyce, od wschodu z Gminą Kietrz, zaś od strony południowo-zachodniej z Czechami. W skład Gminy Branice wchodzi 21 sołectw:

1) Bliszczyce,
2) Boboluszki,
3) Branice,
4) Dzbańce,
5) Dzbańce-Osiedle,
6) Dzierżkowice,
7) Gródczany,
8) Jabłonka,
9) Jakubowice,
10) Jędrychowice,
11) Lewice,
12) Michałkowice,
13) Niekazanice z przysiółkiem Niekazanice-Kałduny,
14) Posucice,
15) Turków,
16) Uciechowice,
17) Wiechowice,
18) Włodzienin,
19) Włodzienin-Kolonia,
20) Wódka,
21) Wysoka.

Lokalizację gminy na tle mapy Polski, województwa i powiatu przedstawiono na rysunku 1.

Rysunek 1. Lokalizacja Gminy Branice.

Źródło: www.gminy.pl, http://umwo.opole.pl

Rysunek 2. Mapa Gminy Branice.

Źródło: http://www.branice.pl/

Branice to gmina typowo rolnicza, leżąca w południowej części województwa opolskiego na płaskowyżu głubczyckim wchodzącym w skład Wyżyny Śląskiej.

Powierzchnia gminy to 122 km^2, z czego ponad 90 % stanowią gleby o wysokiej bonitacji w klasie od I - III.

Jest to region z typową strukturą wiejską z urodzajnymi glebami i korzystnym klimatem. Położenie i warunki glebowo-klimatyczne decydują o dominującym profilu rolniczej działalności w gminie. Grunty leśne zajmują powierzchnię 182,1 ha (1,5 % powierzchni gminy).

Największym zakładem pracy jest Samodzielny Wojewódzki Szpital dla Nerwowo i Psychicznie Chorych.[1]

Gmina Branice zawdzięcza swoja obecną strukturę osadnictwa napływowi nowej ludności po zakończonych działaniach wojennych z tzw. „kresów wschodnich" oraz ludności z Centralnej Polski i Pogórza przebywającej na tych terenach w czasie działań II wojny światowej.

Gminę Branice na dzień 31 grudnia 2009 roku zamieszkiwało 7 193 osób.

[1] Źródło: www.gminy.pl, http://umwo.opole.pl

Tabela 1. Ludność Gminy Branice (stan 31.12.2009r.)

Lp.	Sołectwo	Liczba ludności [liczba osób]
1.	Bliszczyce	565
2.	Boboluszki	340
3.	Branice	2 215
4.	Dzbańce	54
5.	Dzbańce - Osiedle	463
6.	Dzierżkowice	157
7.	Jabłonka	161
8.	Jakubowice	62
9.	Jędrychowice	134
10.	Gródczany	142
11.	Lewice	490
12.	Michałkowice	188
13.	Niekazanice	134
	Niekazanice-Kałduny	8
14.	Posucice	219
15.	Turków	91
16.	Uciechowice	131
17.	Wiechowice	182
18.	Włodzienin	522
19.	Włodzienin-Kolonia	223
20.	Wódka	197
21.	Wysoka	515
	Razem	**7 193**

Źródło: UG Branice.

Wykres 1. Ludność Gminy Branice.

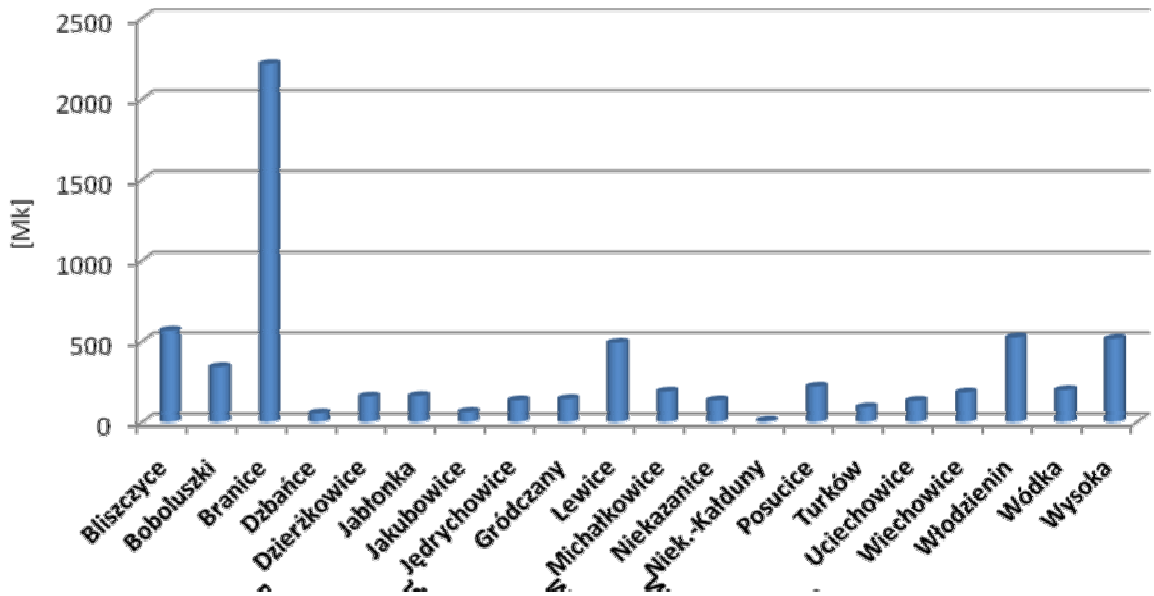

Źródło: UG Branice.

Gmina Branice jest całkowicie wyposażona w sieć wodociągową. Woda na potrzeby gminy dostarczana jest z pięciu ujęć wodociągowych:

- ujęcie wody w Branicach składające się z trzech studni (dwóch głębinowych i jednej kopanej) o łącznej wydajności 1496 m^3/dobę,
- ujęcie wody w Bliszczycach składające się z trzech studni głębinowych o łącznej wydajności 298 m^3/dobę,
- ujęcie wody w Wiechowicach składające się z dwóch studni głębinowych o łącznej wydajności 360 m^3/dobę,
- ujęcie wody w Włodzieninie składające się z jednej studni głębinowej o wydajności 110 m^3/dobę,
- ujęcie wody w Jędrychowicach zaopatrujące się w wodę ze studni kopanej o wydajności 47 m^3/dobę.

Na obszarze gminy, we wsi Branice, znajduje się jedna gminna oczyszczalnia ścieków. Jest to oczyszczalnia mechaniczno-biologiczna. Oczyszczalnia ta oczyszcza ścieki z Wojewódzkiego Szpitala w Branicach, osiedla mieszkaniowego oraz części mieszkańców wsi Branice. Oczyszczalnia ta, o projektowanej wydajności 842 m^3/dobę, oczyszcza ścieki za pomocą osadu czynnego w komorach napowietrzających przy pomocy 14 ruszt „Inka".

Uzbrojenie terenu w sieć kanalizacyjną i sanitarną występuje jedynie w części wsi Branice (będącej w zarządzie gminy). Ogólna długość kanalizacji na terenie gminy wynosi 9,1 km (w tym 5,7 km tej sieci jest w zarządzie gminy).

Na terenie Gminy Branice znajdują się również cztery oczyszczalnie osiedlowe oczyszczające ścieki wyłącznie z osiedli mieszkaniowych oraz osadnik przepływowy trzykomorowy

Gmina położona jest na uboczu głównych tras komunikacyjnych o znaczeniu wojewódzkim i krajowym. Istniejący układ komunikacyjny zapewnia jednak dobre połączenie z najbliższymi miastami, takimi jak: Kietrz, Głubczyce, Racibórz, Kędzierzyn-Koźle oraz z krajem sąsiednim z Czechami relacji Opava – Krnov.

Działalność gospodarczą w Gminie Branice wiązać należy przede wszystkim z obsługą produkcji rolnej (przetwórstwo, skup, sprzedaż hurtowa). Alternatywnym źródłem dochodów jest turystyka z akcentowaniem agroturystyki w oparciu o walory krajobrazowe i klimatyczne Gminy.[2]

Spośród form ochrony przyrody występuje Obszaru Chronionego Krajobrazu „Mokre-Lewice", powołany uchwałą nr XXIV/193/88 Wojewódzkiej Rady Narodowej w Opolu z dnia 26 maja 1988 roku w sprawie ochrony walorów krajobrazu (Dz. Urz. Woj. Opolskiego Nr 19 z dnia 17 lipca 1989 roku, poz. 231 z późniejszymi zmianami).

Obszar chronionego krajobrazu wynosi 8.190 ha. Obszar ten jest drugim położonym w granicach Polski fragmentem Gór Opawskich. Należy do Przedgórza Sudeckiego, leżącego na przedpolu Sudetów Wschodnich. Teren jest mocno pofałdowany, częściowo zalesiony, o dużych walorach przyrodniczo-krajobrazowych. Krajobraz stromych, częściowo zalesionych stoków, malowniczych dolin, niewielkich zbiorników zaporowych przyciąga tu licznych turystów.

[2] Aktualizacja POŚ dla Gminy Branice na lata 2009 - 2012

Na terenie wyżej wymienionego obszaru można spotkać rośliny chronione:

- wawrzynek wilczełyko,
- dziewięćsił bezłodygowy,
- rokitnik pospolity,
- marzanka wonna,
- kalina koralowa,
- konwalia majowa,
- buławnik mieczolistny.[2]

Na terenie Gminy Branice brak jest obszarów sieci Natura 2000.

3 CHARAKTERYSTYKA WYROBÓW AZBESTOWYCH I ODDZIAŁYWANIE AZBESTU NA ZDROWIE CZŁOWIEKA

3.1 AZBEST OGÓLNIE

Azbest jest ogólną nazwą obejmującą włókniste minerały z grupy serpentynów i amfiboli. Jest naturalnym, praktycznie niezniszczalnym surowcem, ale jednocześnie jednym z najbardziej niebezpiecznych czynników rakotwórczych. Bardzo duża elastyczność włókien, odporność na wysokie temperatury i działanie czynników chemicznych, dobre własności mechaniczne oraz małe przewodnictwo cieplne zadecydowały o wielostronnym zastosowaniu azbestu w przemyśle maszynowym, energetyce, komunikacji, a przede wszystkim do wytwarzania materiałów budowlanych. W latach 80-tych naszego stulecia stwierdzono, że oprócz pozytywnych właściwości azbestu istnieją również jego negatywne strony, co jest głównie wynikiem włóknistej budowy tego minerału. Światowa Organizacja Zdrowia (WHO) oficjalnie uznała azbest za czynnik rakotwórczy, zaliczając go do dziesięciu substancji o potencjalnie najwyższych właściwościach kancerogennych. Chorobotwórcze działanie azbestu jest wynikiem wdychania włókien respirabilnych zawieszonych w powietrzu, które mogą wnikać głęboko do układu oddechowego i pozostawać tam na zawsze, powodując po czasie zmiany chorobowe. Emisja takich włókien do powietrza jest wywołana podczas mechanicznego uszkodzenia wyrobów azbestowych oraz podczas naturalnych procesów destrukcji. Należy również zaznaczyć, że płyty azbestowo-cementowe utrzymywane w dobrym stanie technicznym i zabezpieczone przed możliwością emisji włókien azbestowych do otoczenia nie stanowią zagrożenia dla zdrowia ludzi, a właściwe postępowanie z tymi wyrobami minimalizuje ryzyko zachorowania. Płyt azbestowo-cementowych w dobrym stanie technicznym i odpowiednio zabezpieczonych jest jednak na terenie kraju bardzo mało. Powszechnie są stosowane płyty niemalowane (surowe), z których uwalnianie się włókien azbestowych na skutek powierzchniowej erozji, występuje po okresie 25 do 35 lat użytkowania.

3.2 CHARAKTERYSTYKA AZBESTU

Azbest jest rynkową nazwą szeregu występujących w przyrodzie włóknistych minerałów krzemianowych z grupy serpentynów (chryzotyle) i amfiboli. Wyróżnia się 6 typów azbestów: chryzotyl - minerał skałotwórczy z grupy serpentynów oraz 5 minerałów z grupy amfiboli: amozyt, krokidolit, tremolit, aktynolit i antofyllit. Najpowszechniej stosowany był azbest chryzotylowy (tzw. azbest biały). W mniejszym stopniu stosowano krokidolit (tzw. azbest niebieski) a jeszcze rzadziej stosowano amozyt (tzw. azbest brązowy).

Włókna azbestu zaliczane są do najcieńszych naturalnych włókien, będących wiązkami zbudowanymi z dużej liczby włókien elementarnych, dochodzącej nawet do kilkudziesięciu tysięcy. W wiązkach pojedyncze kryształy, włókna azbestu, są w różnym stopniu ze sobą zespolone i splątane. Substancją sklejającą kryształy azbestu jest najczęściej węglan wapniowy.

3.3 KLASYFIKACJA WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST

W zależności od trwałości oraz ilości zastosowanego spoiwa wiążącego wyroby zawierające azbest oraz odpady azbestowe można podzielić na:

1) wyroby miękkie o gęstości < 1000 kg/m^3 (słabo spoiste)

zaliczane do **KLASY I** - zawierają powyżej 20% azbestu i małą ilość lepiszcza. Wyroby te łatwo ulegają uszkodzeniom mechanicznym, czemu towarzyszy znaczna emisja włókien azbestu do otoczenia, stwarzając poważne zagrożenie dla zdrowia ludzkiego. Najczęściej stosowanymi w tej klasie były wyroby tekstylne z azbestu takie jak, koce gaśnicze, szczeliwa plecione, tektury uszczelkowe oraz materiały i wykładziny cierne.

2) wyroby twarde o gęstości > 1000 kg/m^3

zaliczane do **KLASY II** zawierające poniżej 20% azbestu. Włókna azbestowe w tych wyrobach są mocno związane i nawet w przypadku mechanicznego uszkodzenia materiału w stosunkowo niewielkiej ilości przedostają się do otoczenia. Wyroby "twarde" są odporne na destrukcję, a duże niebezpieczeństwo zanieczyszczenia środowiska i zagrożenia zdrowia ludzkiego występuje przy ich obróbce mechanicznej (cięcie, wiercenie otworów) oraz rozbijanie w wyniku zrzucania z wysokości w trakcie prac remontowych. Do tej klasy wyrobów zaliczane są między innymi: powszechnie stosowane płyty azbestowo-cementowe faliste, płyty "karo" oraz płyty płaskie wykorzystywane jako elewacje w budownictwie wielokondygnacyjnym. W znacznie mniejszych ilościach stosowane były inne wyroby azbestowo-cementowe, w postaci rur służących do wykonywania instalacji wodociągowych, kanalizacyjnych czy kominów i zsypów.

3.4 WŁAŚCIWOŚCI AZBESTU

Do specyficznych właściwości azbestu należy przede wszystkim jego włóknista budowa. Długość włókien azbestu jest bardzo różna i zależy od jego odmiany. Azbest posiada szczególne właściwości fizyczno-chemiczne, dzięki którym znalazł on zastosowanie w produkcji wielu wyrobów. Do właściwości tych zalicza się:

1) odporność na wysokie temperatury,
2) odporność na działanie chemikaliów, kwasów, zasad, wody morskiej,
3) właściwości termoizolacyjne,
4) właściwości dźwiękochłonne,
5) wytrzymałość na rozciąganie, ściskanie, ścieranie,
6) dużą sprężystość,
7) wytrzymałość mechaniczną,
8) słabe przewodnictwo ciepła.

3.5 ZASTOSOWANIE AZBESTU

Azbest dzięki swoim wyjątkowym właściwościom fizyczno-chemicznym znalazł szerokie zastosowanie w wielu dziedzinach gospodarki, m.in. w :

1) budownictwie,
2) energetyce,
3) transporcie,
4) przemyśle chemicznym.

Najwięcej, bo około 85 % wszystkich wytworzonych wyrobów azbestowych było wykorzystywanych w budownictwie. W tej dziedzinie azbest był stosowany w formie wyrobów budowlanych powszechnego użycia, tj. tzw. eternit - płyty faliste azbestowo-cementowe, płyty płaskie, płyty KARO - dachowe pokrycia lub elewacje, rury azbestowo-cementowe wysokociśnieniowe i kanalizacyjne, kształtki azbestowo-cementowe oraz elementy wielkowymiarowe.

Wyroby azbestowo-cementowe dla budownictwa produkowane do 1998 r. w Polsce stanowią:

1) płyty azbestowo-cementowe dachowe (udział azbestu 11 – 13%):
   - płyty faliste nieprasowane nisko- i wysokofaliste oraz gąsiory (PN-68/B-14041),
   - płyty płaskie prasowane tzw. płyty „karo" (PN-66/B-14040),
2) płyty azbestowo-cementowe okładzinowe (udział azbestu 9,5 – 11%):
   - płyty płaskie prasowane, okładzinowe (PN-70/B-14044),
   - płyty płaskie, autoklawizowane o nazwie „Kolorys" i „Acekol",
   - płyty płaskie prasowane typu „karo" (PN-66/B-14040),
3) rury i kształtki azbestowo-cementowe (udział azbestu 14 – 18%):
   - ciśnieniowe - wodociągowe (PN-68/B-14750),
   - bezciśnieniowe - kanalizacyjne (PN-68/B-14750),
   - kształtki kanalizacyjne (PN-68/B-14752),
   - kształtki do przewodów wentylacyjnych (BN-73/8865-10).

   Rury i kształtki zawierają oprócz azbestu chryzotylowego również azbest krokidolitowy.
4) natryskiwane izolacje – stanowiące mieszaninę azbestu i cementu, stosowane jako zabezpieczenie ogniochronne konstrukcji stalowych oraz izolację ogniochronną i akustyczną w obiektach użyteczności publicznej.

W przemyśle energetycznym wyroby zawierające azbest stosowano w:

- kominach o dużej wysokości,
- chłodniach kominowych,
- chłodniach wentylatorowych,
- w izolacjach tras ciepłowniczych,

- rurach odprowadzających parę, zraszalnikach w formie izolacji cieplnej ze sznura azbestowego.

W transporcie azbest znalazł wykorzystanie do termoizolacji elektrycznych urządzeń grzewczych w elektrowozach, tramwajach, wagonach, metrze, w termoizolacji silników pojazdów mechanicznych, w uszczelkach pod głowicę, elementach kolektorów wydechowych oraz elementach ciernych (sprzęgła, hamulce). Azbest stosowano także w kolejnictwie, w przemyśle lotniczym i stoczniowym (zwłaszcza w miejscach narażonych na ogień).

W przemyśle chemicznym azbest znalazł wykorzystanie w przeponach stosowanych w elektrolitycznej produkcji chloru. Azbest występuje w wałach ciągnących w hutach szkła.

Fot. 1. Pęknięta płyta azbestowa

Fot. 2. Włókna azbestu

(źródło: www.azbest-eternit.pl)

3.6 WPŁYW AZBESTU NA ZDROWIE CZŁOWIEKA

Na początku XX wieku zauważono, że narażenie na pył powstający przy przetwórstwie azbestu może być przyczyną wystąpienia pylicy płuc - azbestozy. W latach 30-tych ubiegłego stulecia zrodziło się podejrzenie, że azbest może być także przyczyną powstawania nowotworów układu oddechowego. Związek przyczynowy pomiędzy narażeniem na azbest a reakcją biologiczną ustalono na podstawie badań, dopiero w końcu lat 50-tych.

Azbest staje się zagrożeniem dla zdrowia, gdy dojdzie do uszkodzenia lub korozji wyrobów zawierających ten minerał. W takich sytuacjach następuje uwalnianie do powietrza włókien azbestu, które mogą zostać przeniesione przez układ oddechowy do płuc. Na występowanie i typ patologii wpływa rodzaj azbestu, wymiary tworzących go włókien i ich stężenie oraz czas trwania narażenia. Biologiczna agresywność pyłu azbestowego jest zależna od stopnia penetracji i ilości włókien w dolnej części układu oddechowego, jak również od fizycznych i aerodynamicznych cech włókien. Szczególne znaczenie ma w tym przypadku średnica włókien. Włókna cienkie o średnicy poniżej 3 mikrometrów przenoszone są łatwiej i odkładają się w końcowych odcinkach dróg oddechowych, podczas gdy włókna grube, o średnicy powyżej 5 mikrometrów, zatrzymują się w górnej części układu oddechowego. Skręcone włókna chryzotylu o dużej średnicy mają tendencję do zatrzymywania się wyżej w porównaniu z igłowatymi włóknami azbestów amfibolowych, z łatwością przenikających do obrzeży płuc.

Największe zagrożenie dla organizmu ludzkiego stanowią włókna respirabilne tzn. takie, które mogą występować w postaci trwałego aerozolu w powietrzu i przedostawać się

z wdychanym powietrzem do organizmu. Są one dłuższe od 5 mikrometrów, mają grubość nie większą niż 3 mikrometry, a stosunek długości ich włókna do jego grubości nie jest mniejszy niż 3 : 1. Włókna te przenikają do pęcherzyków płucnych, z których nie mogą być wydalane.

Szkodliwe działanie azbestu polega na długotrwałym drażnieniu tkanki miękkiej, ma więc charakter fizyczny, a nie chemiczny. Ze względu na to, że włókna azbestu chryzotylowego są łatwiej zatrzymywane w górnych partiach układu oddechowego, w porównaniu z włóknami azbestów amfibolowych, narażenie na kontakt z azbestem amfibolowym niesie ze sobą większe ryzyko zachorowania.

Zgodnie z raportem WHO z 1986 r. nie można określić progowej, bezpiecznie niskiej dawki zanieczyszczeń powietrza włóknami azbestu, którą może przyjąć organizm bez ujemnych skutków zdrowotnych. Wśród przyczyn braku możliwości zdefiniowania takiej dawki wymienia się: różną odporność osobniczą, różnice w poziomach zanieczyszczenia środowiska i inne czynniki kancerogenne, z którymi azbest współoddziaływuje na organizm. Wyróżnia się trzy rodzaje narażenia na pyły azbestowe, tzw. ekspozycje:

1) zawodową – związaną z pracą w kopalni azbestu, w zakładach produkujących i stosujących wyroby azbestowe oraz obecnie z pracą przy usuwaniu wyrobów zawierających azbest,
2) parazawodową – dotyczącą mieszkańców terenów sąsiadujących z kopalniami i zakładami przetwarzającymi azbest oraz rodzin pracowników tych zakładów,
3) środowiskową – związaną z występowaniem azbestu w powietrzu atmosferycznym, wodzie pitnej i artykułach spożywczych.

Narażenie zawodowe na pył azbestowy może być przyczyną zmian skórnych oraz chorób układu oddechowego. Krótkookresowe narażenie na działanie azbestu może prowadzić do zaburzeń oddechowych, bólów w klatce piersiowej oraz podrażnienia skóry i błon śluzowych. Chroniczna ekspozycja na włókna azbestowe może być przyczyną takich chorób układu oddechowego, jak:

- **pylica azbestowa (azbestoza)** - rodzaj pylicy płuc spowodowanej wdychaniem włókien azbestowych. Przejawia się suchym, męczącym kaszlem, dusznością wysiłkową, bólami w klatce piersiowej oraz objawami nieżytu oskrzeli i rozedmy płuc. Włókna azbestowe wnikają aż do najgłębszych części płuc. Powstają ciała żelaziste, które powodują uszkodzenia i zwłóknienia tkanki płucnej. W latach 1976 - 1996 rozpoznano w Polsce 1314 przypadków azbestozy płuc. Powodowana jest przez stosunkowo duże stężenia włókien, a jej okres rozwoju może trwać nawet 30 - 40 lat,
- **łagodne zmiany opłucnej** - występują już przy niewielkim narażeniu na włókna azbestowe. Powodują one ograniczenie funkcjonowania płuc, a także zwiększają ryzyko zachorowania na raka oskrzeli i międzybłoniaka opłucnej,
- **rak płuc** - najczęściej powodowanym przez azbest nowotworem dróg oddechowych jest rak oskrzeli. Jest to seria nienaprawionych defektów genetycznych w komórkach, prowadzących do rozwoju guza. W zależności od poziomu ekspozycji jest obserwowany wzrost ryzyka raka płuc,
- **międzybłonniaki opłucnej i otrzewnej** (nowotwory o wysokiej złośliwości) - powstają na skutek długotrwałej ekspozycji na azbest. Jest to postępująca choroba

prowadząca do śmierci. Okres rozwoju może wynosić nawet 25 – 40 lat, a śmierć następuje po dwóch latach od wystąpienia objawów. Nowotwór ten rozwija się u osób zawodowo narażonych na kontakt z azbestem oraz u osób mieszkających w okolicach kopalni i zakładów przetwórstwa azbestu. Za powstanie tego typu schorzeń odpowiedzialne są wszystkie rodzaje azbestu, ale największą szkodliwość przypisuje się azbestom amfibolowym. Ilość wykrywanych tego typu nowotworów zwiększa się o około 10% rocznie. W Polsce co roku umiera na międzybłoniaka około 120 osób.

4 PROCEDURY ZWIĄZANE Z POSTĘPOWANIEM Z WYROBAMI I ODPADAMI ZAWIERAJĄCYMI AZBEST[3]

Opracowana przez Ministerstwo Gospodarki publikacja w zakresie schematu procedur związanych z postępowaniem z wyrobami azbestowymi jest swoistego rodzaju przewodnikiem dla użytkowników obiektów z wyrobami azbestowymi, jak również dla firm i instytucji uczestniczących w procesie demontażu, transportu i unieszkodliwiania azbestu.

W przewodniku przedstawiono 6 procedur, które zostały uszeregowane w 4 grupy:

Grupa I. Procedury obowiązujące właścicieli i zarządzających obiektami, instalacjami i urządzeniami zawierającymi azbest lub wyroby zawierające azbest.

PROCEDURA 1. Obowiązki i postępowanie właścicieli oraz zarządców, przy użytkowaniu obiektów i terenów z wyrobami zawierającymi azbest.

PROCEDURA 2. Obowiązki i postępowanie właścicieli i zarządców, przy usuwaniu wyrobów zawierających azbest z obiektów lub terenów.

Grupa II. Procedury dotyczące wykonawców prac związanych z usuwaniem azbestu – wytwórców odpadów azbestowych.

PROCEDURA 3. Postępowanie przy pracach przygotowawczych do usuwania wyrobów zawierających azbest.

PROCEDURA 4. Prace polegające na usuwaniu wyrobów zawierających azbest, wytwarzaniu odpadów niebezpiecznych, wraz z oczyszczeniem obiektu, terenu, instalacji z azbestu**.**

Grupa III. Procedura dotycząca prowadzących działalność w zakresie transportu odpadów niebezpiecznych zawierających azbest.

PROCEDURA 5. Przygotowanie i transport odpadów niebezpiecznych zawierających azbest.

Grupa IV. Procedura dotycząca zarządców składowisk odpadów niebezpiecznych zawierających azbest.

PROCEDURA 6. Procedura dotycząca składowania odpadów na składowisku przeznaczonym do wyłącznego składowania odpadów zawierających azbest lub innym spełniającym odpowiednie warunki techniczne.

Od momentu publikacji ww. procedur niektóre ich zapisy stały się nieaktualne wobec zmiany aktów prawnych, na których bazowano w okresie ich opracowania. Zmiany, które zaszły w niniejszym dokumencie zostały zaznaczone i krótko opisane.

[3] Opracowano na podstawie: „Informator o przepisach i procedurach dotyczących bezpiecznego postępowania z wyrobami azbestowymi, MGPiPS, Warszawa 2003.

PROCEDURA 1. Obowiązki i postępowanie właścicieli oraz zarządców, przy użytkowaniu obiektów i terenów z wyrobami zawierającymi azbest.

Sporządzenie „Oceny stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest".

→

Przeprowadzenie inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest.

↓

Sporządzenie informacji dla wójta/burmistrza/prezydenta (corocznie)

↓

Oznakowanie pomieszczeń, gdzie znajdują się urządzenia lub instalacje z wyrobami zawierającymi azbest.

↓

Opracowanie corocznego planu kontroli jakości powietrza dla pomieszczeń zawierających azbest.

↓

Opracowanie instrukcji bezpiecznego postępowania i użytkowania pomieszczenia z wyrobami zawierającymi azbest.

→

↓

Zaznaczenie na planach sytuacyjnych terenu miejsc z wyrobami zawierającymi azbest.

PROCEDURA 2. Obowiązki i postępowanie właścicieli i zarządców, przy usuwaniu wyrobów zawierających azbest z obiektów lub terenów.

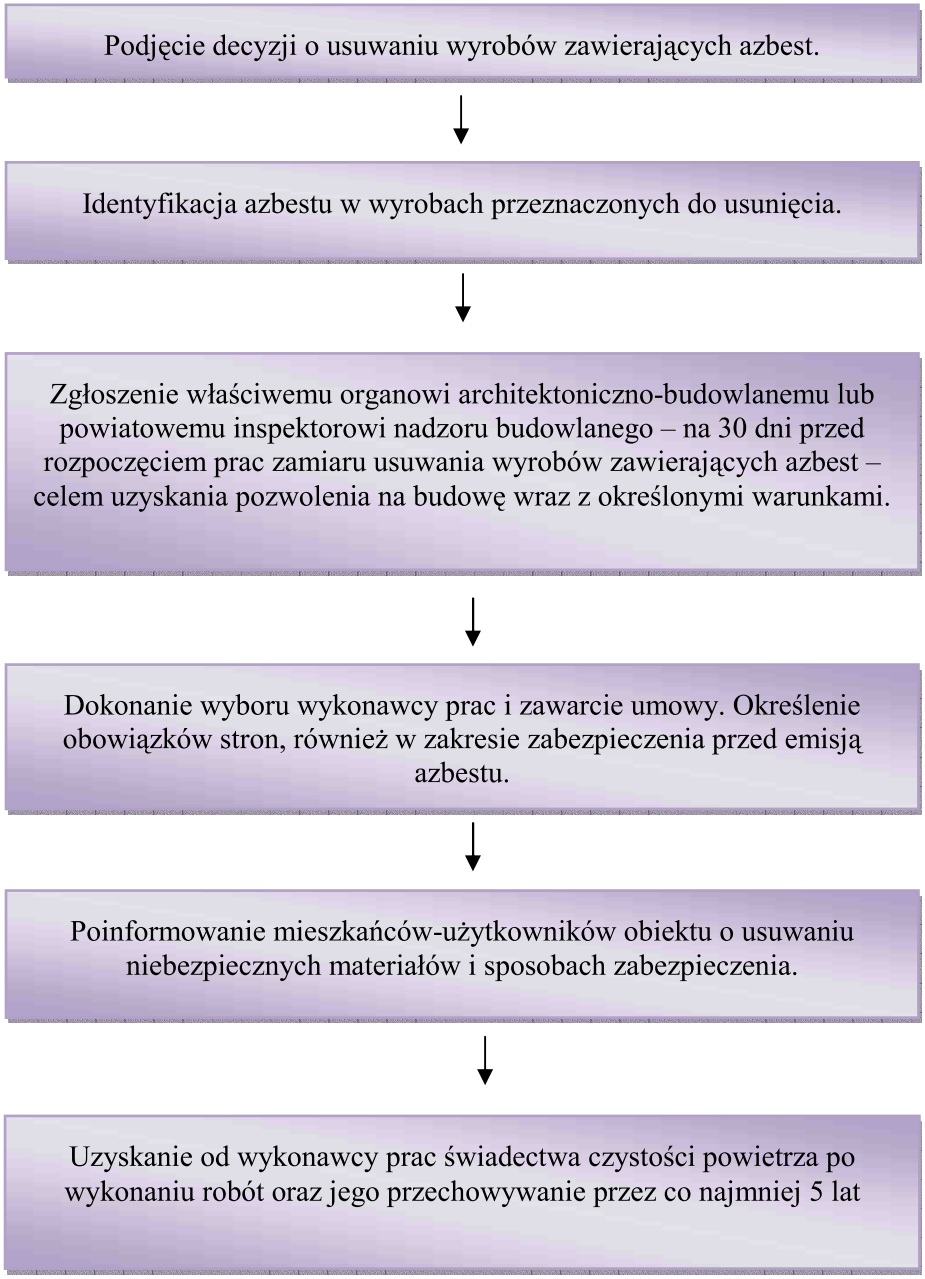

PROCEDURA 3. Postępowanie przy pracach przygotowawczych do usuwania wyrobów zawierających azbest.

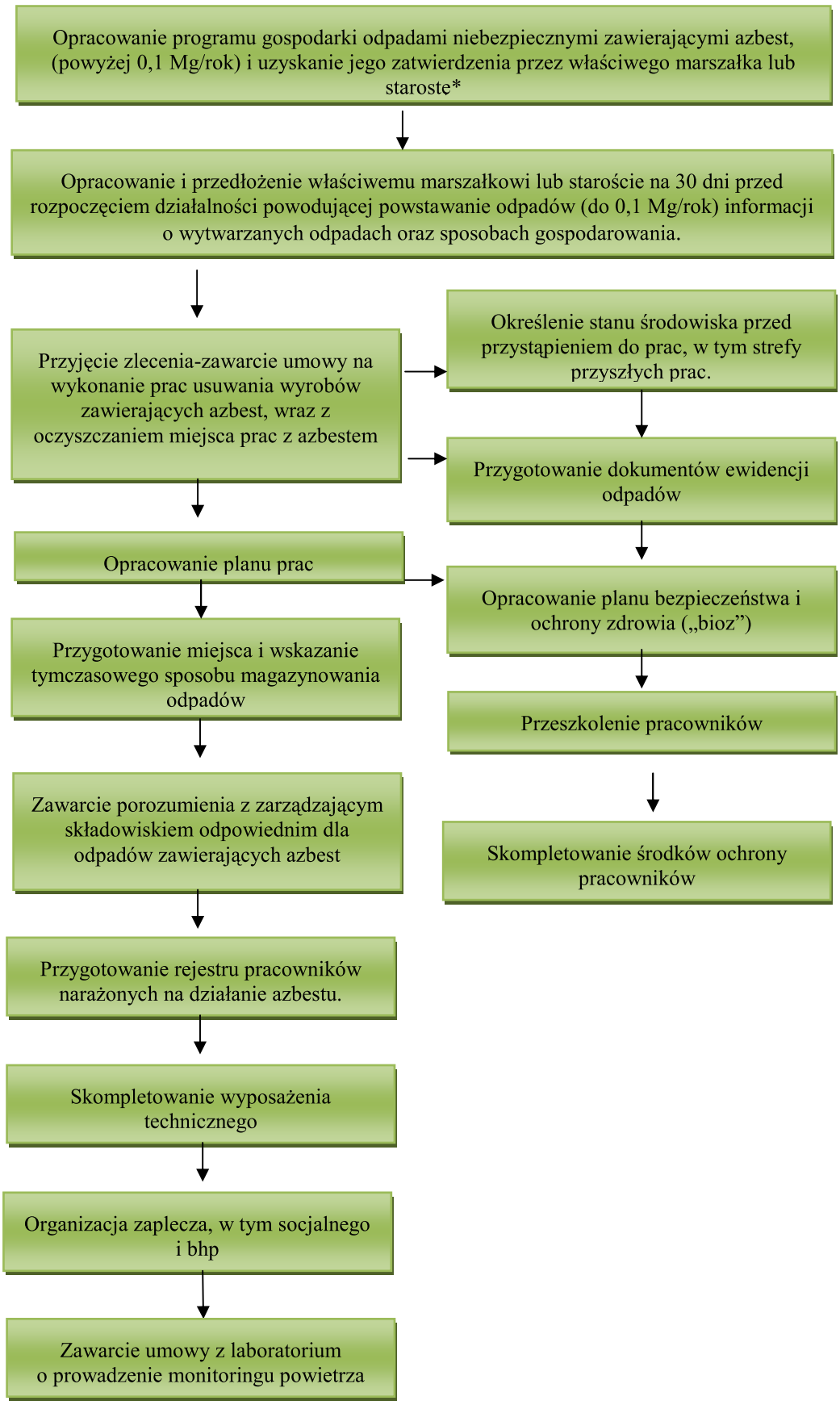

Fot. nr 3. Prace przy demontażu azbestu

(Źródło: www.supro.pl)

Fot. nr 4. Prawidłowo zapakowane odpady azbestowe

(Źródło: www.segi.com.pl)

PROCEDURA 4. Prace polegające na usuwaniu wyrobów zawierających azbest, wytwarzaniu odpadów niebezpiecznych, wraz z oczyszczeniem obiektu, terenu, instalacji z azbestu.

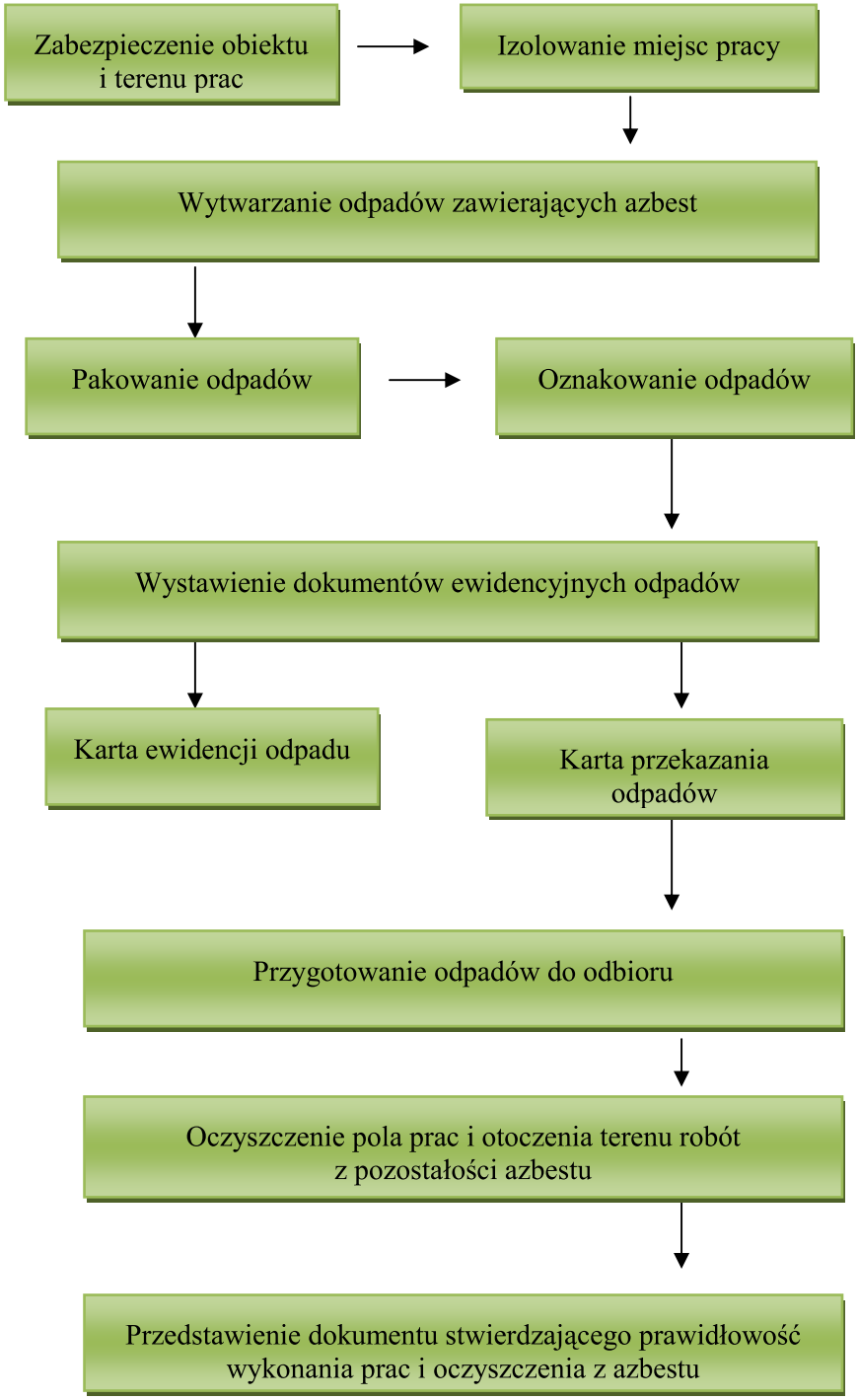

PROCEDURA 5. Przygotowanie i transport odpadów niebezpiecznych zawierających azbest.

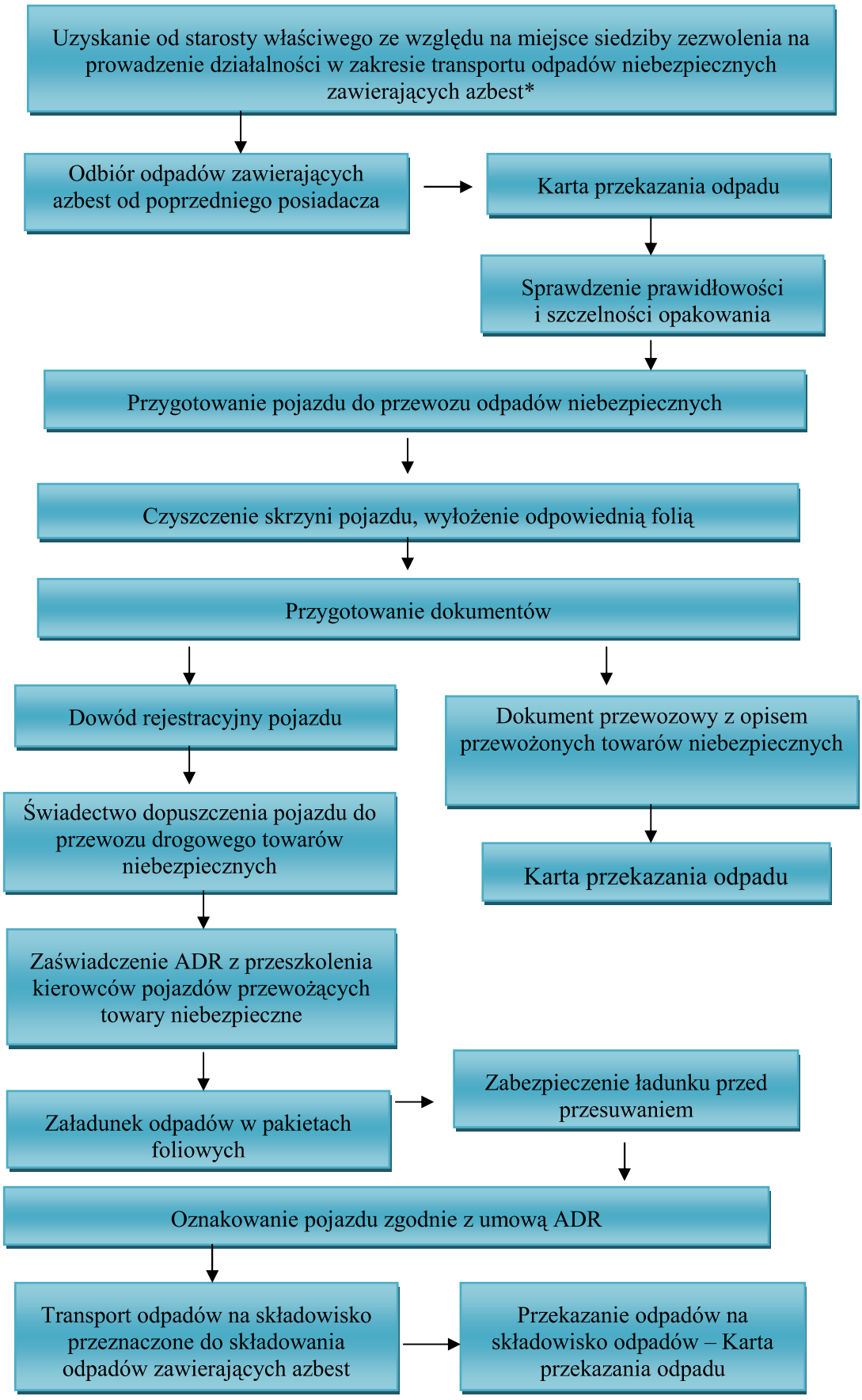

*nastąpiła zmiana rodzaju decyzji, którą powinni posiadać firmy świadczące usługi w zakresie budowy, rozbiórki, remontu obiektu, czyszczenia zbiorników lub urządzeń oraz sprzątania, konserwacji i napraw, jak również zmieniła się kompetencja organu właściwego do wydania takiej decyzji (art. 17 ust. 1a oraz 21a ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001r. o odpadach; tekst jednolity: Dz. U. z 2007r. Nr 39 poz. 251 z późn. zm.).

5 ZADANIA JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO W ZAKRESIE USUWANIA AZBESTU

Rozpoczęcie działań zmierzających do likwidacji azbestu z terytorium Polski było związane z przyjęciem takich dokumentów jak:
1. Rezolucja Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 19 czerwca 1997r. w sprawie wycofywania azbestu z gospodarki.
2. Ustawa z dnia 19 czerwca 1997r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest.
3. "Narodowy Program Przygotowania do Członkostwa w Unii Europejskiej", który został przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 26 kwietnia 2000r.

Konsekwencją istnienia ww. dokumentów było opracowanie pt. "Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski", który został przyjęty przez Radę Ministrów RP w dniu 14 maja 2002r.
Uchwałą Nr 122/2009 w dniu 14 lipca 2009r. Rada Ministrów ustanowiła wieloletni program azbestowy pn.: „Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009 – 2032”. Program ten utrzymuje cele przyjęte przez Radę Ministrów w dniu 14 maja 2002r.

Krajowy program azbestowy zakłada, że w ciągu 30-letniego okresu jego realizacji nastąpi:
1) oczyszczenie terytorium Polski z azbestu oraz usunięcie stosowanych od wielu lat wyrobów zawierających azbest,
2) wyeliminowanie negatywnych skutków zdrowotnych u mieszkańców Polski spowodowanych azbestem oraz ustalenie koniecznych do tego uwarunkowań,
3) sukcesywna likwidacja oddziaływania azbestu na środowisko i doprowadzenie, w określonym czasie, do spełnienia wymogów ochrony środowiska.

W dokumencie pt „Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009 – 2032” określono zadania, będące wynikiem zmian, jakie zaszły od momentu uchwalenia pierwszego krajowego programu azbestowego. Niezmiennym pozostała konieczność realizacji zadań na szczeblach:

1) centralnym,
2) wojewódzkim,
3) lokalnym (samorząd powiatowy i samorząd gminny).

Do zadań wyznaczonych do realizacji przez samorząd gminny należą:
1) przeprowadzenie szkoleń lokalnych w tematyce azbestowej (2010 – 2032),
2) zorganizowanie akcji wywozu odpadów zawierających azbest z terenu gminy na składowisko odpadów lub ich przetwarzania w urządzeniu przewoźnym (2010 – 2032),
3) zorganizowanie akcji demontażu, oczyszczenia nieruchomości i wywozu odpadów zawierających azbest z terenu gminy na składowisko odpadów lub ich przetwarzania w urządzeniu przewoźnym (2010 – 2032),
4) aktualizacja gminnych programów usuwania wyrobów zawierających azbest (2010 – 2032),
5) budowa składowisk odpadów zawierających azbest i uruchamianie urządzeń przewoźnych do przetwarzania odpadów zawierających azbest (2010 – 2032),
6) inwentaryzacja wyrobów zawierających azbest, z wykorzystaniem Elektronicznego Systemu Informacji Przestrzennej monitoringu procesu usuwania wyrobów zawierających azbest (wojewódzka baza danych o wyrobach i odpadach zawierających azbest WBDA) lata 2010 – 2032,

7) aktualizacja inwentaryzacji wyrobów azbestowych, z wykorzystaniem Elektronicznego Systemu Informacji Przestrzennej monitoringu procesu usuwania wyrobów zawierających azbest (wojewódzka baza danych o wyrobach i odpadach zawierających azbest WBDA) lata 2013 – 2032.

6 AKTUALNY STAN SYTUACJI AZBESTOWEJ NA TERENIE GMINY BRANICE

6.1 ŹRÓDŁA DANYCH DO INWENTARYZACJI

Głównym źródłem danych o ilości oraz miejscach występowania wyrobów zawierających azbest na terenie Gminy Branice była przeprowadzona inwentaryzacja takich miejsc. Inwentaryzacja (spis z natury) obejmowała wyroby zawierające azbest zamontowane na zewnątrz budynków mieszkalnych i gospodarczych (dachy i ściany). Dodatkowych informacji dostarczyły podmioty gospodarcze, Urząd Marszałkowski, jak również pozostałe instytucje działające na terenie gminy.

Podczas prac inwentaryzacyjnych dokonano oceny rodzaju, ilości oraz przydatności wyrobów azbestowych do dalszego ich wykorzystania i możliwości bezpiecznego użytkowania. Skontrolowano wszystkie obiekty na terenie gminy pod kątem występowania wyrobów zawierających azbest, co dało rzeczywisty obraz ilości tych wyrobów znajdujących się na terenie Gminy Branice. Proces inwentaryzacji prowadzony był w miesiącach sierpień – wrzesień 2010.

W trakcie wizyt terenowych proszono właściciela posesji, na terenie której stwierdzono występowanie wyrobów zawierających azbest o wypełnienie formularza "Informacja o wyrobach zawierających azbest i miejscu ich wykorzystywania" lub "Informacja o wyrobach zawierających azbest, których wykorzystywanie zostało zakończone" sporządzonych zgodnie z rozporządzeniem Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 października 2003r. w sprawie wymagań w zakresie wykorzystywania i przemieszczania azbestu oraz wykorzystywania i oczyszczania instalacji lub urządzeń, w których był lub jest wykorzystywany azbest (Dz. U. Nr 192, poz. 1876). Cały proces inwentaryzacji oparty był na dotychczasowych przepisach i nie uwzględniał zmian, jakie zaszły po dniu 18 września. Wszystkie wypełnione formularze zostały przekazane do Urzędu Gminy Branice. W przypadku, gdy wyroby zawierające azbest występowały na terenie posesji, gdzie nie było właściciela bądź posesji opuszczonej, ilość azbestu określono na podstawie własnych obliczeń i ilość ta została uwzględniona w zbiorczym wykazie miejsc występowania wyrobu zawierającego azbest.

6.2 WYNIKI INWENTARYZACJI

Wyroby zawierające azbest na terenie Gminy Branice to prawie w 60% płyty typu „karo”, a ok. 40% to płyty faliste, pokrywające dachy budynków mieszkalnych i gospodarczych.

Fot. nr 5. Płyty faliste azbestowo-cementowe

Fot. nr 6. Płyty azbestowo-cementowe typu "karo"

Inwentaryzacja przeprowadzona w Gminie Branice wykazała, że na dzień 20 października 2010r. znajduje się łącznie **164 898 m^2** płyt azbestowo-cementowych, których masa wynosi **1 813,878 Mg**. W tabeli 1 zestawiono powierzchnię, masę oraz procentowy udział płyt azbestowo-cementowych występujących na terenie Gminy Branice w podziale na poszczególne sołectwa.

Z przedstawionych w tabeli 1 danych wynika, że największe nagromadzenie płyt azbestowo-cementowych występuje w Branicach, powierzchnia tych wyrobów wynosi 25 340 m^2, a masa 278,740 Mg, co stanowi około 15,3 % całkowitej ilości płyt azbestowo-cementowych znajdujących się w Gminie Branice. Drugie miejsce pod względem ilości wyrobów azbestowych zajmuje Włodzienin 22 948 m^2 / 252,428 Mg, co stanowi ok. 13,9 % całkowitej ilości płyt. Najmniejsze ilości płyt azbestowo-cementowych zinwentaryzowano w sołectwie Michałkowice 1 600 m^2 / 17,600 Mg - ok. 1 % całkowitej ilości płyt. Nie stwierdzono obecności azbestu na terenie sołectw Dzbańce-Osiedle i Włodzienin – Kolonia.
Na terenie Gminy Branice stwierdzono przybliżoną ilość rur azbestowo-cementowych na sieci wodociągowej:
- Ø 80 o długości 200 m (przyłącz do budynku Urzędu Gminy)
- Ø 80 o długości 200 m (przyłącz do budynku szkoły); źródło Zakład Budżetowy Gospodarki Komunalnej w Branicach.

Tabela 2. Powierzchnia i masa oraz procentowy udział wyrobów azbestowych w sołectwach Gminy Branice.

Lp.	Sołectwo	Powierzchnia wyrobów azbestowych [m^2]	Masa wyrobów azbestowych [Mg]	Udział procentowy [%]
1.	Bliszczyce	13 076	143,836	7,9
2.	Boboluszki	10 348	113,828	6,3
3.	Branice	25 340	278,740	15,3
4.	Dzbańce	2 315	25,465	1,4
5.	Dzbańce - Osiedle	0	0	0
6.	Dzierżkowice	7 650	84,150	4,6
7.	Jabłonka	4 873	53,603	2,9
8.	Jakubowice	8 053	88,583	4,9
9.	Jędrychowice	5 981	65,791	3,6
10.	Gródczany	8 898	97,787	5,4
11.	Lewice	9 361	102,971	5,7
12.	Michałkowice	1 600	17,600	1,0
13.	Niekazanice	3 129	34,419	1,9
	Niekazanice-Kałduny	1 190	13,090	0,7
14.	Posucice	2 563	28,193	1,6
15.	Turków	8 849	97,339	5,4
16.	Uciechowice	5 374	59,114	3,3
17.	Wiechowice	7 383	81,213	4,5
18.	Włodzienin	22 948	252,428	13,9
19.	Włodzienin-Kolonia	0	0	0
20.	Wódka	6 449	70,939	3,9
21.	Wysoka	9 518	104,698	5,8
RAZEM		**164 898**	**1 813,878**	**100**

Źródło: opracowanie własne.

Wykres 2.Powierzchnia wyrobów azbestowych w sołectwach Gminy Branice.

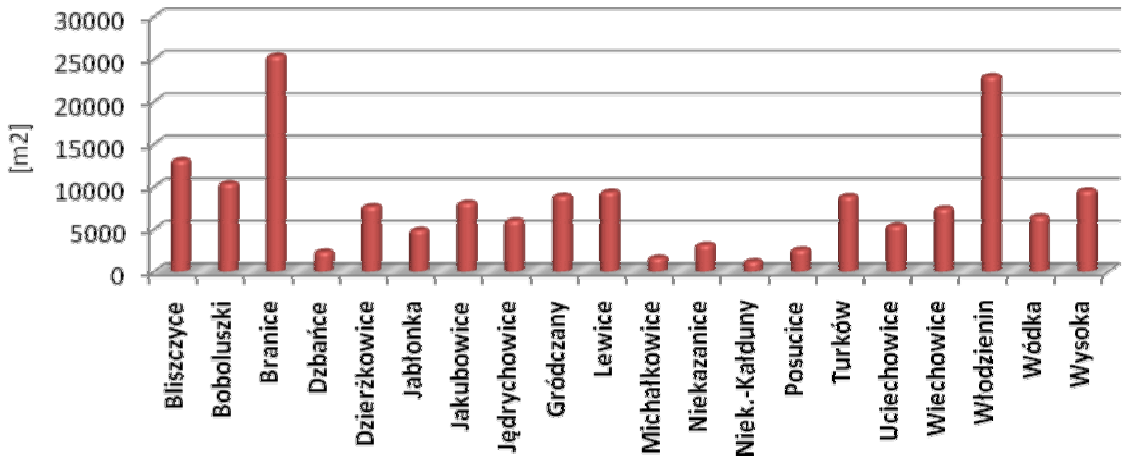

Źródło: opracowanie własne.

Wykres 3.Procentowy udział wyrobów azbestowych z podziałem na sołectwa.

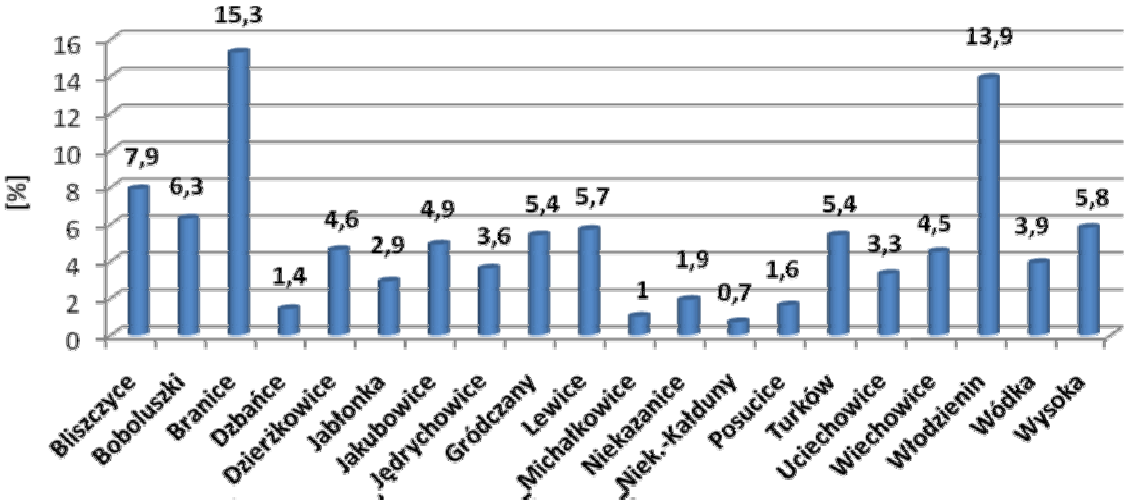

Źródło: opracowanie własne.

Tabela 3. Powierzchnia wyrobów azbestowych w przeliczeniu na 1 mieszkańca według sołectw.

Lp.	Sołectwo	Liczba ludności [31.12.2009r.]*	Powierzchnia wyrobów azbestowych [m^2]	Powierzchnia wyrobów azbestowych w przeliczeniu na 1 mieszkańca [m^2/Mk]
1.	Bliszczyce	565	13 076	23,1
2.	Boboluszki	340	10 348	30,4
3.	Branice	2 215	25 340	11,4
4.	Dzbańce	54	2 315	42,8
5.	Dzbańce - Osiedle	463	0	0
6.	Dzierżkowice	157	7 650	48,7
7.	Jabłonka	161	4 873	30,2
8.	Jakubowice	62	8 053	129,88
9.	Jędrychowice	134	5 981	44,6
10.	Gródczany	142	8 898	62,6
11.	Lewice	490	9 361	19,1
12.	Michałkowice	188	1 600	8,5
13.	Niekazanice	134	3 129	23,4
	Niekazanice-Kałduny	8	1 190	148,8
14.	Posucice	219	2 563	11,7
15.	Turków	91	8 849	97,2
16.	Uciechowice	131	5 374	41,0
17.	Wiechowice	182	7 383	40,6
18.	Włodzienin	522	22 948	43,9
19.	Włodzienin-Kolonia	223	0	0
20.	Wódka	197	6 449	32,7
21.	Wysoka	515	9 518	18,5
RAZEM		**7 193**	**164 898**	**-**

*Źródło: opracowanie własne, *UG Branice.*

Największa powierzchnia wyrobów azbestowych w przeliczeniu na 1 mieszkańca występuje w Niekazanicach-Kałduny wynosi prawie 149 m^2/Mk, a następnie w sołectwie Jakubowice – niespełna 130 m^2/Mk. Najmniejsza powierzchnia wyrobów azbestowych w przeliczeniu na 1 mieszkańca występuje w sołectwie Michałkowice i wynosi 8,5 m^2/Mk.

Wykres 4. Powierzchnia wyrobów azbestowych na 1 mieszkańca w sołectwach Gminy Branice.

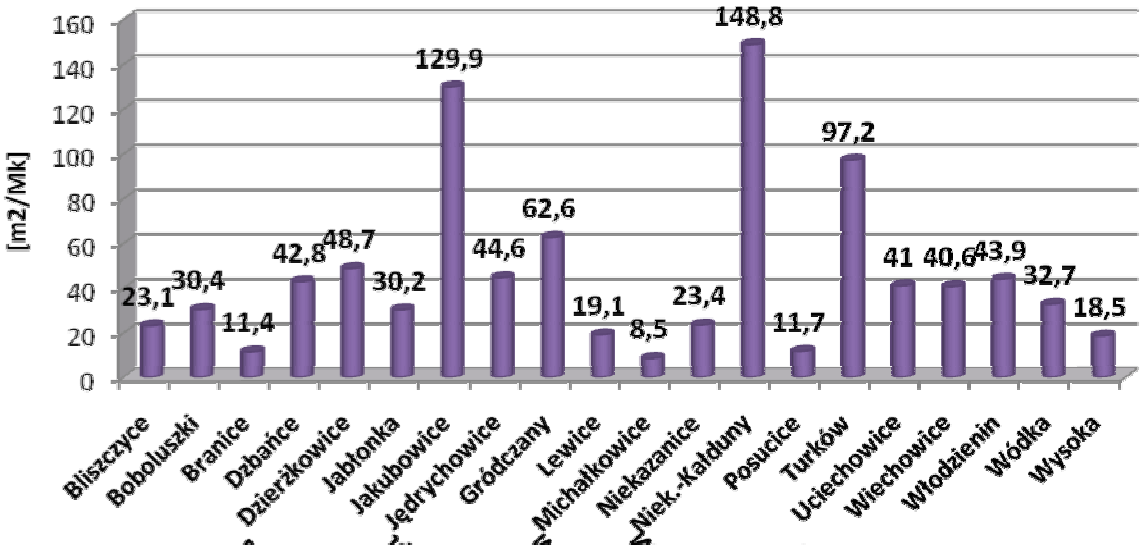

Źródło: opracowanie własne.

Wykres 5. Masa wyrobów azbestowych na 1 mieszkańca w sołectwach Gminy Branice.

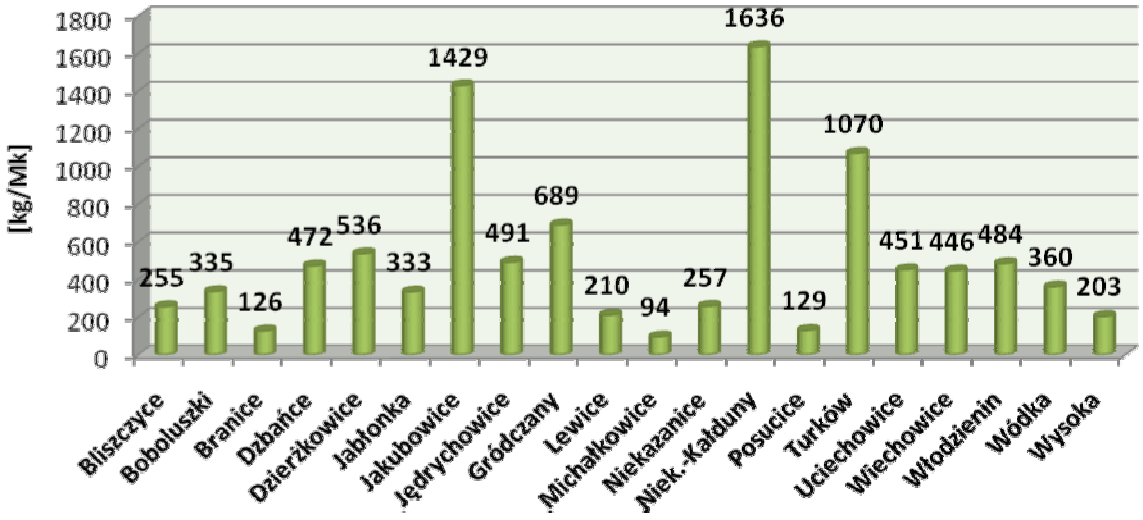

Tabela 4. Masa wyrobów azbestowych w przeliczeniu na 1 mieszkańca według sołectw.

Lp.	Sołectwo	Liczba ludności [31.12.2009r.]*	Masa wyrobów azbestowych [Mg]	Masa wyrobów azbestowych w przeliczeniu na 1 mieszkańca [kg/Mk]
1.	Bliszczyce	565	13 076	255
2.	Boboluszki	340	10 348	335
3.	Branice	2 215	25 340	126
4.	Dzbańce	54	2 315	472
5.	Dzbańce - Osiedle	463	0	0
6.	Dzierżkowice	157	7 650	536
7.	Jabłonka	161	4 873	333
8.	Jakubowice	62	8 053	1 429
9.	Jędrychowice	134	5 981	491
10.	Gródczany	142	8 898	689
11.	Lewice	490	9 361	210
12.	Michałkowice	188	1 600	94
13.	Niekazanice	134	3 129	257
	Niekazanice-Kałduny	8	1 190	1 636
14.	Posucice	219	2 563	129
15.	Turków	91	8 849	1 070
16.	Uciechowice	131	5 374	451
17.	Wiechowice	182	7 383	446
18.	Włodzienin	522	22 948	484
19.	Włodzienin-Kolonia	223	0	0
20.	Wódka	197	6 449	360
21.	Wysoka	515	9 518	203
RAZEM		**7 193**	**164 898**	**-**

*Źródło: opracowanie własne, *UG Branice.*

Największa masa wyrobów azbestowych w przeliczeniu na 1 mieszkańca, wynosząca ponad 1000 kg występuje Niekazanicach-Kałduny, Jakubowicach i Turkowie i wynosi odpowiednio: 1 636 kg/Mk, 1 429 kg/Mk i 1 070 kg/Mk. Najmniejsza masa wyrobów azbestowych w przeliczeniu na 1 mieszkańca występuje w sołectwie Michałkowice i wynosi 94 kg/Mk.

Obiekty, w których stwierdzono występowanie wyrobów zawierających azbest można podzielić na obiekty stanowiące własność:

1) osób fizycznych,

2) podmiotów gospodarczych,

3) administracji państwowej (gmina, Skarb Państwa).

Pod pojęciem „podmioty gospodarcze” należy rozumieć uczestników procesów gospodarczych, których decyzje i działania wywołują skutki ekonomiczne (np. Rolnicze Spółdzielnie Produkcyjne, podmioty prowadzące działalność wytwórczą, usługową lub handlową).

Tabela 5. Zestawienie całkowitej ilości wyrobów zawierających azbest występujących na terenie Gminy Branice w zależności od własności obiektów.

Lp.	Własność	Ilość posesji z wyrobami azbestowymi [szt.]	Ilość obiektów budowlanych z wyrobami azbestowymi [szt.]	Powierzchnia wyrobów azbestowych [m^2]	Masa wyrobów azbestowych [Mg]
1.	osób fizycznych (zabudowa jednorodzinna)	702	1 136	148 589	1 634,479
			7	382	4,202
				148 971	**1 638,681**
2.	podmiotów gospodarczych	11	19	10 453	114, 983
3.	administracja państwowa	16	33	5 474	60,214
RAZEM		**729**			
RAZEM obiekty budowlane			**1 188**	**164 516**	**1 809,676**
RAZEM Obiekty bud. + pryzmy			**1 195**	**164 898**	**1 813,878**

Źródło: opracowanie własne.

Wykres 6. Powierzchnia wyrobów azbestowych według własności obiektów [m2].

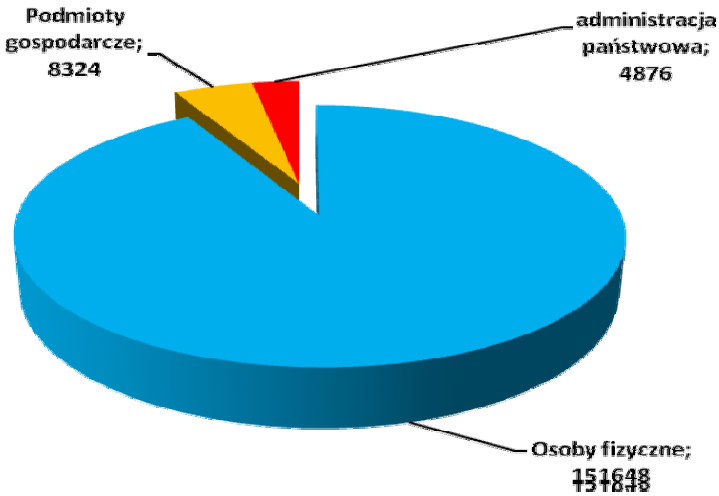

Źródło: opracowanie własne.

Analiza wyników inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest (płyt azbestowo-cementowych) [tabela 5] na terenie Gminy Branice prowadzi do wniosku, że najwięcej tych wyrobów znajduje się w zabudowie jednorodzinnej, stanowiącej własność osób fizycznych – 148 971 m^2 / 1 638,681 Mg, co stanowi 90% całkowitej ilości płyt azbestowo-cementowych na terenie gminy. Powierzchnia wyrobów azbestowych należących do podmiotów gospodarczych wynosi 10 453 m^2 / 114,983 Mg, co stanowi ok. 6 całkowitej ilości tych

wyrobów. Powierzchnia wyrobów azbestowych będąca w zarządzaniu jednostek administracji państwowej wynosi zaledwie 5 474 m^2 / 2,5460,2141 Mg, co stanowi 4 %.

Natomiast pod względem ilości zinwentaryzowanych posesji z wyrobami azbestowymi [tabela nr 5] aż 96,3 % tych posesji należy do osób fizycznych, 1,5 % do podmiotów gospodarczych, a 2,2 % należy do jednostek administracji państwowej. Ilość zinwentaryzowanych posesji z wyrobami azbestowymi w podziale na właścicieli przedstawia wykres nr 8. Natomiast ilość zinwentaryzowanych obiektów z zabudowanym azbestem w podziale na ich właścicieli przedstawia wykres nr 9.

Wykres 7. Ilość zinwentaryzowanych posesji w podziale na właścicieli obiektów.

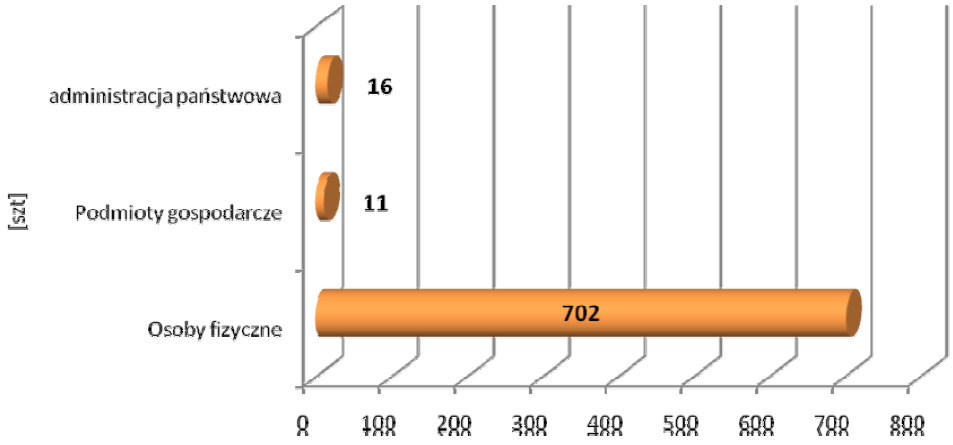

Źródło: opracowanie własne.

Wykres 8. Ilość zinwentaryzowanych obiektów azbestowych w podziale na ich właścicieli.

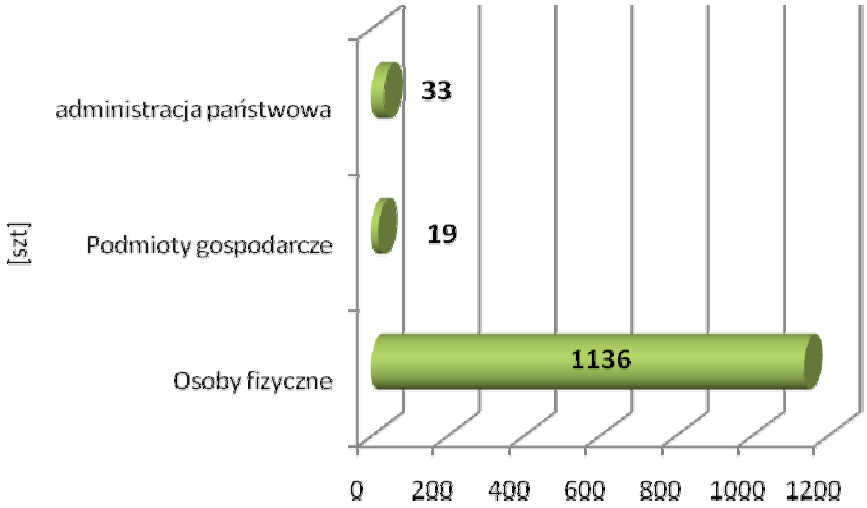

Źródło: opracowanie własne.

Całkowita ilość obiektów znajdujących się na terenie Gminy Branice z zabudowanymi wyrobami azbestowymi wynosi 1 188 sztuk, przy czym dodatkowo zinwentaryzowano 7 miejsc magazynowania wyrobów azbestowych.

Tabela 6. Ilość posesji i ilość obiektów z wyrobami azbestowymi w podziale na właścicieli w sołectwach Gminy Branice.

Lp.	Sołectwo	Własność osób fizycznych		Własność podmiotów gospodarczych		Własność administracji państwowej	
		Ilość posesji z azbestem [szt.]	Ilość obiektów z azbestem	Ilość nieruchomości z azbestem [szt.]	Ilość obiektów z azbestem	Ilość nieruchomości z azbestem	Ilość obiektów z azbestem
1.	Bliszczyce	48	66	1	1	-	-
2.	Boboluszki	47	89	-	-	-	-
3.	Branice	136	89	1	1	1	1
4.	Dzbańce	11	15	-	-	-	-
5.	Dzbańce - Osiedle	-	-	-	-	-	-
6.	Dzierżkowice	30	50	1	3	-	-
7.	Jabłonka	18	35	-	-	-	-
8.	Jakubowice	19	41	-	-	6	20
9.	Jędrychowice	21	29	-	-	2	3
10.	Gródczany	26	36	-	-	-	-
11.	Lewice	44	58	2	2	1	1
12.	Michałkowice	9	12	-	-	-	-
13.	Niekazanice	15	20	1	1	1	1
	Niekazanice-Kałduny	4	7	-	-	2	4
14.	Posucice	10	12	1	1	1	1
15.	Turków	21	44	2	4	-	-
16.	Uciechowice	16	22	-	-	-	-
17.	Wiechowice	41	70	-	-	1	1
18.	Włodzienin	109	205	2	6	1	1
19.	Włodzienin-Kolonia	-	-	-	-	-	-
20.	Wódka	27	37	-	-	-	-
21.	Wysoka	50	84	-	-	-	-
RAZEM		**702**	**1 128**	**11**	**19**	**16**	**33**

Źródło: opracowanie własne.

Tabela 7. Powierzchnia, masa i procentowy udział wyrobów azbestowych zinwentaryzowanych na terenie Gminy Branice według rodzaju.

Rodzaj wyrobów azbestowych	Powierzchnia wyrobów azbestowych [m^2]	Masa wyrobów azbestowych [Mg]	Procentowy udział [%]
Płyty azbestowo-cementowe płaskie stosowane w budownictwie	98 189	1 080,079	59,5
Płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa	66 709	733,799	40,5
RAZEM	**164 898**	**1 813,878**	**100**

Źródło: opracowanie własne.

Wykres 9. Procentowy udział rodzaju wyrobów azbestowych występujących na terenie Gminy Branice.

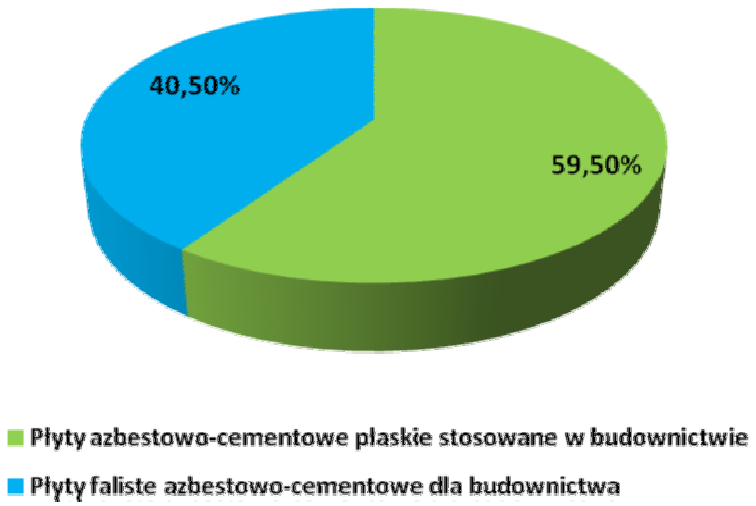

Źródło: opracowanie własne.

Wśród zinwentaryzowanych wyrobów zawierających azbest na terenie Gminy Branice prawie 60% stanowią płyty płaskie a nieco ponad 40% wyroby typu falistego.

Tabela 8. Ilość azbestu na obiektach mieszkalnych.

Lp.	Sołectwo	Ilość obiektów mieszkalnych z zabudowanym azbestem	Powierzchnia wyrobów azbestowych na obiektach mieszkalnych [m^2]	Masa wyrobów azbestowych na obiektach mieszkalnych [Mg]
1.	Bliszczyce	48	9 136	100,496
2.	Boboluszki	30	5 034	55,374
3.	Branice	104	12 346	135,806
4.	Dzbańce	6	1 058	11,638
5.	Dzbańce - Osiedle	0	0	0
6.	Dzierżkowice	19	3 449	37,939
7.	Jabłonka	8	1 636	17,996
8.	Jakubowice	16	2 518	27,698
9.	Jędrychowice	13	2 701	29,711
10.	Gródczany	18	4 050	44,550
11.	Lewice	29	4 354	47,894
12.	Michałkowice	5	730	8,030
13.	Niekazanice	9	1 672	18,392
	Niekazanice-Kałduny	6	770	8,470
14.	Posucice	10	1 690	18,590
15.	Turków	12	2 010	22,110
16.	Uciechowice	15	3 134	34,474
17.	Wiechowice	29	2 974	32,714
18.	Włodzienin	72	8 778	96,558
19.	Włodzienin-Kolonia	0	0	0
20.	Wódka	20	3 175	34,925
21.	Wysoka	20	3 470	38,170
RAZEM		**489**	**74 685**	**821,535**

Spośród wszystkich zinwentaryzowanych 1 188 obiektów z zabudowanym azbestem, należących do osób fizycznych aż 489 to obiekty mieszkalne. Powierzchnia azbestu na obiektach mieszkalnych wynosi ponad 74 tys. m^2. Należy stwierdzić, iż 41% zinwentaryzowanej powierzchni azbestowej znajduje się na dachach obiektów mieszkalnych.

Najwięcej obiektów mieszkalnych z zabudowanym azbestem stwierdzono w Branicach - 104 obiekty, natomiast w sołectwie Włodzienin tych obiektów występuje 72. Najmniej stwierdzono w sołectwie Michałkowice – zaledwie 5 obiektów.

6.3 STAN TECHNICZNY WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST

W wyniku inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest przeprowadzonej metodą wizji lokalnej w Gminie Branice ustalono, że rodzajem materiału budowlanego wykorzystywanego na terenie tej gminy są płyty azbestowo-cementowe. Na podstawie przeprowadzonej wizji lokalnej i innych informacji nie stwierdzono innych wyrobów zawierających azbest wykorzystywanych na terenie Gminy Branice.

Cechą charakterystyczną wszystkich stosowanych płyt azbestowo-cementowych jest względnie niewielka zawartość azbestu, nieprzekraczającą 12-13 % wag., duża sztywność i wytrzymałość mechaniczna.

Głównym wyrobem zawierającym azbest wykorzystywanym na terenie Gminy Branice są płyty azbestowo-cementowe w postaci płyt płaskich typu „karo". Stanowią one materiał dekarski do wykonywania przykryć dachowych na budynkach jednorodzinnych i gospodarczych. Drugim rodzajem płyt azbestowo-cementowych są płyty typu falistego.

W celu zakwalifikowania wyrobów zawierających azbest do dalszego użytkowania lub usunięcia oraz określenia stopnia pilności działań naprawczych, na podstawie informacji udzielonych przez właścicieli obiektów oraz wizualnej oceny tych wyrobów dokonano oceny stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania tych wyrobów.

W tabeli 9 przedstawiono powierzchnię wyrobów azbestowych w podziale na stan techniczny.

Tabela 9. Powierzchnia wyrobów azbestowych według stopni pilności wymiany.

Stopień pilności wymiany	Powierzchnia wyrobów azbestowych [m^2]	Masa wyrobów azbestowych [Mg]	Udział procentowy ilości wyrobów azbestowych w zależności od stopnia pilności wymiany [%]
I	151 648	1 668,128	92
II	8 324	91,564	5
III	4 876	53,683	3
RAZEM	**164 898**	**1 813,878**	**100**

Źródło: opracowanie własne.

Jak wynika z tabeli 9 stan wyrobów azbestowych zlokalizowanych na obszarze Gminy Branice jest zróżnicowany, z dużą przewagą wyrobów w złym stanie technicznym. Ponad 90% wszystkich zinwentaryzowanych wyrobów stanowią wyroby w I stopniu pilności – nadające się do natychmiastowej wymiany.

Wykres 10. Procentowy udział wyrobów azbestowych według stopnia pilności wymiany.

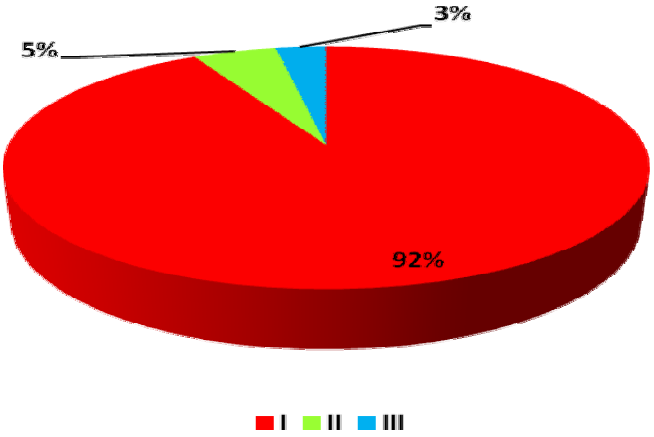

Źródło: opracowanie własne.

Na podstawie poniżej przedstawionych danych należy stwierdzić, iż w układzie sołectw najwięcej wyrobów w I stopniu pilności znajduje się w Branicach – ponad 24 tys. m^2.

Tabela 10. Zestawienie całkowitej powierzchni wyrobów z azbestem na terenie Gminy Branice z uwzględnieniem stanu technicznego tych wyrobów.

Lp.	Sołectwo	Stopień pilności działań naprawczych wyrobów zawierających azbest					
		I		II		III	
		Powierzchnia [m^2]	Masa [Mg]	Powierzchnia [m^2]	Masa [Mg]	Powierzchnia [m^2]	Masa [Mg]
1.	Bliszczyce	13 076	143,836	-	-	-	-
2.	Boboluszki	6 101	67,111	2 824	31,064	1 423	15,653
3.	Branice	24 436	268,796	904	9,944	-	-
4.	Dzbańce	2 315	25,465	-	-	-	-
5.	Dzbańce - Osiedle	-	-	-	-	-	-
6.	Dzierżkowice	6 916	76,076	547	6,017	187	2,057
7.	Jabłonka	4 620	50,820	121	1,331	132	1,452
8.	Jakubowice	6 323	69,553	1 301	14,311	429	4,719
9.	Jędrychowice	6 141	67,551	-	-	-	-
10.	Gródczany	8 898	97,878	-	-	-	-
11.	Lewice	9 361	102,971	-	-	-	-
12.	Michałkowice	1 600	17,600	-	-	-	-
13.	Niekazanice	2 314	25,454	213	2,343	602	6,622
	Niekazanice-Kałduny	1 190	13,090	-	-	-	-
14.	Posucice	2 473	27,203	-	-	-	-
15.	Turków	7 781	85,591	948	10,428		
16.	Uciechowice	5 374	59,114	-	-	-	-
17.	Wiechowice	7 383	81,213	-	-	-	-
18.	Włodzienin	22 948	252,428	-	-	-	-
19.	Włodzienin-Kolonia	-	-	-	-	-	-
20.	Wódka	6 449	70,939	-	-	-	-
21.	Wysoka	5 949	65,439	1 466	16,126	2 153	23,683
RAZEM		**151 648**	**1 668,128**	**8 324**	**91,564**	**4 926**	**54,186**

Źródło: opracowanie własne.

7 ZAKŁADANE DO OSIĄGNIĘCIA CELE

W tabeli nr 11 przedstawiono szczegółowe cele do osiągnięcia w trzech podokresach. Perspektywa krótkoterminowa to lata 2010 - 2012, średnioterminowa to lata 2013 - 2022 i długoterminowa to lata 2023 - 2032.

Tabela 11. Harmonogram usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Branice.

Lp.	Termin realizacji	Cele	Powierzchnia wyrobów azbestowych [m^2]	Masa wyrobów azbestowych [Mg]
1.	2010 - 2012	Bezpieczne usunięcie ok. 20 % aktualnej ilości wyrobów zawierających azbest i unieszkodliwienie odpadów azbestowych	32 979,6	362,775
2.	2013 - 2022	Bezpieczne usunięcie ok. 50 % aktualnej ilości wyrobów zawierających azbest i unieszkodliwienie odpadów azbestowych	82 449	906,939
3.	2023 - 2032	Bezpieczne usunięcie ok. 30 % aktualnej ilości wyrobów zawierających azbest i unieszkodliwienie odpadów azbestowych	49 469,4	544,164
		RAZEM	**164 898**	**1 813,878**

Źródło: opracowanie własne.

Osiągnięcie wyznaczonych celów w określonych terminach wymaga podjęcia wielu działań, które przedstawiono w następnym rozdziale.

8 HARMONOGRAM REALIZACJI PROGRAMU

Harmonogram realizacji zadań został sporządzony po analizie problemów związanych z azbestem rozpoznanych na terenie Gminy Branice.

Prace związane z likwidacją azbestu wymagają szczególnego sposobu postępowania, który jest niewątpliwie związany z dużymi nakładami finansowymi.

Aby skutecznie realizować zadania przewidziane w niniejszym Programie konieczna jest dobra współpraca pomiędzy gminnym organem administracji a lokalną społecznością.

Koniecznym będzie rozeznanie chęci uczestnictwa społeczności gminnej w poprawie jakości środowiska gminnego, zwłaszcza jakości powietrza atmosferycznego, a co za tym idzie zdrowia mieszkańców.

Skuteczność zaproponowanych zadań będzie niewątpliwie zależała od pozyskanego wsparcia finansowego ze źródeł zewnętrznych. W przypadku pozyskania takich środków należy założyć, iż chęć uczestnictwa mieszkańców w realizacji Programu będzie zdecydowanie większa.

Tabela 12. Harmonogram realizacji Programu.

Lp.	Zadanie	Jednostka odpowiedzialna	Lata realizacji		
			2010 - 2012	2013-2022	2023-2032
1.	Przeprowadzenie inwentaryzacji wyrobów azbestowych	Gmina Branice			
2.	Opracowanie Programu usuwania azbestu z obszaru Gminy Branice	Gmina Branice			
3.	Utworzenie bazy danych wyrobów azbestowych	Gmina Branice			
4.	Cykliczna aktualizacja bazy danych	Gmina Branice			
5.	Przekazywanie marszałkowi informacji o rodzaju, ilości i miejscach występowania azbestu otrzymywanych od osób fizycznych	Gmina Branice			
6.	Zapewnienie środków finansowych na realizację Programu	Gmina Branice; właściciele obiektów			
7.	Bezpieczne usunięcie wyrobów azbestowo-cementowych	Gmina Branice; właściciele obiektów	20%	50%	30%
8.	Zorganizowanie akcji wywozu odpadów zawierających azbest z terenu gminy na składowisko lub ich przetwarzania w urządzeniu przewoźnym.	Gmina Branice			
9.	Zorganizowanie akcji demontażu, oczyszczenia nieruchomości i wywozu odpadów zawierających azbest z terenu gminy na składowisko lub ich przetwarzania w urządzeniu przewoźnym.	Gmina Branice			
10.	Eliminacja powstawania oraz likwidacja "dzikich" wysypisk z odpadami zawierającymi azbest.	Gmina Branice			
11.	Przeprowadzenie szkoleń lokalnych/ akcje informacyjno-edukacyjne	Gmina Branice			
12.	Monitorowanie realizacji Programu	Gmina Branice			
13.	Aktualizacja Programu.	Gmina Branice			

Źródło: opracowanie własne.

9 KOSZTY USUWANIA WYROBÓW AZBESTOWYCH Z TERENU GMINY BRANICE

Koszt usunięcia i unieszkodliwienia odpadów azbestowych z terenu Gminy Branice określono przy uwzględnieniu średnich cen rynkowych usług oferowanych w tym zakresie, wskaźników przeliczeniowych masy 1 m^2 płyty azbestowo-cementowej (11 kg/ m^2) oraz objętości 1 Mg składowanych odpadów azbestowych (0,82 m^3/Mg). Dla ustalenia wysokości środków finansowych koniecznych do zaangażowania w związku z planowanym usunięciem wyrobów zawierających azbest z terenu gminy pozyskano informacje od kilku firm uprawnionych do gospodarowania odpadami azbestowymi. Pod uwagę wzięta została cena demontażu wyrobów zawierających azbest (wraz z opakowaniem), transportu i unieszkodliwiania na składowisku odpadów azbestowych. Uwzględniono również średni koszt zakupu i montażu nowego pokrycia dachowego, który przyjęto na poziomie 60 zł 1 m^2 pokrycia wykonanego z blachodachówki. Dane te pozyskano od firm zajmujących się sprzedażą materiałów budowlanych oraz wykonujących prace dekarskie. Założone dane dotyczą blachodachówki, nie dotyczą kosztów montażu innych materiałów budowlanych.

Tabela 13. Szacunkowe koszty nakładów finansowych poniesionych na realizację celów Programu.

Lp.	Zakres działań	Jednostka	Etap I	Etap II	Etap III	Razem
			2010 - 2012	2013 - 2022	2023 - 2032	
1.	Ilość płyt azbestowo-cementowych przewidziana do usunięcia	m^2	32 979,6	82 449	49 469,4	**164 898**
2.	Cena demontażu, transportu i unieszkodliwienia wyrobów/odpadów azbestowych	zł/ m^2	31	33	35	-
3	Koszt demontażu, transportu i unieszkodliwienia wyrobów/odpadów azbestowych	zł	1 022 237	2 720 817	1 731 429	**5 474 483**
4.	Cena zakupu nowego pokrycia	zł/ m^2	60	63	65	-
5.	Koszt zakupu i montażu nowego pokrycia	zł	1 978 776	5 194 287	3 215 511	**10 388 574**
Razem (lp. 3 i 5)		**zł**	**3 001 013**	**7 915 104**	**4 946 940**	**15 863 057**

Źródło: opracowanie własne.

Całkowity przybliżony koszt usunięcia wszystkich wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Branice wyniesie prawie **5,5 mln zł.** Usuwanie i wymiana wyrobów zawierających azbest będzie zatem zadaniem długoterminowym ze względu na dużą ilość wyrobów przeznaczonych do usunięcia, a także na wysokość potrzebnych środków finansowych.

Tabela 14. Łączne szacunkowe koszty nakładów finansowych poniesionych na realizację Programu.

Lp.	Zadanie	Planowane koszty			Razem zł
		Etap I	Etap II	Etap III	
		2010 - 2012	2013 - 2022	2023 - 2032	
1.	Przeprowadzenie inwentaryzacji wyrobów azbestowych	12 200 zł	-	-	**12 200**
2.	Opracowanie Programu usuwania azbestu z obszaru Gminy Branice		-	-	
3	Utworzenie bazy danych wyrobów azbestowych	bk	bk	bk	-
4.	Cykliczna aktualizacja bazy danych	bk	bk	bk	-
5.	Przekazywanie marszałkowi informacji o rodzaju, ilości i miejscach występowania azbestu otrzymywanych od osób fizycznych	bk	bk	bk	-
6.	Zapewnienie środków finansowych na realizację Programu	bk	bk	bk	-
7.	Bezpieczne usunięcie wyrobów azbestowo-cementowych	1 022 237 zł	2 720 817 zł	1 731 429 zł	**5 474 483 zł**
8.	Zorganizowanie akcji wywozu odpadów zawierających azbest z terenu gminy na składowisko lub ich przetwarzania w urządzeniu przewoźnym.	bd	bd	bd	-
9.	Zorganizowanie akcji demontażu, oczyszczenia nieruchomości i wywozu odpadów zawierających azbest z terenu gminy na składowisko lub ich przetwarzania w urządzeniu przewoźnym.	bd	bd	bd	-
10.	Eliminacja powstawania oraz likwidacja "dzikich" wysypisk z odpadami zawierającymi azbest.				
11.	Przeprowadzenie szkoleń lokalnych/ akcje informacyjno-edukacyjne	1 000 zł	1 000 zł	1 000 zł	**3 000 zł**
12.	Monitorowanie realizacji Programu	bk	bk	bk	-
13.	Aktualizacja Programu.	-	1 000 zł	1 000 zł	**2 000 zł**
RAZEM		**1 035 437**	**2 722 817**	**1 733 429**	**5 491 683**

Źródło: opracowanie własne.

10 ŹRÓDŁA FINANSOWANIA ZADAŃ PRZEWIDZIANYCH W PROGRAMIE

Źródła finansowania inwestycji ekologicznych związanych z gospodarką odpadami, w tym azbestem i wyrobami zawierającymi azbest, można podzielić na trzy grupy:

1) publiczne np. pochodzące z budżetu państwa, miasta lub gminy lub pozabudżetowych instytucji publicznych,
2) prywatne np. z banków, funduszy inwestycyjnych, towarzystw leasingowych,
3) prywatno-publiczne np. ze spółek prawa handlowego z udziałem gminy.

Dominującymi formami finansowania inwestycji ekologicznych mogącymi występować łącznie są:

- zobowiązania kapitałowe - kredyty, pożyczki, obligacje, leasing,
- udziały kapitałowe - akcje i udziały w spółkach,
- dotacje.

Dostępne dla inwestora kredyty bankowe można podzielić na:

- kredyty udzielane ze środków własnych - komercyjne,
- kredyty ze środków powierzonych - otrzymanych z innych źródeł,
- kredyty udzielane ze środków własnych z dopłatą do oprocentowania przez instytucje zewnętrzne.

W Polsce występują najczęściej następujące formy finansowania inwestycji w zakresie gospodarki odpadami:

- fundusze własne inwestorów,
- pożyczki, dotacje i dopłaty do oprocentowania preferencyjnych kredytów udzielane przez Narodowy i Wojewódzkie Fundusze Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej,
- kredyty preferencyjne udzielane np. przez Bank Ochrony Środowiska (BOŚ S.A.) z dopłatami do oprocentowania lub ze środków donatorów, kredyty komercyjne, kredyty konsorcjalne,
- zagraniczna pomoc finansowa udzielana poprzez fundacje i programy pomocowe (np. z ekokonwersji poprzez EKOFUNDUSZ),
- kredyty międzynarodowych instytucji finansowych (Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju - EBOiR, Bank Światowy),
- kredyty i pożyczki udzielane przez banki komercyjne,
- leasing.

Fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej

Zasady funkcjonowania narodowego i wojewódzkich funduszy ochrony Środowiska i gospodarki wodnej określa ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska.

Zasadniczym celem **Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej** jest wspieranie finansowe przedsięwzięć podejmowanych dla poprawy jakości środowiska w Polsce. Główne kierunki jego działalności określa II Polityka Ekologiczna Państwa oraz aktualizowane co roku cele szczegółowe. W dokumentach wewnętrznych Funduszu określone zostały zasady udzielania pomocy finansowej oraz lista przedsięwzięć priorytetowych. W zakresie ochrony powierzchni ziemi, w tym zabezpieczenia środowiska przed odpadami Fundusz dofinansowuje zadania inwestycyjne zgodne z przyjętymi programami priorytetowymi:

- liwidacja uciążliwości starych składowisk odpadów niebezpiecznych,
- unieszkodliwianie odpadów powstających w związku z transportem samochodowym oraz zbiórka i wykorzystanie olejów przepracowanych,
- przeciwdziałanie powstawaniu i unieszkodliwianie odpadów przemysłowych i odpadów niebezpiecznych,
- realizacja międzygminnych i regionalnych programów zagospodarowania odpadów komunalnych.

Rolą **Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej** (WFOŚiGW) jest wspieranie finansowe przedsięwzięć proekologicznych o zasięgu regionalnym. W każdym województwie WFOŚiGW przygotowują na wzór NFOŚiGW listy zadań priorytetowych, które mogą być dofinansowywane z ich środków oraz zasady i kryteria, które będą obowiązywać przy wyborze zadań do realizacji.

Warunki udzielania dofinansowania:

- udokumentowane pełne pokrycie planowanych kosztów przedsięwzięcia,
- wywiązanie się przez Wnioskodawcę z obowiązku uiszczania opłat i kar, stanowiących przychody Narodowego Funduszu,
- przedsięwzięcie nie może być zakończone,
- udzielone dofinansowanie nie może przekroczyć kosztów przedsięwzięcia.

Fundusze posiadające osobowość prawną (NFOŚiGW i WFOŚiGW), oprócz udzielania pożyczek, zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska mogą:

- udzielać dopłat do oprocentowania preferencyjnych kredytów i pożyczek,
- przyznawać dotacje.

W kryteriach oceny wniosku o dofinansowanie punktowana jest pozycja przedsięwzięcia na liście przedsięwzięć priorytetowych Wojewódzkich Funduszy Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Fundacja EkoFundusz

EkoFundusz jest fundacją powołaną w 1992 roku przez Ministra Finansów dla efektywnego zarządzania środkami finansowymi pochodzącymi z zamiany części zagranicznego długu na wspieranie przedsięwzięć w ochronie środowiska (tzw. ekokonwersja długu). Zadaniem Fundacji jest finansowanie przedsięwzięć w dziedzinie ochrony środowiska, które mają nie

tylko istotne znaczenie w skali regionu czy kraju, ale także wpływają na osiągnięcie celów ekologicznych w skali europejskiej, a nawet światowej uznanych za priorytetowe przez społeczność międzynarodową.

W Statucie EkoFunduszu pięć sektorów uznanych zostało za dziedziny priorytetowe. Jednym z nich jest „Racjonalizacja gospodarki odpadami i rekultywacja gleb zanieczyszczonych (gospodarka odpadami)". W zakresie gospodarki odpadami priorytetami EkoFunduszu są:

- organizacja kompleksowych systemów zbiórki, recyklingu i zagospodarowania odpadów komunalnych obsługujących 50 - 250 tys. mieszkańców;
- unieszkodliwianie odpadów niebezpiecznych;
- budowa instalacji do recyklingu odpadów komunalnych i niebezpiecznych;
- modernizacje technologii przemysłowych prowadzące do eliminacji powstawania odpadów niebezpiecznych (tzw. „czyste technologie").

Dofinansowanie ze środków EkoFunduszu uzyskać mogą jedynie projekty dotyczące inwestycji bezpośrednio związanych z ochroną środowiska (w ich fazie implementacyjnej), a w dziedzinie ochrony przyrody również projekty nieinwestycyjne. Środki EkoFunduszu mają charakter bezzwrotnej pomocy zagranicznej i stosują się do nich preferencje wynikające z obowiązujących przepisów. EkoFundusz nie dofinansowuje projektów dotyczących prowadzenia badań naukowych, akcji monitoringowych, konferencji i sympozjów oraz innych form działalności edukacyjnej. Wyjątkami od tej reguły są zadania edukacyjne i szkoleniowe stanowiące integralną część projektów innowacyjnych oraz projektów w dziedzinie ochrony przyrody.

Wszystkie wnioski o dofinansowanie oceniane są według obowiązujących procedur EkoFunduszu na podstawie kryteriów: ekologicznego, technologicznego, ekonomicznego i organizacyjnego. Aby otrzymać dotację wszystkie te oceny muszą być pozytywne, a wnioskodawca musi wykazać się wiarygodnością finansową, a także zapewnieniem pełnego finansowania projektu w części nie objętej dotacją EkoFunduszu. Ze względu na ponoszone koszty administracyjne dotacja EkoFunduszu dla pojedynczego projektu nie może być niższa niż 50 tys. zł.

Wszystkie projekty rozpatrywane przez EkoFundusz można podzielić na projekty techniczne oraz przyrodnicze. Projekty techniczne mogą być typowe albo innowacyjne. Przez projekty innowacyjne Fundacja rozumie takie, które prowadzą do pierwszego zastosowania nowej technologii w Polsce lub stwarzają warunki dla jej wprowadzenia na polski rynek. Zadaniem EkoFunduszu jest upowszechnianie takich sprawdzonych, a nie stosowanych dotąd w kraju nowoczesnych i efektywnych rozwiązań. Wśród projektów technicznych dominują projekty typowe, reprezentujące standard techniczny uznany i stosowany szeroko w krajach gospodarczo rozwiniętych. Są one najczęściej zgłaszane i finansowane z dotacji EkoFunduszu. Wśród projektów innowacyjnych i typowych wyróżnić można projekty komercyjne i niekomercyjne. Projekty komercyjne generują zyski po zakończeniu inwestycji, a ich wewnętrzna stopa zwrotu (IRR) czyni je atrakcyjnymi dla banków bez dotacji EkoFunduszu. Projekty takie nie stanowią szczególnego przedmiotu zainteresowania Fundacji ze względu na możliwość uzyskania przez nie środków finansowych z innych źródeł. Głównym celem projektów niekomercyjnych jest poprawa stanu środowiska oraz względy społeczne, a ich wewnętrzna stopa zwrotu i rodzaj oferowanych zabezpieczeń nie spełniają warunków wymaganych przez banki dla udzielenia kredytu.

Banki najbardziej aktywne wspierające inwestycje ekologiczne:

- Bank Ochrony Środowiska S.A.,
- Bank Gdański S.A.,
- Bank Rozwoju Eksportu S.A.,
- Polski Bank Rozwoju S.A.,
- Bank Światowy,
- Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju.

Instytucje leasingowe finansujące gospodarkę odpadami:

- Towarzystwo Inwestycyjno-Leasingowe EKOLEASING S.A.,
- BEL Leasing Sp. z o.o.,
- Centralne Towarzystwo Leasingowe S.A.,
- Europejski Fundusz Leasingowy Sp. z o.o.

11 MONITORING REALIZACJI PROGRAMU

W celu kontroli stopnia realizacji Programu niezbędnym jest wyznaczenie wskaźników jego monitorowania. Koniecznym będzie zbieranie informacji dotyczących ilości i miejsc, z których usunięto wyroby zawierające azbest oraz wiele innych danych związanych z tematyką azbestu. Stąd do głównych zadań związanych z monitoringiem należy zaliczyć:

- gromadzenie i aktualizacja danych liczbowych o ilości i rozmieszczeniu wyrobów zawierających azbest,
- kontrola stopnia realizacji Programu i sporządzanie okresowych sprawozdań z realizacji Programu w celu przedłożenia Radzie Gminy,
- współpraca z marszałkiem, samorządem województwa i mediami,
- nadzorowanie wykorzystania przyznanych środków finansowych.

Ocena realizacji Programu powinna być wykonywana przy uwzględnieniu podanych w tabeli 14 wskaźników monitorowania.

Lista wskaźników nie jest ostateczna i może ulec rozszerzeniu.

Tabela 15. Wskaźniki monitorowania Programu.

Lp.	Wskaźnik monitoringu	Jednostka
A. EFEKTYWNOŚĆ REALIZACJI PROGRAMU		
1.	Ilość usuniętych wyrobów azbestowych	m^2/rok
2.	Masa usuniętych wyrobów azbestowych	Mg/rok
3.	Stopień pilności w ocenie możliwości dalszego wykorzystywania wyrobów azbestowych I – II – III -	%
4.	Procentowy udział ilości wyrobów azbestowych zdemontowanych w stosunku do ilości zinwentaryzowanej w roku 2010	%
5.	Procentowy udział ilości wyrobów azbestowych zdemontowanych w stosunku do ilości zinwentaryzowanej w poprzednim roku realizacji Programu	%
6.	Ilość obiektów z wyrobami zawierającymi azbest	szt.
7.	Ilość obiektów, z których usunięto wyroby azbestowe	szt./rok
8.	Ilość zinwentaryzowanych pryzm azbestowych	szt./rok
9.	Ilość usuniętych pryzm azbestowych	szt./rok
10.	Ilość wyrobów azbestowych w przeliczeniu na 1 mieszkańca	m^2/Mk
11.	Nakłady poniesione na działania związane z demontażem, transportem i unieszkodliwianiem wyrobów azbestowych	zł/rok
B. WSKAŹNIKI ŚWIADOMOŚCI SPOŁECZNEJ		
1.	Ilość kampanii edukacyjno-informacyjnej	szt./opis
2.	Zainteresowanie społeczności lokalnej problematyką azbestu	%
3.	Ilość interwencji zgłaszanych przez mieszkańców gminy	szt./rok

Źródło: opracowanie własne.

12 STRESZCZENIE W JĘZYKU NIETECHNICZNYM

W wyniku realizacji pracy na zlecenie Urzędu Gminy Branice przygotowany został **„Program usuwania azbestu z obszaru Gminy Branice”**, którego celem jest doprowadzenie do całkowitego usunięcia wyrobów zawierających azbest z terenu gminy oraz wyeliminowanie jego negatywnego oddziaływania na zdrowie ludzi i środowisko. Osiągnięcie tego celu związane będzie z zastosowaniem się właścicieli i zarządców obiektów budowlanych do obowiązku prowadzenia okresowych kontroli i oceny stanu technicznego wyrobów zawierających azbest oraz przekazywania właściwym jednostkom danych o ilości, stanie i miejscu występowania azbestu. Pozwoli to na uzyskanie pełnej wiedzy na ten temat i podejmowanie przez jednostki samorządowe skutecznych działań mających na celu pomoc właścicielom obiektów w usuwaniu i unieszkodliwianiu azbestu.

Wnioski:

W ramach przeprowadzonych prac dokonano inwentaryzacji miejsc występowania, ilości wyrobów zawierających azbest znajdujących się na terenie Gminy Branice oraz oceniono stan techniczny tych wyrobów, określając tym samym możliwości ich dalszego bezpiecznego użytkowania.

Całkowita ilość wyrobów zawierających azbest w Gminie Branice wynosi 164 898 m^2 płyt azbestowo-cementowych, których masa wynosi 1 813,878 Mg.

Na terenie Gminy Branice stwierdzono przybliżoną ilość rur azbestowo-cementowych na sieci wodociągowej:
- Ø 80 o długości 200 m (przyłącz do budynku Urzędu Gminy)
- Ø 80 o długości 200 m (przyłącz do budynku szkoły); źródło Zakład Budżetowy Gospodarki Komunalnej w Branicach.

Największe nagromadzenie płyt azbestowo-cementowych występuje w sołectwie Branice, gdzie powierzchnia tych wyrobów wynosi 25 340 m^2, a masa 278,740Mg, co stanowi 15,3 % całkowitej masy płyt azbestowo-cementowych znajdujących się w Gminie Branice. Najmniejsze ilości płyt azbestowo-cementowych zinwentaryzowano w Niekazanicach-Kałduny 1 190 m^2 / 13,090 Mg - ok. 0,7 % całkowitej masy płyt.

Nie stwierdzono występowania azbestu w dwóch sołectwach: Dzbańce Osiedle oraz Włodzienin Kolonia.

Całkowita ilość obiektów znajdujących się na terenie Gminy Branice z zabudowanymi wyrobami azbestowymi wynosi 1 188 sztuk, przy czym dodatkowo zinwentaryzowano 7 miejsc magazynowania wyrobów azbestowych.

Najwięcej wyrobów azbestowych znajduje się w zabudowie jednorodzinnej, stanowiącej własność osób fizycznych – 90% całkowitej ilości płyt azbestowo-cementowych na terenie gminy. Powierzchnia wyrobów azbestowych należących do podmiotów gospodarczych to ok. 6% całkowitej ilości tych wyrobów. Powierzchnia wyrobów azbestowych będąca w zarządzaniu jednostek administracji państwowej wynosi 4 %.

Natomiast pod względem ilości zinwentaryzowanych posesji z wyrobami azbestowymi aż 96,3 % tych posesji należy do osób fizycznych, 1,5 % do podmiotów gospodarczych, a 2,2 % należy do jednostek administracji państwowej.

Spośród wszystkich zinwentaryzowanych 1 188 obiektów z zabudowanym azbestem, należących do osób fizycznych, aż 489 to obiekty mieszkalne. Powierzchnia azbestu na

obiektach mieszkalnych wynosi ponad 74 tys. m^2. Należy stwierdzić, iż 45% zinwentaryzowanej powierzchni azbestowej znajduje się na dachach obiektów mieszkalnych.

Wśród zinwentaryzowanych wyrobów zawierających azbest na terenie Gminy Branice prawie 60% stanowią płyty azbestowo-cementowe płaskie typu „karo", a nieco ponad 40 % stanowią płyty azbestowo-cementowe typu falistego.

Większość zinwentaryzowanego azbestu znajduje się w złym stanie technicznym. 92% wszystkich wyrobów znajduje się w I stopniu pilności wymiany tzn. nadaje się do natychmiastowej wymiany.

Przewidywane koszty usunięcia wszystkich wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Branice kształtują na poziomie około 5,5 mln zł (*obliczenia wykonano przyjmując ceny rynkowe usług w roku 2010 z uwzględnieniem inflacji*). W opracowaniu zamieszczone zostały przykładowe źródła finansowania inwestycji związanych z usuwaniem azbestu.

Dla podnoszenia świadomości ekologicznej społeczności lokalnej i wpływania w ten sposób na jej aktywność w rozwiązaniu problemów związanych z powszechnym stosowaniem wyrobów zawierających azbest konieczne jest prowadzenie ciągłej edukacji mieszkańców gminy w zakresie szkodliwości azbestu oraz obowiązków wynikających z bezpiecznego postępowania z tymi wyrobami.

W celu określenia postępów w realizacji usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu gminy, jak również kontroli wytwórców i posiadaczy odpadów azbestowych oraz nadzoru wykorzystania przyznanych środków finansowych niezbędne jest prowadzenie monitoringu wszystkich działań związanych z oczyszczaniem gminy z wyrobów zawierających azbest.

Do czasu przyjęcia i wdrożenia systemowych rozwiązań w zakresie usuwania wyrobów zawierających azbest istnieje prawdopodobieństwo powstawania „dzikich wysypisk" z odpadami zawierającymi azbest, stanowiących istotne zagrożenie dla ludzi i środowiska. Sytuacja wymagać będzie prowadzenia ciągłej kontroli powstawania takich wysypisk, a w przypadku stwierdzenia ich wystąpienia bieżącej likwidacji zgodnie z obowiązującymi przepisami.

13 BAZA INFORMACYJNA

1. „Informator o przepisach i procedurach dotyczących bezpiecznego postępowania z wyrobami zawierającymi azbest", Ministerstwo Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej; Departament Polityki Przemysłowej, Warszawa 2003 r.
2. Zapobieganie ryzyku zawodowemu wynikającemu z obecności azbestu w środowisku pracy, Centralny Instytut Ochrony Środowiska, Warszawa, kwiecień 2000r.
3. Aspekty zdrowotne związane z narażeniem na azbest, Instytut Medycyny Pracy i Zdrowia Środowiskowego, Sosnowiec, kwiecień, 2000r.
4. Poradnik stosowania przepisów i procedur dotyczących pozyskiwania z krajowych i zagranicznych funduszy pomocowych dodatkowych środków finansowych na usuwanie materiałów zawierających azbest, Ministerstwo Gospodarki i Pracy, Departament Polityki Przemysłowej, Warszawa 2006.
5. „Informator. Zasady postępowania z wyrobami zawierającymi azbest", Instytut Gospodarki Odpadami w Katowicach, Katowice 2002 r.
6. „Konferencja: Zdrowotne i prawne aspekty postępowania z wyrobami zawierającymi azbest", Departament Rozwoju Wsi i Ochrony Środowiska Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego, Lublin 2004 r.
7. „Materiały konferencyjne: problemy azbestu w Polsce", Konferencja Naukowa, Łódź 2004r.
8. „Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski", Rada Ministrów Rzeczypospolitej Polskiej, Warszawa, maj 2002 r.
9. Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009 – 2032, Rada Ministrów Rzeczypospolitej Polskiej, Warszawa, lipiec 2009 r.
10. „Szkoła „Azbest – bezpieczne postępowanie". Możliwości finansowania bezpiecznego usuwania materiałów zawierających azbest", Akademia Górniczo-Hutnicza, Kraków, czerwiec 2005 r.
11. Sprawozdanie z realizacji tematu 13/DPO/BR/04 Program naukowy dotyczący oceny zagrożenia populacji Polski związany z azbestem, IMP w Łodzi, 2004 rok.
12. „Techniczne aspekty bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest"; dr Andrzej Obmiński. Instytut Techniki Budowlanej – ZOŚ, Warszawa, maj 2005.

GMINA BRANICE

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

projektu

PROGRAM USUWANIA AZBESTU

Z OBSZARU GMINY BRANICE

Branice 2011r.

ZAMAWIAJĄCY:

GMINA BRANICE

ul. Słowackiego 3
48-140 Branice

77 4868 228 77 4868 230

ug@branice.pl www.branice.pl

WYKONAWCA:

OLT-EKO

ul. Węgierska 13
47-400 Racibórz

ul. Opawska 31/3
47-400 Racibórz

(032) 415 00 33 0504-947-946 (032) 415 12 22

biuro@olteko.pl www.olteko.pl

AUTOR: mgr inż. Olga Thym

Spis treści

1. WPROWADZENIE 5
1.1. PRZEDMIOT OPRACOWANIA 5
1.2. PODSTAWA PRAWNA OPRACOWANIA 5
1.3. CEL OPRACOWANIA 5

2. METODY ZASTOSOWANE PRZY SPORZĄDZANIU PROGNOZY 6

3. INFORMACJA O ZAWARTOŚCI, GŁÓWNYCH CELACH PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU ORAZ JEGO POWIĄZANIACH Z INNYMI DOKUMENTAMI 8
3.1. OBSZAR OBJĘTY OPRACOWANIEM 8
3.2. ZAWARTOŚĆ PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU 11
3.3. GŁÓWNE CELE PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU 12
3.4. POWIĄZANIA PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU Z INNYMI DOKUMENTAMI 12

4. ISTNIEJĄCY STAN ŚRODOWISKA ORAZ POTENCJALNE ZMIANY TEGO STANU W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU 17
4.1. ISTNIEJĄCY STAN ŚRODOWISKA NA OBSZARZE OBJĘTYM PROJEKTOWANYM DOKUMENTEM 17
4.1.1. Wody podziemne 17
4.1.2. Wody powierzchniowe 19
4.1.3. Powietrze atmosferyczne 21
4.1.4. Klimat akustyczny 24
4.1.5. Lasy 24
4.1.6. Powierzchnia ziemi 25
4.1.7. Zasoby i składniki środowiska przyrodniczego 26
4.2. POTENCJALNE ZMIANY STANU ŚRODOWISKA W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU 29

5. ISTNIEJĄCE PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU 30

6. CELE OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONE NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM I KRAJOWYM, ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU, ORAZ SPOSOBY, W JAKICH TE CELE I INNE PROBLEMY ŚRODOWISKA ZOSTAŁY UWZGLĘDNIONE PODCZAS OPRACOWYWANIA DOKUMENTU 30

7. PRZEWIDYWANE ODDZIAŁYWANIA ZADAŃ WYZNACZONYCH W PROGRAMIE NA ŚRODOWISKO, DOBRA MATERIALE I ZABYTKI 31

8. ROZWIĄZANIA MAJĄCE NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZENIE LUB KOMPENSACJĘ PRZYRODNICZĄ NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO, MOGĄCYCH BYĆ REZULTATEM REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU 38

9. WYJAŚNIENIE BRAKU ROZWIĄZAŃ ALTERNATYWNYCH DO ROZWIĄZAŃ ZAWARTYCH W PROJEKTOWANYM DOKUMENCIE 39

10. WSKAZANIE NAPOTKANYCH TRUDNOŚCI WYNIKAJĄCYCH Z NIEDOSTATKÓW TECHNIKI LUB LUK WE WSPÓŁCZESNEJ WIEDZY 39

11. PROPOZYCJE DOTYCZĄCE PRZEWIDYWANYCH METOD ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU ORAZ CZĘSTOTLIWOŚCI JEJ PRZEPROWADZANIA 40

12. INFORMACJE O MOŻLIWYM TRANSGRANICZNYM ODDZIAŁYWANIU NA ŚRODOWISKO 41

13. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIETECHNICZNYM 41

14. BAZA INFORMACYJNA 43

SPIS RYSUNKÓW:

Rysunek 1. Lokalizacja Gminy Branice. 9

Rysunek 2. Mapa Gminy Branice. 9

Rysunek 3. Główne Zbiorniki Wodne w woj. opolskim. 17

Rysunek 4. Średnie roczne stężenie azotanów w wodach podziemnych Płaskowyżu Głubczyckiego w 2007r. 18

Rysunek 5. Sieć pomiarowa w wynikami klasyfikacji wód powierzchniowych w województwie opolskim. 21

Rysunek 6. Wyniki klasyfikacji stref w ocenie jakości powietrza dla kryterium zdrowia. 22

Rysunek 7. Wyniki klasyfikacji stref w ocenie jakości powietrza dla kryterium ochrony roślin. 23

Rysunek 8. Układ dróg województwa opolskiego. 25

Rysunek 9. Formy ochrony przyrody Gminy Branice na tle form ochrony woj. opolskiego. 28

Rysunek 10. Skrzynka lęgowa dla jerzyków. 39

SPIS TABEL:

Tabela 1. Macierz oceny spójności wyznaczonych celów w dokumentach strategicznych z celami projektu dokumentu „Program usuwania azbestu z obszaru Gminy Branice”. 14

Tabela 2. Wynikowe klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń według kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia. 22

Tabela 3. Wynikowe klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń według kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin. 22

Tabela 4. Matryca oddziaływania zapisów projektowanego dokumentu na środowisko. 32

Tabela 5. Matryca podsumowująca ocenę siły i kierunku potencjalnych oddziaływań na środowisko zapisów projektu PGO. 34

Tabela 6. Potencjalny wpływ realizacji zadań przewidzianych w projektowanym dokumencie na obszary chronione. 37

Tabela 7. Wskaźniki monitorowania wyznaczonych w projektowanym dokumencie celów. 40

1. WPROWADZENIE

1.1. PRZEDMIOT OPRACOWANIA

Przedmiotem niniejszego opracowania jest Prognoza oddziaływania na środowisko skutków realizacji projektu dokumentu pn.: „Program usuwania azbestu z obszaru Gminy Branice”.

Sporządzenie Prognozy wynika z ustawy z dnia 3 października 2008r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. Nr 199, poz. 1227 z późn. zm.), zwanej dalej w skrócie ustawą o udostępnianiu informacji, która nakłada obowiązek sporządzenia prognozy oddziaływania na środowisko skutków realizacji projektów planów lub programów w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

1.2. PODSTAWA PRAWNA OPRACOWANIA

Konieczność wykonania niniejszej prognozy wynika z treści art. 46 pkt 2 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. Nr 199, poz. 1227 z późn. zm.), w myśl której *„Przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wymagają projekty: polityk, strategii, planów lub programów w dziedzinie przemysłu, energetyki, transportu, telekomunikacji, gospodarki wodnej, gospodarki odpadami, leśnictwa, rolnictwa, rybołówstwa, turystyki i wykorzystywania terenu, opracowywanych lub przyjmowanych przez organy administracji, wyznaczających ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływana środowisko”.*

1.3. CEL OPRACOWANIA

Celem niniejszego opracowania jest rozpoznanie wpływu na środowisko, zdrowie człowieka, a także obszary chronione zapisów zawartych w projektowanym dokumencie: „Program usuwania azbestu z obszaru Gminy Branice” oraz wyznaczenie zaleceń pomagających zminimalizować ewentualny negatywny wpływ zadań Programu na środowisko.

2. METODY ZASTOSOWANE PRZY SPORZĄDZANIU PROGNOZY

Zakres Prognozy oddziaływania na środowisko projektu dokumentu pn.: „Program usuwania azbestu z obszaru Gminy Branice” jest zgodny z art. 51 ust. 2 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku:

1) zawiera:
   - informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami,
   - informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy,
   - propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania,
   - informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko,
   - streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym;
2) określa, analizuje i ocenia:
   - istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu,
   - stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem,
   - istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004r. o ochronie przyrody,
   - cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu,
   - przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko, a w szczególności na:
     - różnorodność biologiczną,
     - ludzi,
     - zwierzęta,
     - rośliny,
     - wodę,
     - powietrze,
     - powierzchnię ziemi,
     - krajobraz,
     - klimat,
     - zasoby naturalne,
     - zabytki,
     - dobra materialne

z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowisk i między oddziaływaniami na te elementy;

3) przedstawia:
   - rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem

realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 ora integralność tego obszaru,
- wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych,
- wskazanie napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy.

W myśl art. 53 Wójt Gminy Branice uzgodnił z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Opolu oraz Opolskim Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym zakres i stopień szczegółowości informacji koniecznych do uwzględnienia w prognozie oddziaływania na środowisko projektu dokumentu „Program usuwania azbestu z obszaru Gminy Branice”.

Do sporządzenia prognozy oddziaływania na środowisko wykorzystano głównie dane będące w posiadaniu Urzędu Gminy Branice, Wojewódzkiego Urzędu Statystycznego (Bank Danych Regionalnych), Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Opolu, Starostwa Powiatowego w Głubczycach, a także prace instytutów i placówek naukowo – badawczych z zakresu ochrony środowiska oraz gospodarki odpadami, jak również dostępną literaturę fachową.

Dane dotyczące aktualnego stanu wykorzystywania wyrobów azbestowych na terenie Gminy Branice dotyczą roku 2010.

Przy sporządzaniu prognozy wykorzystano metody opisowe, wskaźnikowe oraz macierzowe, które posłużyły do oceny skutków realizacji zadań planowanego dokumentu na środowisko.

Ocenę oddziaływania na środowisko projektu dokumentu „Program usuwania azbestu z obszaru Gminy Branice” przeprowadza się przed formalną akceptacją Programu, przy jednoczesnym uwzględnieniu aspektów środowiskowych.

3. INFORMACJA O ZAWARTOŚCI, GŁÓWNYCH CELACH PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU ORAZ JEGO POWIĄZANIACH Z INNYMI DOKUMENTAMI

Przedmiotem ocenianego dokumentu jest projekt dokumentu „Programu usuwania azbestu z obszaru Gminy Branice”.

Program usuwania azbestu z obszaru Gminy Branice powstał jako realizacja przepisów ustawy z dnia 27 kwietnia 2001r. (tekst jednolity: Dz. U. z 2008r. Nr 25, poz. 150) o odpadach (tekst jednolity: Dz. U. z 2007r., Nr 39, poz. 251 z późn. zm.), ustawy z dnia 19 czerwca 1997r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest (tekst jednolity: Dz. U. z 2004r., Nr 3, poz. 20 z późn. zm.) oraz Programu Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009 – 2032, przyjętego przez Radę Ministrów w dniu 14 lipca 2009r. Uchwałą Nr 122/2009, który nakłada na jednostki samorządu terytorialnego szczebla gminnego, powiatowego i wojewódzkiego obowiązek aktualizacji programów usuwania wyrobów zawierających azbest (oczywistym jest, iż w przypadku jednostek samorządu, w których takich programów nie opracowano – powstaje konieczność ich opracowania).

3.1. OBSZAR OBJĘTY OPRACOWANIEM

Gmina Branice zlokalizowana jest w południowej części województwa opolskiego. Od północy graniczy z Gminą Głubczyce, od wschodu z Gminą Kietrz, zaś od strony południowo-zachodniej z Czechami. W skład Gminy Branice wchodzi 21 sołectw:

1) Bliszczyce,
2) Boboluszki,
3) Branice,
4) Dzbańce,
5) Dzbańce-Osiedle,
6) Dzierżkowice,
7) Gródczany,
8) Jabłonka,
9) Jakubowice,
10) Jędrychowice,
11) Lewice,
12) Michałkowice,
13) Niekazanice z przysiółkiem Niekazanice-Kałduny,
14) Posucice,
15) Turków,
16) Uciechowice,
17) Wiechowice,
18) Włodzienin,
19) Włodzienin-Kolonia,
20) Wódka,
21) Wysoka.

Lokalizację gminy na tle mapy Polski, województwa i powiatu przedstawiono na rysunku 1.

Rysunek 1. Lokalizacja Gminy Branice.

Źródło: www.gminy.pl, http://umwo.opole.pl

Rysunek 2. Mapa Gminy Branice.

Źródło: http://www.branice.pl

Branice to gmina typowo rolnicza, leżąca w południowej części województwa opolskiego na płaskowyżu głubczyckim, wchodzącym w skład Wyżyny Śląskiej.

Powierzchnia gminy to 122 km^2, z czego ponad 90 % stanowią gleby o wysokiej bonitacji w klasie od I - III.

Jest to region z typową strukturą wiejską z urodzajnymi glebami i korzystnym klimatem. Położenie i warunki glebowo-klimatyczne decydują o dominującym profilu rolniczej działalności w gminie. Grunty leśne zajmują powierzchnię 182,1 ha (1,5 % powierzchni gminy).

Największym zakładem pracy jest Samodzielny Wojewódzki Szpital dla Nerwowo i Psychicznie Chorych.[1]

Gmina Branice zawdzięcza swoja obecną strukturę osadnictwa napływowi nowej ludności po zakończonych działaniach wojennych z tzw. „kresów wschodnich” oraz ludności z Centralnej Polski i Pogórza przebywającej na tych terenach w czasie działań II wojny światowej.

Gminę Branice na dzień 31 grudnia 2009 roku zamieszkiwało 7 193 osób.

Gmina Branice jest całkowicie wyposażona w sieć wodociągową. Woda na potrzeby gminy dostarczana jest z pięciu ujęć wodociągowych:

- ujęcie wody w Branicach składające się z trzech studni (dwóch głębinowych i jednej kopanej) o łącznej wydajności 1496 m^3/dobę,
- ujęcie wody w Bliszczycach składające się z trzech studni głębinowych o łącznej wydajności 298 m^3/dobę,
- ujęcie wody w Wiechowicach składające się z dwóch studni głębinowych o łącznej wydajności 360 m^3/dobę,
- ujęcie wody w Włodzieninie składające się z jednej studni głębinowej o wydajności 110 m^3/dobę,
- ujęcie wody w Jędrychowicach zaopatrujące się w wodę ze studni kopanej o wydajności 47 m^3/dobę.

Na obszarze gminy, we wsi Branice, znajduje się jedna gminna oczyszczalnia ścieków. Jest to oczyszczalnia mechaniczno-biologiczna. Oczyszczalnia ta oczyszcza ścieki z Wojewódzkiego Szpitala w Branicach, osiedla mieszkaniowego oraz części mieszkańców wsi Branice. Oczyszczalnia ta, o projektowanej wydajności 842 m^3/dobę, oczyszcza ścieki za pomocą osadu czynnego w komorach napowietrzających przy pomocy 14 ruszt „Inka”.

Uzbrojenie terenu w sieć kanalizacyjną i sanitarną występuje w części wsi Branice, Michałkowice i Lewice (będącej w zarządzie gminy). Ogólna długość kanalizacji na terenie gminy wynosi 9,1 km (w tym 5,7 km tej sieci jest w zarządzie gminy).

Na terenie Gminy Branice znajdują się również cztery oczyszczalnie osiedlowe oczyszczające ścieki wyłącznie z osiedli mieszkaniowych oraz osadnik przepływowy trzykomorowy

Gmina położona jest na uboczu głównych tras komunikacyjnych o znaczeniu wojewódzkim i krajowym. Istniejący układ komunikacyjny zapewnia jednak dobre połączenie z najbliższymi miastami, takimi jak: Kietrz, Głubczyce, Racibórz, Kędzierzyn-Koźle oraz z krajem sąsiednim z Czechami relacji Opava – Krnov.

Działalność gospodarczą w Gminie Branice wiązać należy przede wszystkim z obsługą produkcji rolnej (przetwórstwo, skup, sprzedaż hurtowa). Alternatywnym źródłem dochodów jest turystyka z akcentowaniem agroturystyki w oparciu o walory krajobrazowe i klimatyczne Gminy.[2]

Spośród form ochrony przyrody występuje Obszaru Chronionego Krajobrazu „Mokre-Lewice”, powołany uchwałą nr XXIV/193/88 Wojewódzkiej Rady Narodowej

[1] Źródło: www.gminy.pl, http://umwo.opole.pl
[2] Aktualizacja POŚ dla Gminy Branice na lata 2009 - 2012

w Opolu z dnia 26 maja 1988 roku w sprawie ochrony walorów krajobrazu (Dz. Urz. Woj. Opolskiego Nr 19 z dnia 17 lipca 1989 roku, poz. 231 z późniejszymi zmianami).

Obszar chronionego krajobrazu wynosi 8.190 ha. Obszar ten jest drugim położonym w granicach Polski fragmentem Gór Opawskich. Należy do Przedgórza Sudeckiego, leżącego na przedpolu Sudetów Wschodnich. Teren jest mocno pofałdowany, częściowo zalesiony, o dużych walorach przyrodniczo-krajobrazowych. Krajobraz stromych, częściowo zalesionych stoków, malowniczych dolin, niewielkich zbiorników zaporowych przyciąga tu licznych turystów.

Na terenie wyżej wymienionego obszaru można spotkać rośliny chronione:

- wawrzynek wilczełyko,
- dziewięćsił bezłodygowy,
- rokitnik pospolity,
- marzanka wonna,
- kalina koralowa,
- konwalia majowa,
- buławnik mieczolistny.[2]

Na terenie Gminy Branice brak jest obszarów sieci Natura 2000.

3.2. ZAWARTOŚĆ PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU

Program usuwania azbestu z obszaru Gminy Branice zawiera łącznie 13 rozdziałów.

Rozdział 1. *Wprowadzenie.*

W rozdziale 1 wskazano przedmiot, podstawę, zadanie i cel opracowania.

Rozdział 2. *Krótka charakterystyka Gminy.*

W rozdziale 2 krótko opisano podstawowe dane o Gminie Branice.

Rozdział 3. *Charakterystyka wyrobów azbestowych i oddziaływanie azbestu na zdrowie człowieka.*

W rozdziale 3 scharakteryzowano azbest, przedstawiono jego kwalifikację, właściwości, zastosowanie oraz wpływ na zdrowie człowieka.

Rozdział 4. *Procedury związane z postępowaniem z wyrobami i odpadami zawierającymi azbest.*

W rozdziale 4 wskazano procedury związane z postępowaniem z wyrobami i odpadami azbestowymi, które wyznaczyło Ministerstwo Gospodarki, a wynikają z obowiązującego prawa.

Rozdział 5. *Zadania jednostek samorządu terytorialnego w zakresie usuwania azbestu.*

W rozdziale 5 wskazano wytyczone w Programie Oczyszczania Kraju z azbestu na lata 2009 – 2032 zadania do realizacji przez samorząd gminny.

Rozdział 6. *Aktualny stan sytuacji azbestowej na terenie Gminy Branice.*

W rozdziale 6 opisano przeprowadzony proces inwentaryzacji wyrobów azbestowych na terenie Gminy Branice oraz jego wyniki.

Rozdział 7. *Zakładane do osiągnięcia cele.*

W rozdziale 7 przedstawiono szczegółowe cele do osiągnięcia w trzech podokresach: 2010 – 2012, 2013 – 2022 i 2032 – 2032.

Rozdział 8. *Harmonogram realizacji Programu.*

W rozdziale 8 przedstawiono planowane do realizacji zadania w latach 2010 – 2032.

Rozdział 9. *Koszty usuwania wyrobów azbestowych z terenu Gminy Branice.*

W rozdziale 9 przedstawiono szacunkowe koszty nakładów finansowych poniesionych na realizację celów przewidzianych w Programie usuwania azbestu z obszaru Gminy Branice.

Rozdział 10. Źródła *finansowania zadań przewidzianych w Programie.*

W rozdziale 10 przedstawiono potencjalne źródła finansowania zaplanowanych zadań.

Rozdział 11. *Monitoring realizacji Programu.*

W rozdziale 11 określono wskaźniki monitorowania realizacji zamierzonych celów.

Rozdział 12. *Streszczenie w języku nietechnicznym.*

W rozdziale 12 streszczono projekt dokumentu w języku nietechnicznym.

Rozdział 13. *Baza informacyjna.*

W rozdziale 13 przedstawiono źródło materiałów, z których skorzystano przy opracowaniu projektu dokumentu.

3.3. GŁÓWNE CELE PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU

Celem Programu jest podjęcie czynności, które doprowadzą do:

1) identyfikacji skali problemu poprzez określenie ilości i rodzaju materiałów azbestowych, jakie występują na terenie Gminy Branice,

2) przedstawienia celów strategicznych,

3) przedstawienia źródeł finansowania prac związanych z sukcesywnym usuwaniem wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Branice,

4) bezpiecznego oczyszczenia obszaru Gminy Branice z azbestu,

5) bezpiecznego usunięcia z terenu gminy stosowanych od wielu lat wyrobów zawierających azbest,

6) wyeliminowania negatywnych skutków zdrowotnych u mieszkańców gminy spowodowanych azbestem,

7) sukcesywnej likwidacji negatywnego oddziaływania azbestu na środowisko, poprzez zdeponowanie azbestu i wyrobów zawierających azbest na składowiskach odpadów niebezpiecznych.

Zadaniem Programu jest określenie warunków dla sukcesywnego usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu gminy w określonym horyzoncie czasowym.

3.4. POWIĄZANIA PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU Z INNYMI DOKUMENTAMI

Każdy dokument strategiczny, wyznaczający do realizacji zadania jest powiązany z ustaleniami innych dokumentów na poziomie międzynarodowym, krajowym, regionalnym czy lokalnym.

Bazowym dokumentem związanym z gospodarką odpadami w Unii Europejskiej jest Dyrektywa Rady 74/442/EEC, zgodnie z którą, każde państwo członkowskie musi zapewnić odzysk i eliminację ze środowiska odpadów w sposób nie zagrażający życiu ludzkiemu, jak również nie powodujący szkód w środowisku.

Program usuwania azbestu z obszaru Gminy Branice zawiera cele, które są powiązane z celami zawartymi w następujących dokumentach:

1) Polityka Ekologiczna Państwa w latach 2009 -2012 z perspektywą do roku 2016,
2) Krajowy Plan Gospodarki Odpadami 2010,
3) Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009 – 2032,
4) Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Opolskiego (aktualizacja),
5) Plan gospodarki odpadami Powiatu Głubczyckiego na lata 2008 – 2011 z perspektywą na lata 2012 - 2015, aktualizacja,
6) Program Ochrony Środowiska Powiatu Głubczyckiego na lata 2008 – 2011 z perspektywą na lata 2012 - 2015, aktualizacja.

Spójność celów wyznaczonych w projektowanym dokumencie z celami powiązanych dokumentów strategicznych przedstawiona została w tabeli 1.

Tabela 1. Macierz oceny spójności wyznaczonych celów w dokumentach strategicznych z celami projektu dokumentu „Program usuwania azbestu z obszaru Gminy Branice”.

Ocena spójności celów Legenda: +++ - dokładna spójność celów ++- wysoka spójność celów + - niska spójność celów ●- pośrednia spójność celów ○ – brak istotnych powiązań między celami dokumentów □ - możliwy konflikt celów	**CELE STRATEGICZNE PROJEKTU PROGRAMU USUWANIA AZBESTU Z OBSZARU GMINY BRANICE**		
	Cel 1	**Cel 2**	**Cel 3**
	Bezpieczne oczyszczenie obszaru Gminy Branice z azbestu.	Wyeliminowanie negatywnych skutków zdrowotnych u mieszkańców gminy spowodowanych azbestem.	Sukcesywna likwidacja negatywnego oddziaływania azbestu na środowisko, poprzez zdeponowanie azbestu i wyrobów zawierających azbest na składowiskach odpadów niebezpiecznych.
Polityka Ekologiczna Państwa w latach 2009 -2012 z perspektywą do roku 2016			
Zapobieganie powstawaniu odpadów poprzez redukcję ilości powstających odpadów u „źródła”.	○	○	○
Odzyskiwanie surowców.	○	○	○
Ponowne wykorzystanie odpadów.	○	○	○
Bezpieczne dla środowiska końcowe unieszkodliwianie odpadów	+++	+++	+++
Wyeliminowanie praktyki nielegalnego składowania odpadów.	●	+++	++
Krajowy Plan Gospodarki Odpadami 2010			
Utrzymanie tendencji oddzielenia wzrostu ilości wytwarzanych odpadów od wzrostu gospodarczego kraju PKB.	○	○	○
Zwiększenie udziału odzysku, w tym w szczególności odzysku energii z odpadów, zgodnego z wymaganiami ochrony środowiska.	○	○	○
Zmniejszenie ilości wszystkich odpadów kierowanych na składowiska odpadów.	□	□	□
Wyeliminowanie praktyki nielegalnego składowania odpadów.	+++	+++	+++
Stworzenie kompleksowej bazy danych o wprowadzanych na rynek produktach i gospodarce odpadami w Polsce.	○	○	○
Program oczyszczania kraju z azbestu na lata 2009 -2032			
Usunięcie i unieszkodliwienie wyrobów zawierających azbest	+++	+++	+++

Ocena spójności celów Legenda: +++ - dokładna spójność celów ++- wysoka spójność celów + - niska spójność celów ●- pośrednia spójność celów ○ – brak istotnych powiązań między celami dokumentów □ - możliwy konflikt celów	**CELE STRATEGICZNE PROJEKTU PROGRAMU USUWANIA AZBESTU Z OBSZARU GMINY BRANICE**		
	Cel 1	**Cel 2**	**Cel 3**
	Bezpieczne oczyszczenie obszaru Gminy Branice z azbestu.	Wyeliminowanie negatywnych skutków zdrowotnych u mieszkańców gminy spowodowanych azbestem.	Sukcesywna likwidacja negatywnego oddziaływania azbestu na środowisko, poprzez zdeponowanie azbestu i wyrobów zawierających azbest na składowiskach odpadów niebezpiecznych.
Minimalizacja negatywnych skutków zdrowotnych powodowanych kontaktem z włóknami azbestu.	+++	+++	+++
Likwidacja szkodliwego oddziaływania azbestu na środowisko.	+++	+++	+++
Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Opolskiego (aktualizacja)			
Usunięcie i unieszkodliwienia do 2032r. wszystkich wyrobów zawierających azbest z terenu województwa opolskiego w sposób bezpieczny dla środowiska.	+++	+++	+++
Pełna inwentaryzacja budynków i urządzeń zawierających azbest.	●	●	●
Podniesienie świadomości społeczeństwa dotyczącej zagrożenia związanego z azbestem oraz możliwości prawidłowego zagospodarowania odpadów azbestowych.	●	●	●
Współpraca wszystkich służb administracji w zakresie prawidłowego postępowania z azbestem.	○	○	○
Uruchomienie mechanizmów pomocy finansowej związanej z prawidłowym zagospodarowaniem odpadów azbestowych.	●	●	●
Plan gospodarki odpadami dla Powiatu na lata 2008 – 2011 z perspektywą na lata 2012 - 2015 (aktualizacja)			
Wykonanie całkowitej inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest w powiecie.	●	●	●
Opracowanie gminnych programów usuwania wyrobów zawierających azbest	○	○	○
Sukcesywne osiąganie celów, określonych w gminnych programach usuwania azbestu.	+++	+++	+++

Ocena spójności celów Legenda: +++ - dokładna spójność celów ++- wysoka spójność celów + - niska spójność celów ●- pośrednia spójność celów ○ – brak istotnych powiązań między celami dokumentów □ - możliwy konflikt celów	**CELE STRATEGICZNE PROJEKTU PROGRAMU USUWANIA AZBESTU Z OBSZARU GMINY BRANICE**		
	Cel 1	**Cel 2**	**Cel 3**
	Bezpieczne oczyszczenie obszaru Gminy Branice z azbestu.	Wyeliminowanie negatywnych skutków zdrowotnych u mieszkańców gminy spowodowanych azbestem.	Sukcesywna likwidacja negatywnego oddziaływania azbestu na środowisko, poprzez zdeponowanie azbestu i wyrobów zawierających azbest na składowiskach odpadów niebezpiecznych.
Program Ochrony Środowiska Powiatu Głubczyckiego na lata 2008 – 2011 z perspektywą na lata 2012 - 2015 (aktualizacja)			
Usuwanie wyrobów zawierających azbest z terenu powiatu.	+++	+++	+++

Źródło: opracowanie własne.

4. ISTNIEJĄCY STAN ŚRODOWISKA ORAZ POTENCJALNE ZMIANY TEGO STANU W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU

Program usuwania azbestu z obszaru Gminy Branice, dla którego sporządzono niniejszą prognozę, dotyczy obszaru całej Gminy Branice. Dlatego też przedstawiono stan środowiska istniejący na terenie gminy.

Ogólną charakterystykę Gminy Branice przedstawiono w 3.1 niniejszego opracowania.

4.1. ISTNIEJĄCY STAN ŚRODOWISKA NA OBSZARZE OBJĘTYM PROJEKTOWANYM DOKUMENTEM

4.1.1. WODY PODZIEMNE

4.1.1.1. ZASOBY WÓD PODZIEMNYCH

Na terenie Gminy Branice brak jest Głównych Zbiorników Wód Podziemnych, co potwierdza rysunek 3.

Rysunek 3. Główne Zbiorniki Wodne w woj. opolskim.

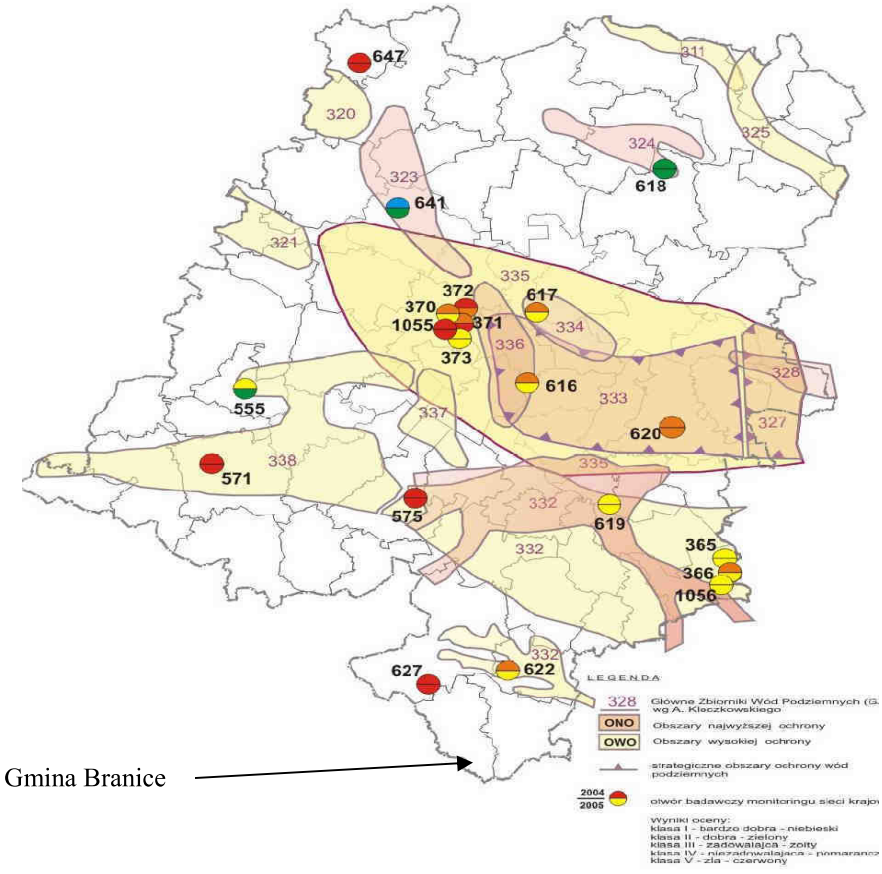

Źródło: Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Kędzierzyńsko-Kozielskiego.

4.1.1.2. STAN SANITARNY

W 2007 r. WIOŚ w Opolu prowadził badania jakości wód podziemnych na obszarze szczególnie narażonym wyznaczonym przez Dyrektora RZGW w Gliwicach w 2003 roku na obszarze sąsiednich gmin: Polska Cerekiew, Baborów i Kietrz. Za zagrożone zanieczyszczeniem azotanami pochodzenia rolniczego uznane zostały wody podziemne zbiornika GZWP Nr 332 (Subniecka Kędzierzyńsko-Głubczycka) w granicach gminy Polska Cerekiew oraz wody podziemne użytkowego poziomu wodonośnego w granicach gmin Baborów i Kietrz. Lokalizację punktów pomiarowych objętych monitoringiem azotanowym na obszarze Płaskowyżu Głubczyckiego, obejmującym gminy zagrożone wraz wynikami oznaczeń azotanów przedstawia rysunek 4.

Rysunek 4. Średnie roczne stężenie azotanów w wodach podziemnych Płaskowyżu Głubczyckiego w 2007r.

Źródło: WIOŚ Opole.

Badania przeprowadzone przez WIOŚ w 2007r. wykazały, że średnie roczne wartości azotanów w punktach badawczych na obszarze Płaskowyżu Głubczyckiego nie przekraczały 40 mg NO_3/l, a najwyższa wartość w obszarze szczególnie narażonym wyniosła 29,5 mg NO_3/l. W porównaniu do 2006 r. wystąpiły niewielkie zmiany w zawartości azotanów na badanym obszarze. Badania monitoringowe wód powierzchniowych i podziemnych przeprowadzone przez WIOŚ w Opolu w 2007r. oraz w poprzednich latach na obszarze azotanowym, które wykazały brak oddziaływania rolnictwa na tym obszarze na wody, stworzyły rzetelne podstawy do uchylenia przez Dyrektora RZGW w Gliwicach rozporządzenia ustanawiającego wody podziemne wrażliwe na zanieczyszczenia związkami azotu ze źródeł rolniczych oraz obszaru szczególnie na nie narażonego w granicach województwa opolskiego (Dziennik Urzędowy Województwa Opolskiego Nr 29 z dnia 28 kwietnia 2008 r.)[3].

[3] Raport o stanie środowiska, WIOŚ

4.1.2. WODY POWIERZCHNIOWE

Według monitoringu jakości wód prowadzonego przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Opolu w punkcie pomiarowym Opawa 41,4 km – miejscowość Wiechowice, Gmina Branice, w porównaniu roku 2009 z rokiem 2008 zawartość zawiesiny ogólnej, azotanów i azotu ogólnego wzrasta, natomiast wskaźnik BZT5, zawartość fosforu ogólnego i fosforanów zmniejszyła się (wykres 1, 2, 3, 4, 5, 6).

Wykres 1. Średnie wartości stężenia BZT5 w punkcie pomiarowym Opawa 41,4 km – m. Wiechowice w latach 2008-2009.

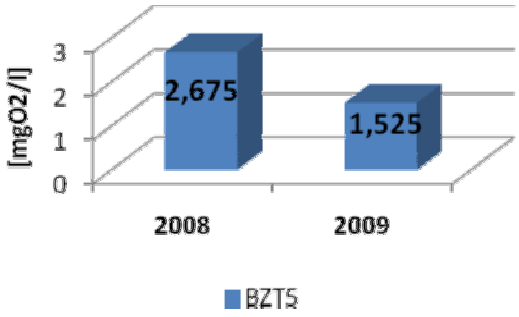

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WIOŚ Opole.

Wykres 2. Średnie wartości zawartość zawiesiny ogólnej w punkcie pomiarowym Opawa 41,4 km – m. Wiechowice w latach 2008-2009.

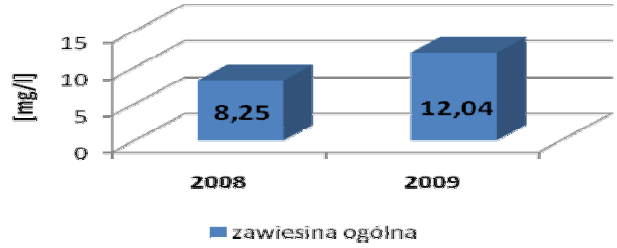

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WIOŚ Opole.

Wykres 3. Średnie wartości zawartość fosforu ogólnego w punkcie pomiarowym Opawa 41,4 km – m. Wiechowice w latach 2008-2009.

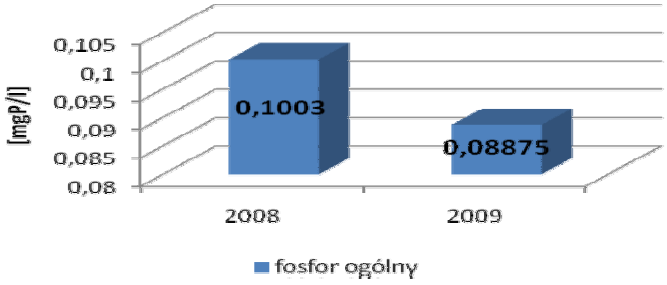

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WIOŚ Opole.

Wykres 4. Średnie wartości zawartość azotu ogólnego w punkcie pomiarowym Opawa 41,4 km – m. Wiechowice w latach 2008-2009.

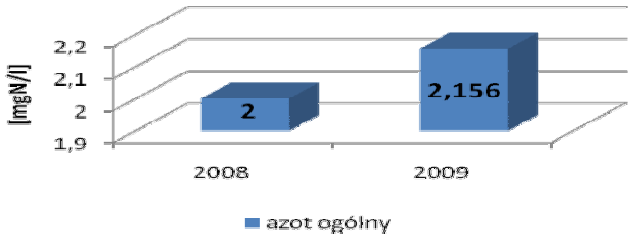

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WIOŚ Opole.

Wykres 5. Średnie wartości zawartość fosforanów w punkcie pomiarowym Opawa 41,4 km – m. Wiechowice w latach 2008-2009.

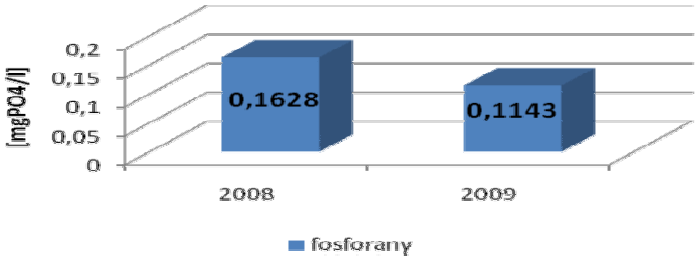

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WIOŚ Opole.

Wykres 6. Średnie wartości zawartość azotanów w punkcie pomiarowym Opawa 41,4 km – m. Wiechowice w latach 2008-2009.

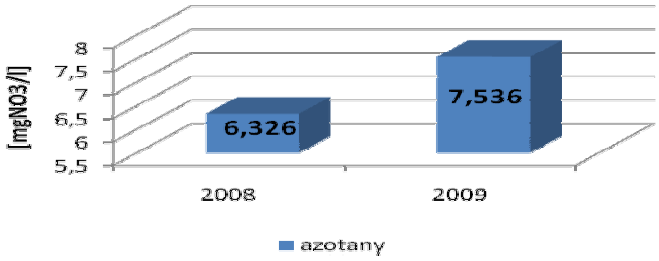

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WIOŚ Opole.

Rysunek 5. Sieć pomiarowa w wynikami klasyfikacji wód powierzchniowych w województwie opolskim.

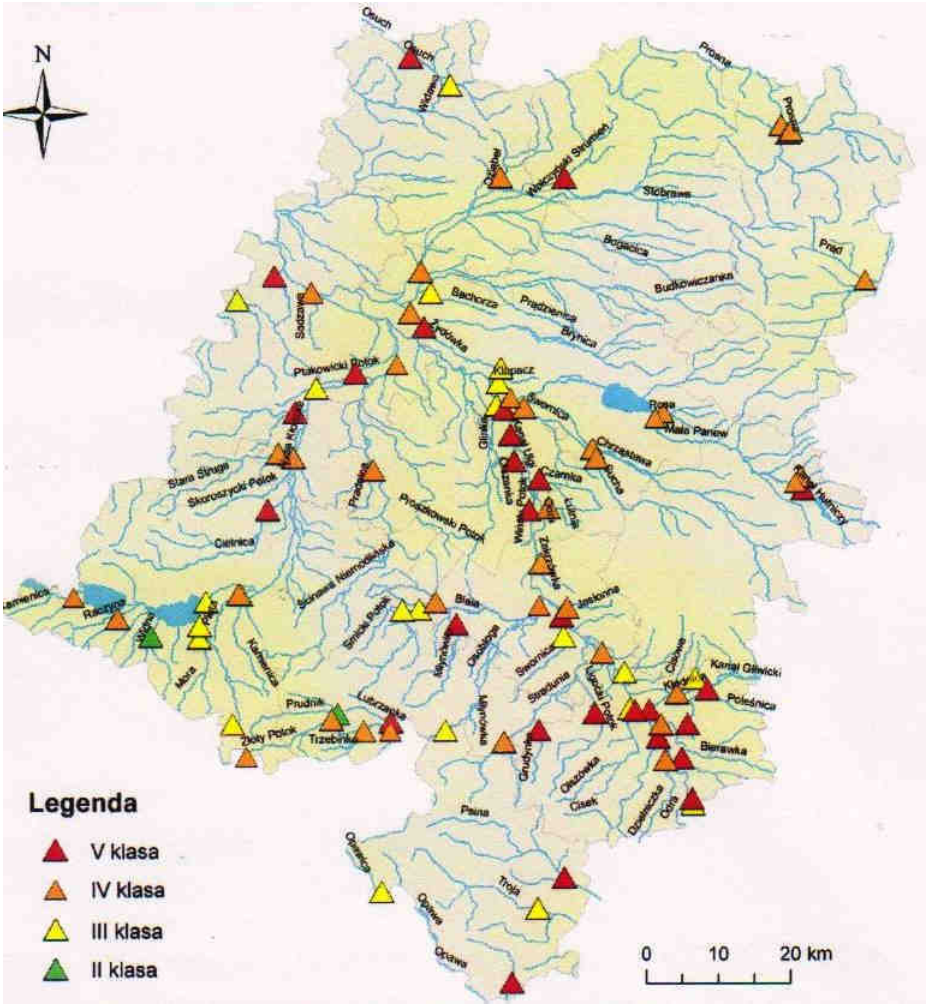

Źródło: Stan środowiska w województwie opolskim.

Jak wynika z rysunku 5, wody powierzchniowe na terenie Gminy Branice klasyfikowane są w V klasie czystości.

4.1.3. POWIETRZE ATMOSFERYCZNE

4.1.3.1. KLIMAT[2]

Obszar Gminy Branice, podobnie jak obszar całej Polski, jest miejscem ścierania się aktywności dwóch typów klimatu: oceanicznego i kontynentalnego, a ogólny przebieg pogody posiada charakter klimatu przejściowego z przewagą cech oceanicznych. Położenie oraz zróżnicowanie geomorfologiczne powierzchni, powodują dużą zmienność elementów klimatu w poszczególnych częściach jego obszaru. W części południowo-zachodniej i zachodniej decydującym czynnikiem jest obecność Sudetów z pasmem Gór Opawskich. W części południowo wschodniej nie bez znaczenia jest otwarcie Kotliny Śląskiej w kierunku południowym przez Bramę Morawską, na ciepłe o dużych prędkościach masy powietrza.

4.1.3.2. STAN SANITARNY POWIETRZA

Jakość powietrza należy do podstawowych elementów, który w sposób znaczący wpływa na stan zdrowia i warunki życia ludzi. Stan sanitarny powietrza determinowany jest przez czynniki naturalne i antropogeniczne. Do czynników naturalnych zalicza się: wulkany, morza i oceany, pożary, burze, rośliny, bagna i tereny podmokłe oraz powierzchnię ziemi. Do atmosfery wydalana jest znaczna ilość gazów odlotowych, powstająca w różnych procesach (przemysł, transport, rolnictwo, gospodarka komunalna) i należy ją zaliczyć do antropogenicznych źródeł. Emisja antropogeniczna jest niebezpieczna z uwagi na jej oddziaływanie głównie na terenach zamieszkałych.

Gmina Branice znajduje się w strefie głubczycko-prudnickiej.

Lista zanieczyszczeń pod kątem spełnienia kryteriów określonych w celu ochrony zdrowia obejmuje: benzen, dwutlenek siarki, dwutlenek azotu, ołów, tlenek węgla, ozon, pył PM10, arsen, benzo(A)piren, kadm oraz nikiel.
Do zanieczyszczeń, które badano ze względu na ochronę roślin należą: dwutlenek siarki, tlenki azotu.

W tabeli 2 przedstawiono wynikowe klasy stref w 2009r. dla poszczególnych zanieczyszczeń według kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia, a w tabeli 3 - w celu ochrony roślin.

Tabela 2. Wynikowe klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń według kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia.

Strefa głubczycko-prudnicka											
Symbol klasy wynikowej dla poszczególnych zanieczyszczeń										**Działania wynikające z klasyfikacji**	**Uwagi**
SO_2	**NO_2**	**PM10**	**Pb**	**C_6H_6**	**CO**	**As**	**B(a)P**	**Cd**	**Ni**		
A	A	A	A	A	A	A	C	A	A	Opracowanie Programu Ochrony Powietrza dla i benzo(A)pirenu	Klasa strefy C ze względu na klasę zanieczyszczenia benzo(A)pirenu

Źródło: Stan środowiska w województwie opolskim, WIOŚ Opole, 2009.

Tabela 3. Wynikowe klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń według kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin.

Strefa głubczycko-prudnicka	
Symbol klasy wynikowej dla poszczególnych zanieczyszczeń	
SO_2	**NO_x**
A	A

Źródło: Stan środowiska w województwie opolskim, WIOŚ Opole, 2009

W Gminie Branice dominującą emisją jest emisja z indywidualnego ogrzewania budynków w okresie zimowym oraz emisja liniowa. Biorąc pod uwagę kryterium ochrony zdrowia, dla B(a)P - nie są dotrzymane. Koniecznym jest realizacja Programu Ochrony Powietrza.

Z uwagi na kryterium ochrony roślin strefę głubczycko-prudnicką, w której znajduje się Gmina Branice, zaliczono do strefy klasy A, dla której nie ma potrzeby prowadzenia działań związanych z poprawą jakości powietrza - należy ją utrzymywać na tym samym bądź lepszym poziomie.
Na poniższych rysunkach przedstawiono wyniki klasyfikacji stref w ocenie jakości powietrza.

Rysunek 6. Wyniki klasyfikacji stref w ocenie jakości powietrza dla kryterium zdrowia.

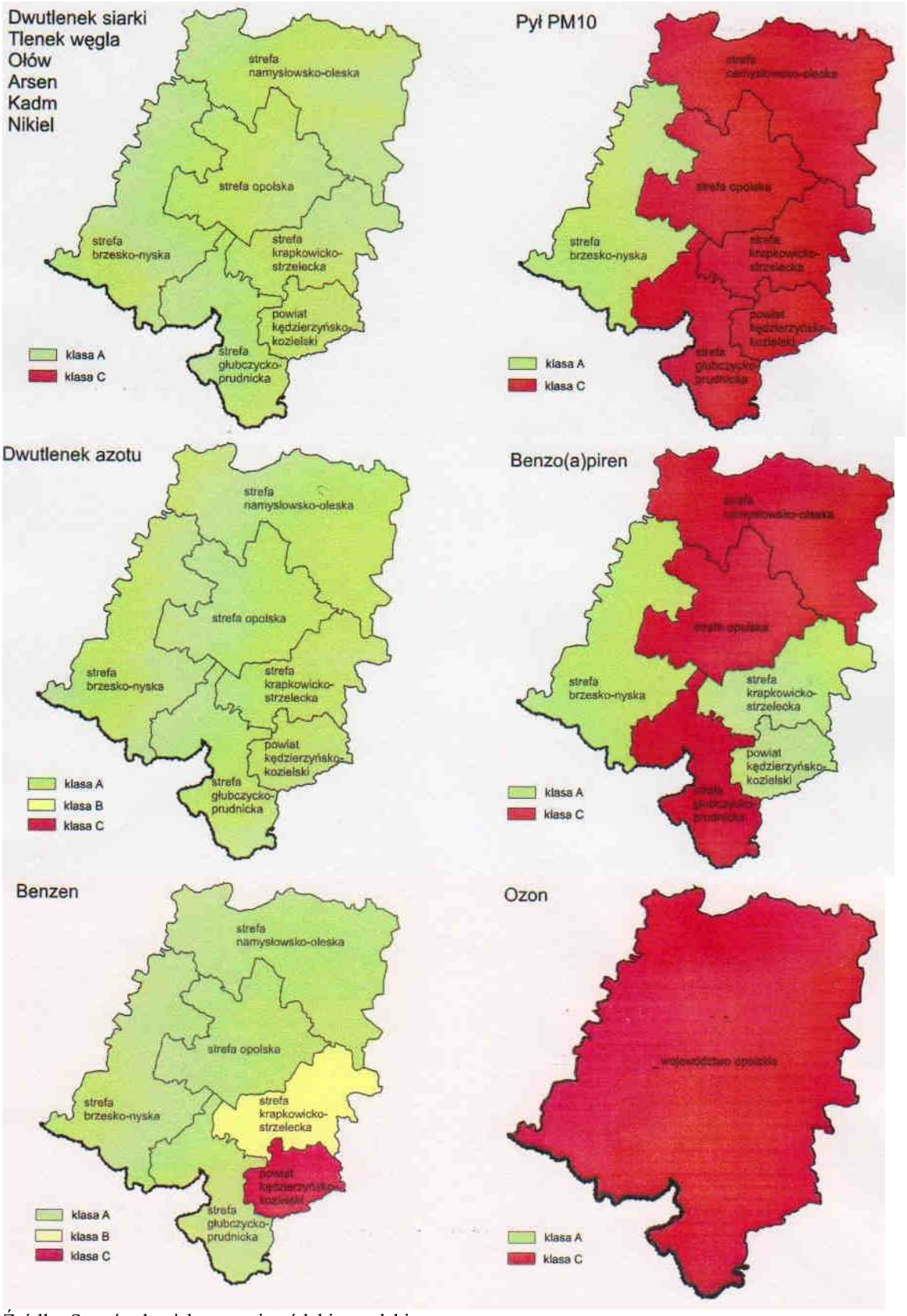

Źródło: Stan środowiska w województwie opolskim

Rysunek 7. Wyniki klasyfikacji stref w ocenie jakości powietrza dla kryterium ochrony roślin.

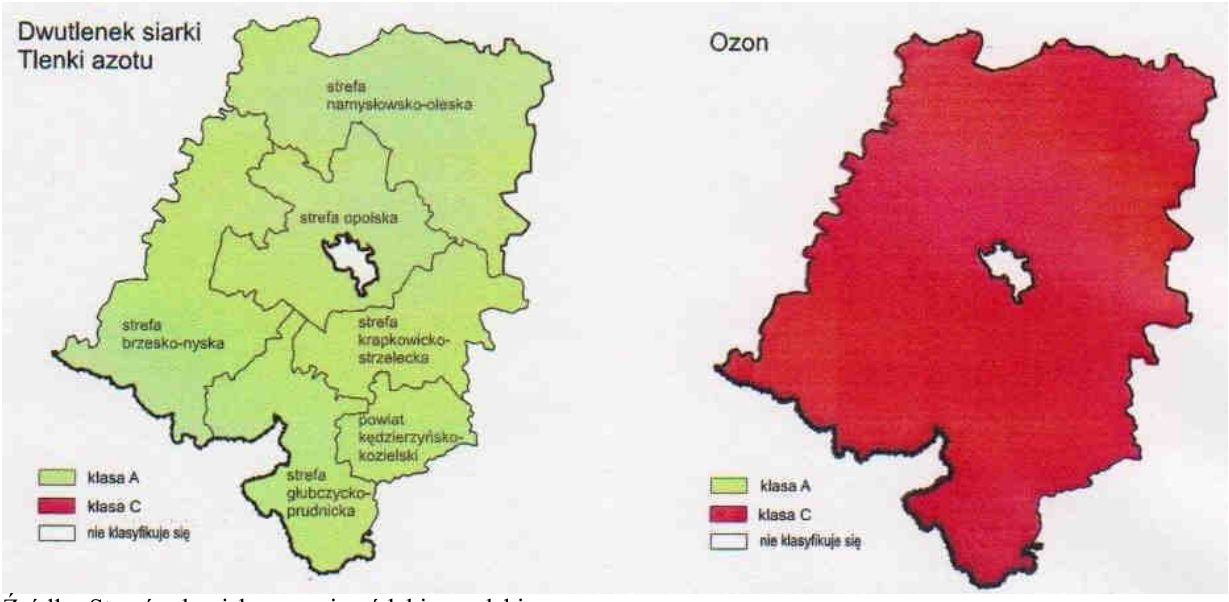

Źródło: Stan środowiska w wojewódzkie opolskim

4.1.4. KLIMAT AKUSTYCZNY

W ostatnich latach na terenie Gminy Branice, ani w jej pobliżu nie przeprowadzono badań hałasu, stąd trudne jest określenie klimatu akustycznego tego terenu. Głównym czynnikiem pogarszającym klimat akustyczny w gminie jest niewątpliwie komunikacja. Hałas w ujęciu przestrzennym, przyjmuje w tym przypadku charakter liniowy i związany jest z przebiegiem tras komunikacyjnych.

Na obszarach Gminy Branice zagrożenie hałasem w stopniu przekraczającym dopuszczany próg może wystąpić jedynie czasowo, w obszarze głównych ciągów komunikacyjnych. Największe uciążliwości związane z hałasem komunikacyjnym występują wzdłuż dróg krajowych i powiatowych, w mniejszym stopniu dróg gminnych. Rozkład dróg przedstawiono na rysunku 8.

4.1.5. LASY[4]

Lasy na terenie Gminy Branice zajmują 165 ha lasów.

[4] Źródło: Aktualizacja POŚ dla Gminy Branice na lata 2009 – 2012.

Lasy na terenie Gminy Branice zarządzane są przez Nadleśnictwo Prudnik oraz Nadleśnictwo Rudy Raciborskie w niewielkiej części w obrębie miejscowości Dzbańce. Nadleśnictwo Prudnik leży w południowo-zachodniej części województwa opolskiego.

Cały obszar Nadleśnictwa Prudnik należy do górnego odcinka zlewni Odry – cieku I rzędu. Z terenu Nadleśnictwa wody odprowadzają cieki II i dalszych rzędów, będące lewobrzeżnymi dopływami Odry. Najważniejsze z nich to: Psina z Trują , Stradunia, Osobłoga z Prudnikiem i Białą, Nysa Kłodzka z Białą Głuchołaską oraz Oławą. Ze względu na ukształtowanie terenu, wszystkie w górnym biegu mają charakter górski, w dolnym zaś nizinny.

Zróżnicowana budowa geologiczna i ukształtowanie terenu Nadleśnictwa, warunkuje różne układy wód gruntowych na jego obszarze. Pierwszy poziom wód gruntowych występuje najpłycej w dolinach rzecznych (0-2 m).

W dolinach płaskich, płytko rozciętych zwierciadło wody gruntowej występuje na głębokości około 0,5 m. Często występuje na powierzchni, powodując stałe zabagnienie terenu. W dolinach głęboko rozciętych, lustro wody gruntowej występuje na głębokości 1-2 m. Tereny położone wyżej, odznaczają się głębokim lustrem wody (2-5 m).

Na obszarze Płaskowyżu Głubczyckiego, zwierciadło wód gruntowych występuje na głębokości 5-20 m. Najniżej na głębokości 10-20 m, a miejscami poniżej 20 m, wody gruntowe występują na obszarze Gór Opawskich oraz wyższych położeniach terenu Przedgórza Sudeckiego. Zwierciadła wód gruntowych wykazują duże wahania uwarunkowane ilością opadów atmosferycznych, charakterem utworów wodonośnych i rzeźbą terenu, a w sąsiedztwie rzek – wodostanem. Przeciętnie w skali roku wahania te wynoszą około 2 m, a w dnach dolin rzecznych, wahania nie przekraczają 1m.

4.1.6. POWIERZCHNIA ZIEMI

Największą powierzchnię na obszarze Gminy Branice stanowią grunty rolne.

Procentowy udział poszczególnych klas gleb przedstawia się następująco:
klasy I-IIIb stanowią 90,9 % ogółu gruntów,
klasy IVa-IVb stanowią 7,2 %ogółu gruntów,
klasy V-VI stanowią 1,9 ogółu gruntów.

Rysunek 8. Układ dróg województwa opolskiego.

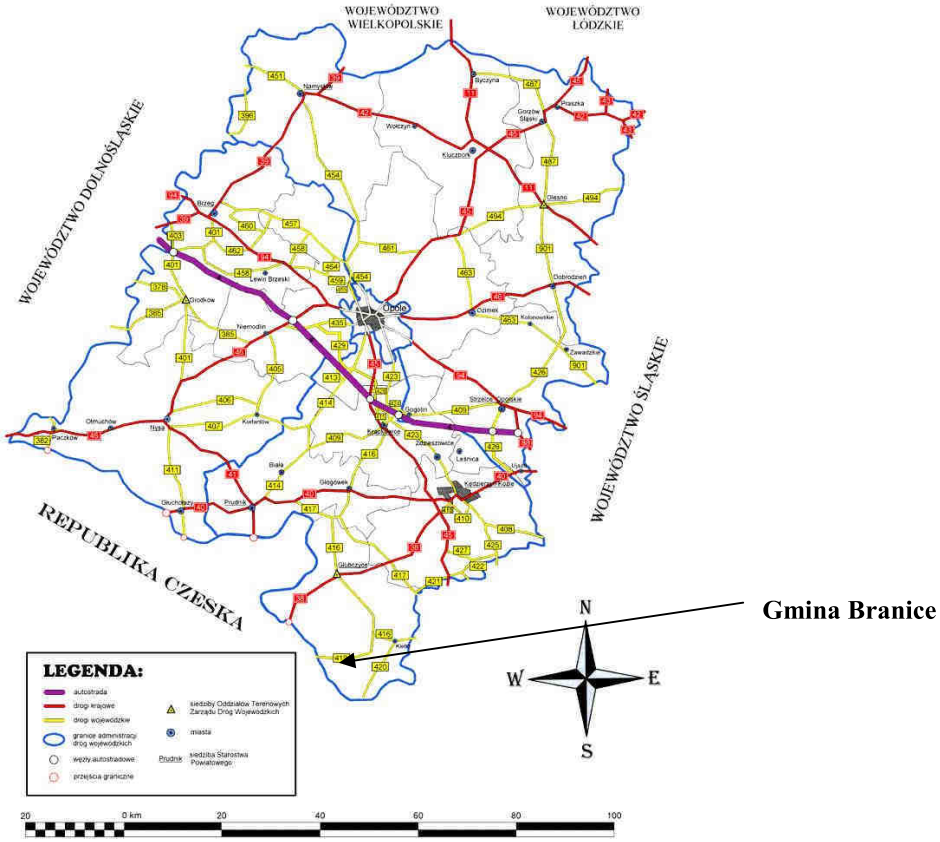

4.1.7. ZASOBY I SKŁADNIKI ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO[5]

Gmina Branice nie może poszczycić się znaczną ilością zasobów przyrodniczych, które byłyby objęte ochroną prawną. W chwili obecnej ochroną prawną objęty jest jedynie fragment południowego podnóża Gór Opawskich zajmujący w obrębie Gminy powierzchnię 105 ha. Obszar ten wchodzi w skład Obszaru Chronionego Krajobrazu „Mokre-Lewice”.

Na obszarze Gminy Branice nie występują:

— obszary NATURA 2000,
— parki narodowe,
— rezerwaty przyrody,
— parki krajobrazowe,
— użytki ekologiczne.

W obrębie Gminy nie zinwentaryzowano występowania obszarów, których walory, zgodnie z zaleceniami Dyrektyw Unii Europejskiej [Dyrektywy Ptasiej i Dyrektywy Siedliskowej] kwalifikowałyby je do włączenia do europejskiej sieci NATURA 2000.

Gmina może zaś poszczycić sie nagromadzeniem stosunkowo dużej ilości elementów kulturowych, z których wiele wpisanych jest do rejestru zabytków. Szczególną ochroną prawną, na mocy ustawy o ochronie zabytków, objęte są zabytkowe parki wiejskie w Branicach o powierzchni 3,0 ha i Posucicach – powierzchnia 1,33 ha oraz parki podworskie w Boboluszkach i Wysokiej.

[5] Źródło: Aktualizacja POŚ dla Gminy Branice na lata 2009 – 2012.

Obszar Chronionego Krajobrazu – rejon Mokre-Lewice (też tzw. Las Mokre-Lewice) został powołany uchwałą nr XXIV/193/88 Wojewódzkiej Rady Narodowej w Opolu z dnia 26 maja 1988 roku w sprawie ochrony walorów krajobrazu (Dz. Urz. Woj. Opolskiego Nr 19 z dnia 17 lipca 1989 roku, poz. 231 z późn. zm.).

Obszar chronionego krajobrazu wynosi 8.190 ha. Obszar ten jest drugim położonym w granicach Polski fragmentem Gór Opawskich. Należy do Przedgórza Sudeckiego, leżącego na przedpolu Sudetów Wschodnich. Teren jest mocno pofałdowany, częściowo zalesiony, o dużych walorach przyrodniczo-krajobrazowych. Krajobraz stromych, częściowo zalesionych stoków, malowniczych dolin, niewielkich zbiorników zaporowych przyciąga tu licznych turystów.

Na tym obszarze występują naturalne zbiorowiska leśne: łęgi jesionowo-olszowe, podgórskie łęgi jesionowe oraz grąd subkontynentalny[6].

Na terenie wyżej wymienionego obszaru można spotkać rośliny chronione:

- wawrzynek wilczełyko,
- dziewięćsił bezłodygowy,
- rokitnik pospolity,
- marzanka wonna,
- kalina koralowa,
- konwalia majowa,
- buławnik mieczolistny.

[6] K. Batora, G. Hebda, A. Nowak, K. Spałek, W. Spałek, Formy ochrony przyrody.

Rysunek 9. Formy ochrony przyrody Gminy Branice na tle form ochrony woj. opolskiego.

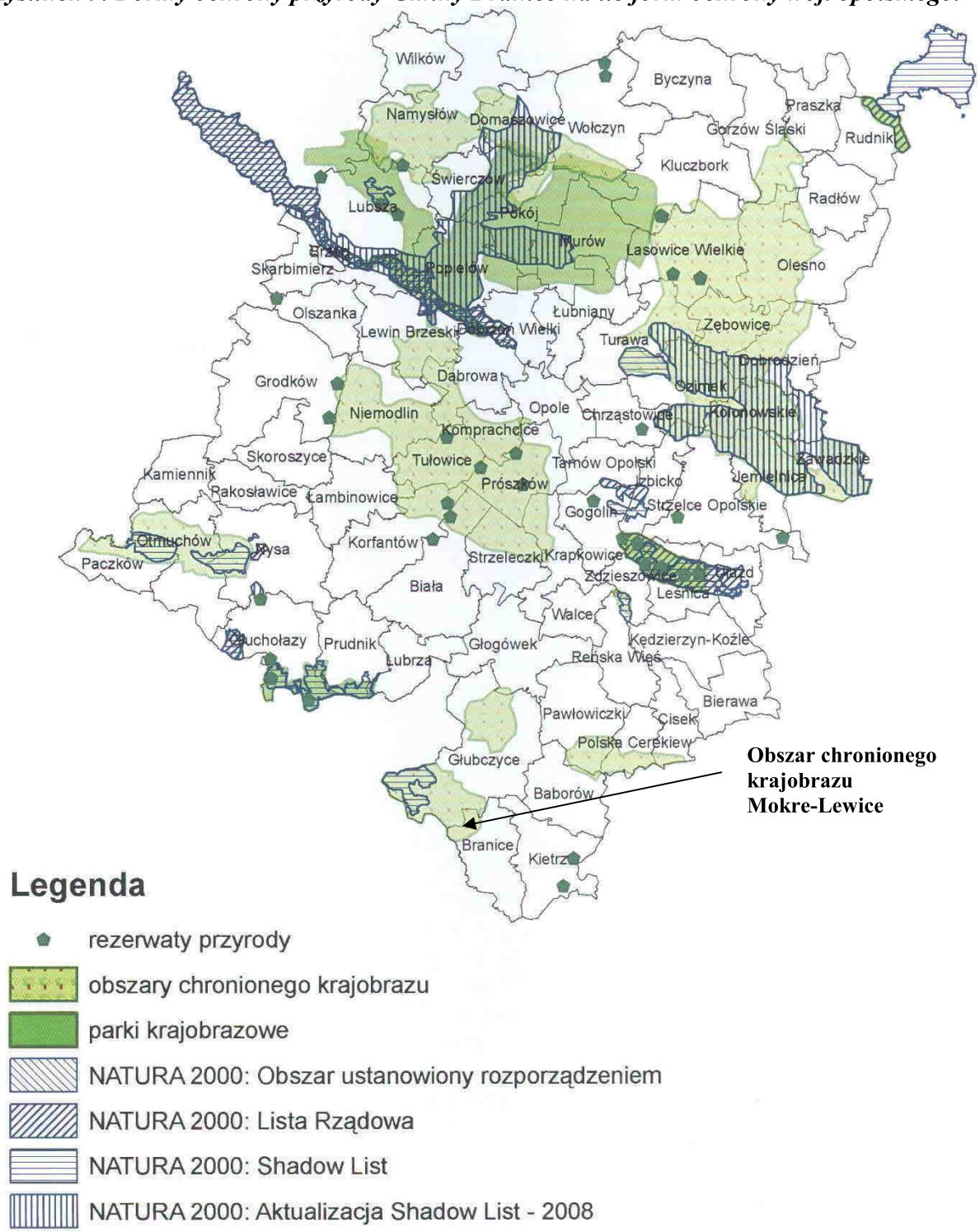

Źródło: Aktualizacja planu gospodarki odpadami województwa opolskiego.

4.2. POTENCJALNE ZMIANY STANU ŚRODOWISKA W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU

Niezbędnym elementem prognoz oddziaływania na środowisko jest analiza tzw. wariantu „zero” tj. hipotetycznej sytuacji, która mogłaby wystąpić w przypadku braku realizacji zapisów projektowanego dokumentu.

„Program usuwania azbestu z obszaru Gminy Branice” jest dokumentem strategicznym, wyznaczającym cele do osiągnięcia w sferze bezpiecznego usunięcia wyrobów azbestowych z terenu gminy, w nawiązaniu do celów określonych w dokumentach wyższego szczebla. Wyznaczone w tych dokumentach cele mają za zadanie poprawę sytuacji stanu środowiska.

Inwentaryzacja wyrobów azbestowych wykazała, iż na terenie Gminy Branice znajduje się **164 898 m^2** płyt azbestowo-cementowych, których masa wynosi **1 813,878 Mg**. Wśród zinwentaryzowanych wyrobów zawierających azbest na terenie Gminy Branice prawie 60% stanowią płyty płaskie a nieco ponad 40% wyroby typu falistego.

Podstawowym celem dokumentu pt.: „Program usuwania azbestu z obszaru Gminy Branice” jest stopniowe i bezpieczne usunięcie wyrobów azbestowych do 2032r.

Z uwagi na charakter azbestu i jego negatywne oddziaływanie, brak działań związanych z jego eliminacją z obszaru Gminy Branice może spowodować wiele niekorzystnych skutków dla środowiska naturalnego, w tym również człowieka.

Brak realizacji celów wyznaczonych w projekcie *Programu usuwania azbestu z obszaru Gminy Branice* spowoduje zahamowanie stopniowej eliminacji demontażu wyrobów azbestowych oraz ich unieszkodliwiania. Działania takie spowodowałoby niewątpliwe pogorszenie się wszystkich elementów środowiska. Ponadto, brak realizacji zadań wyznaczonych w projekcie dokumentu byłby sprzeczny z dokumentami strategicznymi.

Przewidywane negatywne skutki dla środowiska w przypadku brak realizacji celów i kierunków działań wyznaczonych w projektowanym dokumencie związane byłyby niewątpliwie z:

- brakiem eliminacji stopniowego usuwania wyrobów azbestowych z terenu gminy,
- pogorszeniem się stanu powietrza atmosferycznego w zakresie emisji włókien azbestowych do atmosfery,
- negatywnym oddziaływaniem na gleby i wody w sytuacji niewłaściwego składowania odpadów azbestowych, bez wymaganych zabezpieczeń,
- negatywnym wpływem na życie i zdrowie ludzi zamieszkujących obiekty z zabudowanym azbestem,
- powstawaniem nielegalnych miejsc magazynowania odpadów zawierających azbest tzw. „dzikie” składowiska odpadów,
- negatywnym wpływem na walory krajobrazowe gminy, z uwagi na dalsze wykorzystywanie wyrobów azbestowych,
- brakiem możliwości pozyskania środków finansowych z zewnątrz na cele związane z bezpiecznym demontażem, transportem i unieszkodliwieniem wyrobów azbestowych.

5. ISTNIEJĄCE PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU

Na podstawie przeprowadzonej analizy problemu azbestu na terenie Gminy Branice należy stwierdzić, iż największymi problemami są:

- niepełny stopień inwentaryzacji wyrobów azbestowych przez podmioty gospodarcze,
- nieprzestrzeganie obowiązującego prawa w zakresie postępowania i bezpiecznego użytkowania wyrobów azbestowych,
- brak na terenie województwa opolskiego składowisk odpadów azbestowych, których istnienie zmniejszyłoby koszty związane z wywozem tych odpadów do miejsc dalej oddalonych,
- możliwość niszczenia miejsc bytowania, lęgów i gniazdowania gatunków zwierząt chronionych takich jak nietoperze i ptaki (jerzyki, jaskółki, rudziki) w wyniku prowadzenia prac remontowych dachów podczas demontażu pokryć azbestowych.

Mając na względzie powyższe problemy należy stwierdzić, iż realizacja zapisów projektu dokumentu jest konieczna z uwagi na możliwość rozwiązania istniejących problemów oraz poprawy stanu środowiska.

DZIKIE WYSYPISKA

6. CELE OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONE NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM I KRAJOWYM, ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU, ORAZ SPOSOBY, W JAKICH TE CELE I INNE PROBLEMY ŚRODOWISKA ZOSTAŁY UWZGLĘDNIONE PODCZAS OPRACOWYWANIA DOKUMENTU

Najważniejsze cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu przedstawiono w punkcie 3.4. niniejszej prognozy, a także dokonano analizy spójności wyznaczonych celów z celami dokumentów nadrzędnych.

Głównym wyznacznikiem polityki ekologicznej w Unii Europejskiej są określone zasady, do przestrzegania których zobowiązane są wszystkie państwa członkowskie. Ogólne zasady polityki ochrony środowiska:

1) lepiej zapobiegać niż leczyć (zasada przezorności);
2) w możliwie jak najwcześniejszym etapie podejmowanej inwestycji powinien być uwzględniony wpływ podjętej działalności gospodarczej na środowisko;
3) należy unikać działań powodujących naruszenie równowagi ekologicznej;
4) konieczne jest podniesienie poziomu wiedzy naukowej, mającej na celu podejmowanie działań służących ochronie środowiska;
5) zasada „zanieczyszczający płaci”, oznaczająca pokrywanie szkód w środowisku przez ich sprawców;
6) działania podejmowane w jednym państwie członkowskim nie powinny pogarszać stanu środowiska w innym państwie;
7) polityka ekologiczna w państwach członkowskich musi uwzględniać interesy państw rozwijających się;

8) Wspólnoty Europejskie i kraje członkowskie powinny wspierać ochronę środowiska w skali międzynarodowej;
9) ochrona środowiska jest obowiązkiem każdego obywatela, trzeba więc edukować w tym zakresie całe społeczeństwa;
10) stosowane środki ochrony środowiska powinny uwzględniać rodzaje zanieczyszczeń, potrzebne działania i teren geograficzny, który trzeba chronić;
11) krajowe programy państw dotyczące środowiska powinny być koordynowane na podstawie wspólnych długofalowych koncepcji. [7]

Wymienione powyżej zasady zostały uwzględnione w tworzeniu polityki ekologicznej państwa oraz muszą być uwzględniane przy tworzeniu dokumentów strategicznych, w tym również programów ochrony środowiska, w tym również planów i programów w zakresie ochrony środowiska.

7. PRZEWIDYWANE ODDZIAŁYWANIA ZADAŃ WYZNACZONYCH W PROGRAMIE NA ŚRODOWISKO, DOBRA MATERIALE I ZABYTKI

Dokonanie analizy oddziaływania realizacji działań przewidzianych w projektowanym dokumencie na środowisko, dobra materiale i zabytki rozpatrywano pod względem kilku rodzajów oddziaływań:

1) o różnych kierunkach (wektorach) wpływu: pozytywne (korzystne) i negatywne (niekorzystne),
2) o zróżnicowanych relacjach z przedmiotem podlegającym oddziaływaniu i innymi oddziaływaniami,
3) zmiennym czasie działania: krótko-, średnio- i długoterminowe, stałe i chwilowe.

W wyniku dokonanej analizy nie stwierdzono oddziaływań kumulujących się.

[7] Pakulska J., Rutkowska M., Cele i zasady polityki ekologicznej w Polsce i Unii Europejskiej, w: Integracja Polski z Unią Europejską w dziedzinie ochrony środowiska - problemy, korzyści, zagrożenia, pod red. Małgorzaty Burchard-Dziubińskiej, Wydawnictwo Biblioteka, Łódź 2000, t. I.

Tabela 4.Matryca oddziaływania zapisów projektowanego dokumentu na środowisko.

Wybrane kierunki działań proponowane w projekcie dokumentu (dawcy oddziaływań)	Komponent środowiska lub typ ekosystemu objęty potencjalnym negatywnym oddziaływaniem													
	Różnorodność biologiczna	**Rzeźba terenu**	**Zasoby naturalne**	**Powietrze**	**Wody powierzchniowe**	**Wody podziemne**	**Gleby**	**Flora**	**Fauna**	**Ludzie**	**Klimat**	**Krajobraz**	**Zabytki i dobra materialne**	**Przyrodnicze obszary chronione**
Przeprowadzenie inwentaryzacji wyrobów azbestowych.	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
Opracowanie Programu usuwania azbestu z obszaru Gminy Branice.	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
Utworzenie bazy danych wyrobów azbestowych.	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
Cykliczna aktualizacja bazy danych.	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
Przekazywanie marszałkowi informacji o rodzaju, ilości i miejscach występowania azbestu otrzymywanych od osób fizycznych.	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
Zapewnienie środków finansowych na realizację Programu.	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
Bezpieczne usunięcie wyrobów azbestowo-cementowych.	○	○	○	++	○	○	+	○	++	++	○	○	○	○
	○	○	○	♦	○	○	◊	○	◊	♦	○	○	○	○
	○	○	○	↔	○	○	↔	○	↔	↔	○	○	○	○
	○	○	○	□	○	○	□	○	□	□	○	○	○	○
Zorganizowanie akcji wywozu odpadów zawierających azbest z terenu gminy na składowisko lub ich przetwarzania w urządzeniu przewoźnym.	○	○	○	++	○	○	○	○	○	++	○	○	○	○
	○	○	○	◊	○	○	○	○	○	◊	○	○	○	○
	○	○	○	←	○	○	○	○	○	←	○	○	○	○
	○	○	○	□	○	○	○	○	○	□	○	○	○	○
Zorganizowanie akcji demontażu, oczyszczenia	○	○	○	++	○	○	○	○	+	++	○	○	○	○
	○	○	○	◊	○	○	○	○	◊	◊	○	○	○	○

Wybrane kierunki działań proponowane w projekcie dokumentu (dawcy oddziaływań)	Komponent środowiska lub typ ekosystemu objęty potencjalnym negatywnym oddziaływaniem													
	Różnorodność biologiczna	**Rzeźba terenu**	**Zasoby naturalne**	**Powietrze**	**Wody powierzchniowe**	**Wody podziemne**	**Gleby**	**Flora**	**Fauna**	**Ludzie**	**Klimat**	**Krajobraz**	**Zabytki i dobra materialne**	**Przyrodnicze obszary chronione**
nieruchomości i wywozu odpadów zawierających azbest z terenu gminy na składowisko lub ich przetwarzania w urządzeniu przewoźnym.	○	○	○	←	○	○	○	○	←	←	○	○	○	○
	○	○	○	□	○	○	○	○	□	□	○	○	○	○
Eliminacja powstawania oraz likwidacja "dzikich" wysypisk z odpadami zawierającymi azbest.	○	○	○	++	○	○	++	○	++	++	○	++	○	○
	○	○	○	♦	○	○	♦	○	◊	♦	○	♦	○	○
	○	○	○	↔	○	○	↔	○	↔	↔	○	↔	○	○
	○	○	○	□	○	○	□	○	□	□	○	□	○	○
Przeprowadzenie szkoleń lokalnych/ akcje informacyjno-edukacyjne	○	○	○	++	○	○	++	○	++	++	○	○	○	○
	○	○	○	◊	○	○	◊	○	◊	♦	○	○	○	○
	○	○	○	↔	○	○	↔	○	↔	↔	○	○	○	○
	○	○	○	□	○	○	□	○	□	□	○	○	○	○
Monitorowanie realizacji Programu	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
Aktualizacja Programu.	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○

Źródło: opracowanie własne.

Legenda:

++ - znaczące oddziaływanie korzystne - - - znaczące oddziaływanie niekorzystne

+ - słabe oddziaływanie korzystne - - słabe oddziaływanie niekorzystne ○ – brak wpływu ■ możliwa kumulacja oddziaływań negatywnych

🏛 regionalny □ lokalny

♦ bezpośrednio ◊ pośrednio

↔ długoterminowe → średnioterminowe ← krótkoterminowe

Tabela 5. Matryca podsumowująca ocenę siły i kierunku potencjalnych oddziaływań na środowisko zapisów projektu PGO.

	Siła oddziaływań		
	silne	**przeciętne**	**słabe**
negatywne			
z przewagą negatywnych			
zróżnicowane			
pozytywne	Bezpieczne usunięcie wyrobów azbestowo-cementowych.	Zorganizowanie akcji demontażu, oczyszczenia nieruchomości i wywozu odpadów zawierających azbest z terenu gminy na składowisko lub ich przetwarzania w urządzeniu przewoźnym.	
	Przeprowadzenie szkoleń lokalnych/ akcje informacyjno-edukacyjne.	Zorganizowanie akcji wywozu odpadów zawierających azbest z terenu gminy na składowisko lub ich przetwarzania w urządzeniu przewoźnym.	
	Eliminacja powstawania oraz likwidacja "dzikich" wysypisk z odpadami zawierającymi azbest.		

- **Różnorodność biologiczna**

Zadania przewidziane w Programie zasadniczo nie będą wpływały na różnorodność biologiczną. Potencjalny wpływ może być związany z transportem odpadów azbestowych na dalekie odległości i emisją zanieczyszczeń do powietrza w wyniku spalania paliw w środkach transportowych i oddziaływaniem hałasu, przy czym wpływ ten na różnorodność biologiczną będzie pomijalny.

- **Rzeźba terenu**

Brak wpływu.

- **Zasoby naturalne**

Brak wpływu.

- **Powietrze**

Oddziaływanie zapisów Programu azbestowego na powietrze można rozpatrywać w dwóch aspektach:

1) *wpływu pozytywnego* związanego z eliminacją azbestu ze środowiska przy prawidłowym prowadzeniu prac demontażowych,
2) *wpływu negatywnego* związanego z krótkotrwałym wzrostem stężenia włókien azbestowych podczas samego demontażu, przy czym w przypadku zachowania wszystkich procedur prawidłowego demontażu eliminacja tych włókien z powietrza będzie skutecznie ograniczona.

- **Wody powierzchniowe i podziemne**

Zapisy Programu uwzględniają prawidłowość prowadzenia prac demontażowych azbestu w zgodzie z obowiązującymi procedurami i przepisami prawa, w związku z czym nie

przewiduje się negatywnego oddziaływania zapisów Programu na wody powierzchniowe i podziemne.

❖ **Gleby**

Zapisy Programu uwzględniają takie zadanie jak *Eliminacja powstawania oraz likwidacja „dzikich” wysypisk z odpadami zawierającymi azbest,* co niewątpliwie wpłynie pozytywnie na jakość gleb, z uwagi na wykluczenie możliwości zanieczyszczenia gleb odpadami azbestowymi.

❖ **Flora**

Brak wpływu.

❖ **Fauna**

Generalnie zadania przewidziane w Programie będą miały podobny wpływ na zwierzęta jak na organizmy ludzkie.

Problemem może być występowanie chronionych gatunków ptaków i nietoperzy w miejscach, w których zaplanowano demontaż dachu lub innego elementu konstrukcyjnego zawierającego azbest. Jako przykład można wskazać montaż podbitek, które będą uniemożliwiały ponowne założenie gniazda.

Zwierzętami szczególnie narażonymi na zagrożenie związane z zaburzeniem miejsc lęgu, gniazdowania czy bytowania są:

- nietoperze

Źródło: www.salamandra.sylaba.pl, Fot. Andrzej Kepel

- jerzyki

Źródło: http://pl.wikipedia.org/wiki/Jerzyk

- rudziki

Źródło: http://pl.wikipedia.org/wiki/Rudzik_zwyczajny

- jaskółki

Źródło: http://pl.wikipedia.org/wiki/Jask

Jednakże odpowiednio prowadzone prace remontowe przy uwzględnieniu odpowiedniego okresu będą eliminowały negatywny wpływ zaplanowanych działań na zwierzęta.

❖ **Ludzie**

Rozważając wpływ azbestu na zdrowie człowieka należy rozgraniczyć rodzaj narażenia na emisję włókien azbestowych:

- narażenie zawodowe,
- narażenie związane z bytowaniem w/przy obiektach z zabudowanym azbestem.

Z uwagi na obowiązujące procedury i przepisy prawne związane z demontażem wyrobów azbestowych oraz postępowaniem z odpadami azbestowymi należy założyć, iż wszystkie prace będą prowadzone przy ich uwzględnieniu i w związku z tym nie będzie mowy o negatywnym oddziaływaniu na zdrowie człowieka.

Ludzie, mający kontakt z azbestem na co dzień, z uwagi na charakter pracy, to w ich przypadku należy stwierdzić zwiększenie możliwości wystąpienia negatywnych oddziaływań związanych z częstym narażeniem na kontakt z azbestem.

Biorąc pod uwagę zapisy Programu, związane z bezpiecznym demontażem wyrobów azbestowych, to w przypadku ludzi mieszkających lub pracujących w obiektach z zabudowanym azbestem, należy stwierdzić wyłącznie pozytywne oddziaływanie na ich zdrowie.

❖ **Klimat**

Brak wpływu.

❖ **Krajobraz**

Wpływ zapisów Programu będzie pośrednio pozytywnie wpływał na krajobraz, poprzez poprawę wyglądu remontowanych obiektów.

- **Zabytki**

  Ponieważ wyroby azbestowe występują również na obiektach zabytkowych, stwierdzić należy wyłącznie pozytywny wpływ zapisów Programu na te obiekty, co wynika z możliwością przywrócenia pierwotnego ich wyglądu wskutek eliminacji wyrobów azbestowych.

- **Dobra materialne**

Stwierdza się wyłącznie pozytywny wpływ zadań przewidzianych do realizacji w Programie na dobra materialne, z uwagi na wzrost wartości nieruchomości po przeprowadzonych remontach.

- **Przyrodnicze obszary chronione**

Brak wpływu.

7.1. ZALEŻNOŚCI MIĘDZY ELEMENTAMI ŚRODOWISKA I MIĘDZY ODDZIAŁYWANIEM NA TE ELEMENTY

W trakcie prac remontowych, związanych z demontażem wyrobów azbestowych nie stwierdza się kumulacji oddziaływań na elementy środowiska.

Ww. prace można powiązać z poprawą wyglądu remontowanych obiektów, wzrostem ich wartości materialnej, a przez to pośrednią poprawą krajobrazu. Remonty mogą potencjalnie negatywnie wpłynąć na niektóre gatunki zwierząt chronionych, przy czym wpływ ten może być zminimalizowany przy odpowiednich działaniach ochronnych.

Projektowany dokument nie zawiera działań, które byłyby sprzeczne bądź też mogłyby negatywnie oddziaływać na obszary chronione – Obszar Chronionego Krajobrazu – rejon Mokre-Lewice (też tzw. Las Mokre-Lewice).

Tabela 6.Potencjalny wpływ realizacji zadań przewidzianych w projektowanym dokumencie na obszary chronione.

Nazwa obszaru	Powierzchnia w ha	Wpływ
Obszar Chronionego Krajobrazu Las Mokre-Lewice	8.190 ha	brak potencjalnych wpływów
Natura 2000	-	brak potencjalnych wpływów
Integralność obszarów Natura 2000	-	brak potencjalnych wpływów

Źródło: opracowanie własne.

8. ROZWIĄZANIA MAJĄCE NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZENIE LUB KOMPENSACJĘ PRZYRODNICZĄ NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO, MOGĄCYCH BYĆ REZULTATEM REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU

Zdecydowana większość przewidzianych działań ma pozytywny wpływ na środowisko, a tym samym nie będzie wywoływać negatywnych skutków na środowisko i zdrowie mieszkańców gminy i nie będzie konieczna kompensacja przyrodnicza, co będzie wynikało również z przestrzegania obowiązującego prawa w tematyce azbestowej.

Nadrzędnym celem Programu jest bezpieczne wyeliminowanie z obszaru Gminy Branice wyrobów azbestowych, stąd też przy zachowaniu obowiązujących środków ostrożności nie ma konieczności propozycji działań kompensacji ewentualnych negatywnych oddziaływań na środowisko. W rozdziale 4 projektowanego dokumentu przedstawiono Procedury związane z postępowaniem z wyrobami i odpadami zawierającymi azbest i przy ich przestrzeganiu zostanie wykluczona możliwość negatywnego oddziaływania azbestu na środowisko.

Problemem może być występowanie gatunków zwierząt chronionych w przewidzianych do remontu obiektach, głównie nietoperzy oraz niektórych gatunków ptaków (jaskółka, jerzyk, rudzik). Celem wyeliminowania potencjalnego negatywnego wpływu na te zwierzęta proponuje się:

1) zorganizowanie przez urząd gminy akcji informacyjnej nt sposobu postępowania przy demontażu wyrobów azbestowych w przypadku stwierdzenia występowania na danym obiekcie chronionych gatunków zwierząt,
2) przed przystąpieniem do prac remontowych związanych z demontażem azbestu rozpoznanie w kierunku obecności chronionych gatunków zwierząt,
3) w przypadku stwierdzenia występowania gatunków zwierząt chronionych, realizację obowiązku wynikającego z zapisów ustawy z dnia 16 kwietnia 2004r. o ochronie przyrody (Dz. U. Nr 92 poz. 880 z późn. zm.), związanego z uzyskaniem właściwego zezwolenia od organu ochrony środowiska na podstawie art. 56 ww. ustawy,
4) w przypadku stwierdzenia występowania gatunków zwierząt chronionych, powstrzymanie się od prowadzenia prac remontowo-budowlanych w sezonie lęgowym tj. w okresie od początku marca do końca sierpnia,
5) po wykonaniu prac remontowych, w sytuacji wcześniejszego gniazdowania gatunków chronionych w remontowanym obiekcie, koniecznym jest umożliwienie dalszego ich gniazdowania, m.in. poprzez budowę w pobliżu budek lęgowych,
6) w przypadku występowania w remontowanym obiekcie jerzyków (Apus apus) należy w pobliżu umieścić skrzynki lęgowe o wymiarach 34 x 18 x 20 cm, z owalnym otworem 6,5 x 3,5 cm, który winien znajdować się na środku wysokości ścianki, według rysunku pokazanego poniżej:

Rysunek 10. Skrzynka lęgowa dla jerzyków.

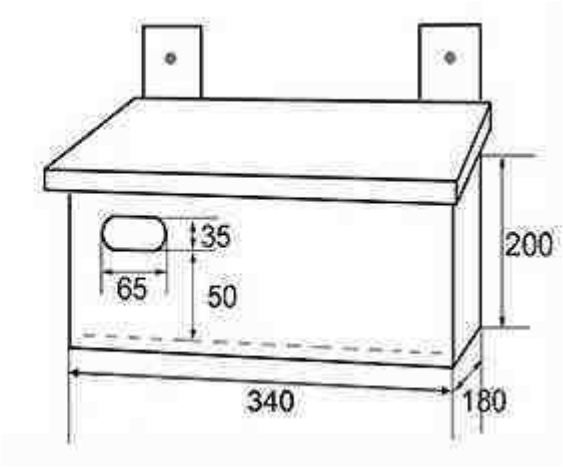

Źródło: http://bocian.org.pl/jerzyk/skrzynka

9. WYJAŚNIENIE BRAKU ROZWIĄZAŃ ALTERNATYWNYCH DO ROZWIĄZAŃ ZAWARTYCH W PROJEKTOWANYM DOKUMENCIE

W związku z faktem, iż zasadniczym celem projektowanego dokumentu jest poprawa stanu środowiska w Gminie Branice, poprzez stopniową eliminację wyrobów zawierających azbest, a alternatywą byłoby pozostawienie tych wyrobów w miejscu wykorzystywania, należy stwierdzić, iż taki wariant nie znajduje prawnego i merytorycznego uzasadnienia. Ponadto, spójność celów projektowanego dokumentu z dokumentami strategicznymi w zakresie poprawy stanu środowiska oraz wykazany w większości pozytywny wpływ na środowisko działań przewidzianych w projektowanym dokumencie nie pozwala na przyjęcie innych alternatyw.

10. WSKAZANIE NAPOTKANYCH TRUDNOŚCI WYNIKAJĄCYCH Z NIEDOSTATKÓW TECHNIKI LUB LUK WE WSPÓŁCZESNEJ WIEDZY

Przy sporządzaniu niniejszej dokumentacji napotkano na trudności wynikające głównie z niedostatków we współczesnej wiedzy nt wpływu azbestu na zwierzęta i rośliny.

11. PROPOZYCJE DOTYCZĄCE PRZEWIDYWANYCH METOD ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU ORAZ CZĘSTOTLIWOŚCI JEJ PRZEPROWADZANIA

Celem poprawy funkcjonowania przyjętych założeń w projektowanym dokumencie, koniecznym jest sprawne i regularne prowadzenie monitoringu. Regularne monitorowanie postępu prac przyczyni się do sprawnego wdrażania działań oraz pozwoli na rzetelną aktualizację niniejszego dokumentu.

Ocena wdrażania celów i zadań określonych w Programie prowadzona będzie w oparciu o porównanie wskaźników przedstawionych w tabeli 11. W oparciu o analizę danych wskaźnikowych oraz wyciągnięcie na jej podstawie stosownych wniosków możliwa będzie ocena realizacji zamierzonych celów.

Tabela 7. Wskaźniki monitorowania wyznaczonych w projektowanym dokumencie celów.

Lp.	Wskaźnik monitoringu	Jednostka
A. EFEKTYWNOŚĆ REALIZACJI PROGRAMU		
1.	Ilość usuniętych wyrobów azbestowych	m^2/rok
2.	Masa usuniętych wyrobów azbestowych	Mg/rok
3.	Stopień pilności w ocenie możliwości dalszego wykorzystywania wyrobów azbestowych I – II – III -	%
4.	Procentowy udział ilości wyrobów azbestowych zdemontowanych w stosunku do ilości zinwentaryzowanej w roku 2010	%
5.	Procentowy udział ilości wyrobów azbestowych zdemontowanych w stosunku do ilości zinwentaryzowanej w poprzednim roku realizacji Programu	%
6.	Ilość obiektów z wyrobami zawierającymi azbest	szt.
7.	Ilość obiektów, z których usunięto wyroby azbestowe	szt./rok
8.	Ilość zinwentaryzowanych pryzm azbestowych	szt./rok
9.	Ilość usuniętych pryzm azbestowych	szt./rok
10.	Ilość wyrobów azbestowych w przeliczeniu na 1 mieszkańca	m^2/Mk
11.	Nakłady poniesione na działania związane z demontażem, transportem i unieszkodliwianiem wyrobów azbestowych	zł/rok
B. WSKAŹNIKI ŚWIADOMOŚCI SPOŁECZNEJ		
1.	Ilość kampanii edukacyjno-informacyjnej	szt./opis
2.	Zainteresowanie społeczności lokalnej problematyką azbestu	%
3.	Ilość interwencji zgłaszanych przez mieszkańców gminy	szt./rok

12. INFORMACJE O MOŻLIWYM TRANSGRANICZNYM ODDZIAŁYWANIU NA ŚRODOWISKO

Projektowany dokument nie zawiera żadnych rozwiązań ani nie stwarza możliwości, w wyniku których mogłoby dojść do transgranicznego oddziaływania realizacji zapisów Programu na środowisko.

Gmina Branice należy do obszarów przygranicznych, jednakże realizacja zapisów Programu nie spowoduje jakiegokolwiek oddziaływania transgranicznego.

Oddziaływanie zaproponowanych działań ma zasięg lokalny, związany z Gminą Branice.

13. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIETECHNICZNYM

Niniejsze opracowanie stanowi część strategicznej oceny oddziaływania na środowisko projektu dokumentu pt „Program usuwania azbestu z obszaru Gminy Branice”.

Prognoza oddziaływania Programu została sporządzona zgonie z art. 51 ustawy z dnia 3 października 2008r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. Nr 2008 Nr 199 poz. 1227 z późn. zm.) oraz w oparciu o opinię Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Opolu oraz Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Opolu.

Prognoza oddziaływania na środowisko zapisów projektowanego dokumentu miała na celu rozpoznanie ich wpływu na środowisko.

Wyznaczone w projektowanym dokumencie cele i kierunki działań i przypisane im działania są zgodne z Polityką Ekologiczną Państwa, Programem Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009 – 2032, Krajowym Planem Gospodarki Odpadami 2010, Planem Gospodarki Odpadami dla Województwa Opolskiego, Powiatowym Planem Gospodarki Odpadami oraz innymi strategicznymi dokumentami poziomu międzynarodowego, krajowego i lokalnego.

Z uwagi na charakter azbestu i jego negatywne oddziaływanie, brak działań związanych z jego eliminacją z obszaru Gminy Branice może spowodować wiele niekorzystnych skutków dla środowiska naturalnego, w tym również człowieka.

Brak realizacji celów wyznaczonych w projekcie *Programu usuwania azbestu z obszaru Gminy Branice* spowoduje zahamowanie stopniowej eliminacji demontażu wyrobów azbestowych oraz ich unieszkodliwiania. Działania takie spowodowałoby niewątpliwe pogorszenie się wszystkich elementów środowiska. Ponadto, brak realizacji zadań wyznaczonych w projekcie dokumentu byłby sprzeczny z dokumentami strategicznymi.

Przewidywane negatywne skutki dla środowiska w przypadku brak realizacji celów i kierunków działań wyznaczonych w projektowanym dokumencie związane byłyby niewątpliwie z:

- brakiem eliminacji stopniowego usuwania wyrobów azbestowych z terenu gminy,
- pogorszeniem się stanu powietrza atmosferycznego w zakresie emisji włókien azbestowych do atmosfery,
- negatywnym oddziaływaniem na gleby i wody w sytuacji niewłaściwego składowania odpadów azbestowych, bez wymaganych zabezpieczeń,
- negatywnym wpływem na życie i zdrowie ludzi zamieszkujących obiekty z zabudowanym azbestem,

— powstawaniem nielegalnych miejsc magazynowania odpadów zawierających azbest tzw. „dzikie” składowiska odpadów,
— negatywnym wpływem na walory krajobrazowe gminy, z uwagi na dalsze wykorzystywanie wyrobów azbestowych,
— brakiem możliwości pozyskania środków finansowych z zewnątrz na cele związane z bezpiecznym demontażem, transportem i unieszkodliwieniem wyrobów azbestowych.

W związku z powyższym, przyjęte do realizacji zadania, służące poprawie stanu środowiska w Gminie Branice muszą być realizowane.

Analiza skutków realizacji celów zawartych w projektowanym dokumencie nie wykazała potencjalnego negatywnego oddziaływania na środowisko, zdrowie ludzi oraz obszary chronione. Jak wykazano w rozdziale 10 niniejszego opracowania, wszystkie zaplanowane działania mają wyłącznie charakter pozytywny, służący jego ochronie.

Realizacja zaplanowanych do realizacji zadań pozytywnie wpłynie na stan środowiska Gminy Branice oraz zdrowie mieszkańców.

Nie stwierdzono konieczności zaproponowania działań alternatywnych z uwagi na zdecydowanie pozytywny wpływ na środowisko działań przyjętych do realizacji w projektowanym dokumencie.

Zapisy ujęte w Programie nie zawierają rozwiązań, które mogłyby spowodować oddziaływania transgraniczne.

W wyniku przeprowadzonej oceny wpływu rozwiązań przyjętych w *Programie usuwania azbestu z obszaru Gminy Branice”* stwierdza się, iż ich realizacja spowoduje poprawę stanu środowiska Gminy Branice oraz zdrowia mieszkańców tej gminy.

14. BAZA INFORMACYJNA

1. Bank danych Regionalnych GUS.
2. Branżowe strony internetowe.
3. Dane i informacje będące w posiadaniu Urzędu Gminy Branice.
4. Krajowy Plan Gospodarki Odpadami 2010.
5. Polityka Ekologiczna Państwa na lata 2007 -2010 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2011 – 2014, Warszawa grudzień 2006r.
6. Polityka Ekologiczna Państwa na lata 2009-2012 z perspektywą do roku 2016.
7. II Polityka Ekologiczna Państwa, Warszawa czerwiec 2000.
8. Pakulska J., Rutkowska M., Cele i zasady polityki ekologicznej w Polsce i Unii Europejskiej, w: Integracja Polski z Unią Europejską w dziedzinie ochrony środowiska - problemy, korzyści, zagrożenia, pod red. Małgorzaty Burchard-Dziubińskiej, Wydawnictwo Biblioteka, Łódź 2000, t. I.
9. Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001r. o odpadach (tekst jednolity: Dz. U. z 2007r. Nr 39 poz. 251 z późn. zm.).
10. Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001r. Prawo ochrony środowiska (tekst jednolity: Dz. U. Nr 25 poz. 150 z późn. zm.).
11. Ustawa z dnia 19 czerwca 1997r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest (tekst jednolity: Dz. U. z 2004r. Nr 3 poz. 2 z późn. zm.)
12. Ustawa z dnia 3 października 2008r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. Nr 199 poz. 1227).
13. Aktualizacja POŚ dla Gminy Branice na lata 2009 – 2012.
14. Raporty o stanie środowiska, WIOŚ.
15. K. Batora, G. Hebda, A. Nowak, K. Spałek, W. Spałek, Formy ochrony przyrody.
16. „Informator o przepisach i procedurach dotyczących bezpiecznego postępowania z wyrobami zawierającymi azbest”, Ministerstwo Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej; Departament Polityki Przemysłowej, Warszawa 2003 r.
17. Zapobieganie ryzyku zawodowemu wynikającemu z obecności azbestu w środowisku pracy, Centralny Instytut Ochrony Środowiska, Warszawa, kwiecień 2000r.
18. Aspekty zdrowotne związane z narażeniem na azbest, Instytut Medycyny Pracy i Zdrowia Środowiskowego, Sosnowiec, kwiecień, 2000r.
19. Poradnik stosowania przepisów i procedur dotyczących pozyskiwania z krajowych i zagranicznych funduszy pomocowych dodatkowych środków finansowych na usuwanie materiałów zawierających azbest, Ministerstwo Gospodarki i Pracy, Departament Polityki Przemysłowej, Warszawa 2006.
20. „Informator. Zasady postępowania z wyrobami zawierającymi azbest”, Instytut Gospodarki Odpadami w Katowicach, Katowice 2002 r.
21. „Konferencja: Zdrowotne i prawne aspekty postępowania z wyrobami zawierającymi azbest”, Departament Rozwoju Wsi i Ochrony Środowiska Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego, Lublin 2004 r.
22. „Materiały konferencyjne: problemy azbestu w Polsce”, Konferencja Naukowa, Łódź 2004r.
23. „Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski”, Rada Ministrów Rzeczypospolitej Polskiej, Warszawa, maj 2002 r.
24. Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009 – 2032, Rada Ministrów Rzeczypospolitej Polskiej, Warszawa, lipiec 2009 r.

25. „Szkoła „Azbest – bezpieczne postępowanie”. Możliwości finansowania bezpiecznego usuwania materiałów zawierających azbest”, Akademia Górniczo-Hutnicza, Kraków, czerwiec 2005 r.
26. Sprawozdanie z realizacji tematu 13/DPO/BR/04 Program naukowy dotyczący oceny zagrożenia populacji Polski związany z azbestem, IMP w Łodzi, 2004 rok.
27. „Techniczne aspekty bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest”; dr Andrzej Obmiński. Instytut Techniki Budowlanej – ZOŚ, Warszawa, maj 2005.

Branice, czerwiec 2011r.

PODSUMOWANIE

PROGRAMU USUWANIA AZBESTU
Z OBSZARU GMINY BRANICE
wraz z
PROGNOZĄ ODDZIAŁYWANIA WW. DOKUMENTU NA ŚRODOWISKO

1. PODSTAWA PRAWNA

1. Dyrektywa nr 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 czerwca 2001r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko (Dz. U. UE L. 197 z 21.07.2001r.),

2. Ustawa z dnia 3 października 2008r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. Nr 199, poz. 1227 z późn. zm.).

2. PRZEBIEG PROCESU STRATEGICZNEJ OCENY ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Określenie obowiązku przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko
Art. 46 pkt 2*   Przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wymagają projekty: (…)   2) polityk, strategii, planów lub programów w dziedzinie przemysłu, energetyki, transportu, telekomunikacji, gospodarki wodnej, gospodarki odpadami, leśnictwa, rolnictwa, rybołówstwa, turystyki i wykorzystywania terenu, opracowywanych lub przyjmowanych przez organy administracji, wyznaczających ramy dla późniejszych realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko,   (…)
Odstąpienie od obowiązku sporządzenia prognozy oddziaływania na środowisko (SCREENING)
Art. 48*   Organ opracowujący projekty dokumentów, o których mowa w art. 46 pkt 2, może po uzgodnieniu z właściwymi organami, o których mowa w art. 57 i 58, odstąpić od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko jeżeli uzna, że realizacja postanowień danego dokumentu nie spowoduje znaczącego oddziaływania na środowisko.
Pismem z dnia 17 sierpnia 2010r. Nr IR-0717/38/2010 wystąpiono do: 1. Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Opolu i   2. Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Opolu   z wnioskiem o możliwość odstąpienia od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu „Programu usuwania azbestu z obszaru Gminy Branice”
Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Opolu pismem z dnia 02 września 2010r. znak RDOŚ-16-WOOŚ-7040-40-019/10/eso poinformowała, iż przedmiotowy dokument nie podlega obowiązkowi przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko z uwagi na fakt, iż nie wyznacza ram dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, którego realizacja mogłaby spowodować znaczące oddziaływanie na obszar Natura 2000.
Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Opolu pismem z dnia 25 sierpnia 2010r. znak NZ/MK-4321-68-10 nie wyraził zgody na odstąpienie od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.
Określenie zakresu i szczegółowości prognozy oddziaływania na środowisko (SCOPING)
Art. 53*   Organ opracowujący projekt dokumentu, o którym mowa w art. 46 lub 47, uzgadnia z właściwymi organami, o których mowa w art. 57 i 58, zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko. Uzgodnienia dokonuje się w terminie 30 dni od dnia otrzymania wniosku o uzgodnienia.
Gmina Branice pismem z dnia 11 października 2010r. wystąpiła do organów opiniujących z wnioskiem o określenie zakresu oraz stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie

oddziaływania na środowisko dla projektowanego dokumentu.
Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Opolu pismem z dnia 22.10.2010r. znak RDOŚ-16-WOOŚ-7040-40-023/10/km uzgodniła zakres informacji wymaganej w prognozie oddziaływania projektu dokumentu „Program usuwania azbestu z obszaru Gminy Branice”.
Opolski Powiatowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny pismem z dnia 28.10.2010r. znak NZ/MK-4321-68/10 uzgodnił zakres informacji wymaganej w prognozie oddziaływania projektu dokumentu „Program usuwania azbestu z obszaru Gminy Branice”.
Przeprowadzenie postępowania uzgadniającego prognozę oddziaływania na środowisko
Art. 54* 1. Organ opracowujący projekt dokumentu, o którym mowa w art. 46 lub 47, poddaje projekt, wraz z prognozą oddziaływania na środowisko, opiniowaniu przez właściwe organy, o których mowa w art. 57 i 58. Właściwe organy wydają opinię w terminie 30 dni od dnia otrzymania wniosku o wydanie opinii. 2. Organ opracowujący projekt dokumentu zapewnia możliwość udziału społeczeństwa, zgodnie z przepisami działu III rozdział 1 i 3, w strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko.
Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Opolu pismem z dnia 07 stycznia 2011r. znak WOOŚ-410.7.2011.ER pozytywnie zaopiniowała projekt dokumentu „Program usuwania azbestu z obszaru Gminy Branice” wraz z prognozą oddziaływania.
Opolski Powiatowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny pismem z dnia 26 stycznia 2011r. NZ/MK-4321-68/10 wezwał do uzupełnienia dokumentacji w zakresie: - przedłożenia wyjaśnień zapisu, iż nie uzyskano danych nt ilości rur azbestowo-cementowych, - wskazanie procedur lub działań wdrożonych z zadań ujętych w latach 2010 – 2012 przy przypomnieniu, iż program miał być realizowany od początku 2010 roku. Jednocześnie wskazano, iż Program winien być dostosowany do wymogów rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 13 grudnia 2010r. w sprawie wymagań w zakresie wykorzystania wyrobów zawierających azbest oraz wykorzystania i oczyszczania instalacji lub urządzeń, w których były lub są wykorzystywane wyroby zawierające azbest. Z uwagi na uznanie, iż nie ma podstaw prawnych i merytorycznych w zakresie braku wydania opinii przez Opolskiego Powiatowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego dla przedmiotowego dokumentu na podstawie opracowanego dokumentu oraz uznanie, iż zakres uwag OPWIS wykracza poza kompetencje określone w rozdziale 1 ustawy z dnia 14 marca 1985r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (tekst jednolity: Dz. U. z 2006r. Nr 122 poz. 851 z późn. zm.) - stanowisko Opolskiego Powiatowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego nie zostało uwzględnione.
Prognozę oddziaływania na środowisko, wraz z dokumentem będącym przedmiotem oceny, poddano konsultacjom społecznym. Podano do publicznej wiadomości informacje o: 1. przystąpieniu do opracowania projektu dokumentu „Program usuwania azbestu z obszaru Gminy Branice” wraz z prognozą oddziaływania na środowisko, 2. możliwości zapoznania się z niezbędną dokumentacją, 3. możliwości wnoszenia wniosków i uwag dotyczących projektu dokumentu, 4. 22 dniowym terminie wnoszenia uwag i wniosków (16.03.2011 – 06.04.2011), 5. organie właściwym do rozpatrzenia uwag i wniosków (Wójt Gminy Branice).
W trakcie konsultacji społecznych wpłynęło pismo Zakładu Budżetowego Gospodarki Komunalnej w Branicach (ul. Plac Wolności 1, 48-140 Branice) z informacją, iż zakład nie posiada inwentaryzacji sieci wodociągowej i określił przybliżoną długość rur azbestowo-cementowych.

* ustawy z dnia 3 października 2008r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. Nr 199, poz. 1227 z późn. zm.).

3. USTALENIA ZAWARTE W PROGNOZIE ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

W prognozie oddziaływania na środowisku projektu określono:

1) wpływ na środowisko, zdrowie człowieka, a także obszary chronione zapisów projektowanego dokumentu,
2) istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu,
3) istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów chronionych,
4) cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu,
5) przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko.

Przedstawiono dodatnią spójność celów projektowanego dokumentu z celami takich dokumentów jak:

1) Polityka Ekologiczna Państwa w latach 2009 -2012 z perspektywą do roku 2016,
2) Krajowy Plan Gospodarki Odpadami 2010,
3) Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009 – 2032,
4) Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Opolskiego (aktualizacja),
5) Plan gospodarki odpadami Powiatu Głubczyckiego na lata 2008 – 2011 z perspektywą na lata 2012 - 2015, aktualizacja,
6) Program Ochrony Środowiska Powiatu Głubczyckiego na lata 2008 – 2011 z perspektywą na lata 2012 - 2015, aktualizacja.

Przedstawiono również przewidywane negatywne skutki dla środowiska w przypadku braku realizacji celów i kierunków działań wyznaczonych w projektowanym dokumencie. Do skutków tych należy zaliczyć:

— brak eliminacji stopniowego usuwania wyrobów azbestowych z terenu gminy,
— pogorszenie się stanu powietrza atmosferycznego w zakresie emisji włókien azbestowych do atmosfery,
— negatywne oddziaływanie na gleby i wody w sytuacji niewłaściwego składowania odpadów azbestowych, bez wymaganych zabezpieczeń,
— negatywny wpływ na życie i zdrowie ludzi zamieszkujących obiekty z zabudowanym azbestem,
— powstawanie nielegalnych miejsc magazynowania odpadów zawierających azbest tzw. „dzikie” składowiska odpadów,
— negatywny wpływ na walory krajobrazowe gminy, z uwagi na dalsze wykorzystywanie wyrobów azbestowych,
— brak możliwości pozyskania środków finansowych z zewnątrz na cele związane z bezpiecznym demontażem, transportem i unieszkodliwieniem wyrobów azbestowych.

W prognozie oddziaływania na środowisko dokonano analizy oddziaływania realizacji działań przewidzianych w aktualizacji projektowanego dokumentu na środowisko, dobra materiale i zabytki pod względem kilku rodzajów oddziaływań:

1) o różnych kierunkach (wektorach) wpływu: pozytywne (korzystne) i negatywne (niekorzystne),
2) o zróżnicowanych relacjach z przedmiotem podlegającym oddziaływaniu i innymi oddziaływaniami,
3) zmiennym czasie działania: krótko-, średnio- i długoterminowe, stałe i chwilowe.

Analiza skutków realizacji celów zawartych w projektowanym dokumencie nie wykazała potencjalnego negatywnego oddziaływania na środowisko, zdrowie ludzi oraz obszary chronione. Jak wykazano wszystkie zaplanowane działania mają wyłącznie charakter pozytywny, służący jego ochronie.

Realizacja zaplanowanych do realizacji zadań pozytywnie wpłynie na stan środowiska Gminy Branice oraz zdrowie mieszkańców.

Nie stwierdzono konieczności zaproponowania działań alternatywnych z uwagi na zdecydowanie pozytywny wpływ na środowisko działań przyjętych do realizacji w projektowanym dokumencie.

Zapisy ujęte w Programie nie zawierają rozwiązań, które mogłyby spowodować oddziaływania transgraniczne.

W wyniku przeprowadzonej oceny wpływu rozwiązań przyjętych w „*Programie usuwania azbestu z obszaru Gminy Branice”* stwierdza się, iż ich realizacja spowoduje poprawę stanu środowiska Gminy Branice oraz zdrowia mieszkańców tej gminy.

4. UZASADNIENIE WYBORU PRZYJETEGO DOKUMENTU W ODNIESIENIU DO ROZPATRYWANYCH ROZWIĄZAŃ ALTERNATYWNYCH

W związku z faktem, iż zasadniczym celem projektowanego dokumentu jest poprawa stanu środowiska w Gminie Branice, przy wykazanym braku negatywnych oddziaływań przewidzianych zadań i kierunków działań nie przedstawiono wariantów alternatywnych.

5. OPINIE ORAGNÓW UZGADNIAJĄCYCH

Lp.	Organ opiniujący	Rodzaj opinii	Dokument potwierdzający opinię
1.	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Opolu	pozytywna	pismo z dnia 07 stycznia 2011r. WOOŚ.410.7.2011.ER
2.	Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Opolu	wstrzymał się	pismo z dnia 26 stycznia 2011r. NZ/MK-4321-68/10

Uwagi do dokumentów organów opiniujących.

Lp.	Uwaga	Uwzględnienie
Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Opolu		
1.	Nie zgłoszono uwag.	Nie dotyczy
Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Opolu		
Pismo z dnia 26 stycznia 2011r. NZ/MK-4321-68/10		
1.	W związku z zapisem w „Programie …” str. 28 cyt: „Niestety, do dnia wykonania niniejszego opracowania, nie uzyskano odpowiedzi od Zakładu Budżetowego Gospodarki Komunalnej nt występowania rur azbestowo-cementowych na obszarze gminy Branice” – proszę o wyjaśnienie co stało na przeszkodzie w uzyskaniu takiej informacji.	W trakcie prac nad projektem Programu azbestowego wystąpiono z pismem do Zakładu Budżetowego Gospodarki Komunalnej z prośbą o określenie czy na terenie gminy występują rury azbestowo-cementowe a jeśli występują – o określenie ich długości. Nie uzyskano odpowiedzi do dnia zakończenia prac związanych z opracowaniem projektu dokumentu końcowego – stąd zapis w Programie azbestowym zapis o przedmiotowej treści. Jednakże, podczas konsultacji społecznych do Urzędu Gminy w Branicach wpłynęło pismo Zakładu Budżetowego Gospodarki Komunalnej, w którym określono przybliżoną długość rur azbestowo-cementowych na sieci wodociągowej. Program azbestowy został uzupełniony o dane określone przez Zakład Budżetowy Gospodarki Komunalnej w Branicach. Dokonano zmian zapisów: Na str. 28 usunięto ostatnie zdanie o treści *”Z uwagi na brak informacji z Zakładu Budżetowego Gospodarki Komunalnej, nie wiadomo czy na terenie Gminy Branice występują rury azbestowo-cementowe.”.* Niniejszym wprowadza się na str. 29 zdanie o treści: **„Na terenie Gminy Branice stwierdzono przybliżoną ilość rur azbestowo-cementowych na sieci wodociągowej:** **- Ø 80 o długości 200 m (przyłącz do budynku Urzędu Gminy)** **- Ø 80 o długości 200 m (przyłącz do**

Lp.	Uwaga	Uwzględnienie
		budynku szkoły); źródło Zakład Budżetowy Gospodarki Komunalnej w Branicach”. Usunięto zapis ze str. 53 o treści: *„Zidentyfikowane wyroby zawierające azbest są materiałami dekarskimi, izolacyjnymi. Nie udało się pozyskać informacji czy na terenie Gminy Branice występują rury azbestowo-cementowe.”* Dodano na str. 53 (rozdział 12 Streszczenie w języku nietechnicznym) zapis o treści jak powyżej pogrubionym drukiem.
2.	Podanie jakie procedury lub działania zostały wdrożone z zadań ujętych w latach 2010 – 2012 (zakłada się usunięcie ok. 20% azbestu). Zwrócono uwagę, iż zgodnie z założeniami program miał być realizowany od początku 2010r.	**UWAGA NIEZASADNA** Program nie może być realizowany w sytuacji gdy nie jest uchwalony. Niezrozumiałym jest więc stanowisko, iż jakiekolwiek działania mogłyby być realizowane z wytyczonych zadań nieobowiązującego programu. Ponadto, Program wskazuje rok 2010 jako rok rozpoczęcia realizacji zadań związanych z usunięciem azbestu, natomiast w żadnym przypadku nie ma mowy, iż ma być realizowany od początku roku. Do realizacji programów strategicznych przystępuje się po ich uchwaleniu, co z reguły jest trudne do ustalenia na etapie rozpoczęcia prac. Z reguły jako termin rozpoczęcia realizacji przyjmuje się rok rozpoczęcia prac nad stworzeniem dokumentów strategicznych. Przypomina się, iż wyznaczone zadania stanowią jedynie plany, których stopnień realizacji poddawany będzie analizie podczas monitoringu realizacji Programu (jeden z rozdziałów Programu azbestowego).
3.	W związku z wejściem w życie w dniu 26.01.2011r. rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 13 grudnia 2010 roku w sprawie wymagań w zakresie wykorzystywania wyrobów zawierających azbest oraz wykorzystywania i oczyszczania instalacji lub urządzeń, w których były lub są wykorzystywane wyroby zawierające azbest (Dz. U. 2011 Nr 8 poz. 31) Program winien być dostosowany do ww. rozporządzenia.	**UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA** Wyjaśniamy, iż prace związane z inwentaryzacją azbestu oraz opracowaniem Programu azbestowego dofinansowane były z Ministerstwa Gospodarki pod warunkiem zakończenia prac do dnia 29 października 2010r. Program azbestowy został opracowany według systemu prawnego

Lp.	Uwaga	Uwzględnienie
		obowiązującego w październiku 2010r. Ponadto, pod względem merytorycznym treść Programu nie uległaby zasadniczym zmianom. Nie bez znaczenia pozostaje fakt wydania opinii przez Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Opolu w dniu wejścia w życie przedmiotowego rozporządzenia.

6. ZGŁOSZONE UWAGI I WNIOSKI

Podczas konsultacji społecznych do Urzędu Gminy w Branicach wpłynęło pismo Zakładu Budżetowego Gospodarki Komunalnej, w którym określono przybliżoną długość rur azbestowo-cementowych na sieci wodociągowej.

Program azbestowy został uzupełniony o dane określone przez Zakład Budżetowy Gospodarki Komunalnej w Branicach.

Dokonano zmian zapisów:
Na str. 28 usunięto ostatnie zdanie o treści *”Z uwagi na brak informacji z Zakładu Budżetowego Gospodarki Komunalnej, nie wiadomo czy na terenie Gminy Branice występują rury azbestowo-cementowe.”*. Niniejszym wprowadza się zdanie o treści: **„Na terenie Gminy Branice stwierdzono przybliżoną ilość rur azbestowo-cementowych na sieci wodociągowej:**
- Ø 80 o długości 200 m (przyłącz do budynku Urzędu Gminy),

- Ø 80 o długości 200 m (przyłącz do budynku szkoły); źródło Zakład Budżetowy Gospodarki Komunalnej w Branicach”.

7. WYNIKI POSTĘPOWANIA DOTYCZĄCEGO TRANSGRANICZNEGO ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Z uwagi na zapisy dokumentu, które nie zawierają żadnych rozwiązań ani nie stwarzają możliwości, w wyniku których mogłoby dojść do transgranicznego oddziaływania na środowisko nie stwierdzono jakiegokolwiek oddziaływania transgranicznego i na tej podstawie nie przeprowadzano transgranicznej oceny oddziaływania na środowisko.

8. PROPOZYCJE DOTYCZĄCE METOD I CZĘSTOTLIWOŚCI PRZEPROWADZANIA MONITORINGU SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ DOKUMENTU

W celu kontroli stopnia realizacji Programu niezbędnym jest wyznaczenie wskaźników jego monitorowania. Koniecznym będzie zbieranie informacji dotyczących ilości i miejsc, z których usunięto wyroby zawierające azbest oraz wiele innych danych związanych z tematyką azbestu. Stąd do głównych zadań związanych z monitoringiem należy zaliczyć:

- gromadzenie i aktualizacja danych liczbowych o ilości i rozmieszczeniu wyrobów zawierających azbest,
- kontrola stopnia realizacji Programu i sporządzanie okresowych sprawozdań z realizacji Programu w celu przedłożenia Radzie Gminy,
- współpraca z marszałkiem, samorządem województwa i mediami,
- nadzorowanie wykorzystania przyznanych środków finansowych.

Ocena realizacji Programu powinna być wykonywana przy uwzględnieniu podanych w poniższej tabeli wskaźników monitorowania.

Lista wskaźników nie jest ostateczna i może ulec rozszerzeniu.

Wskaźniki monitorowania Programu.

Lp.	Wskaźnik monitoringu	Jednostka
A. EFEKTYWNOŚĆ REALIZACJI PROGRAMU		
1.	Ilość usuniętych wyrobów azbestowych	m^2/rok
2.	Masa usuniętych wyrobów azbestowych	Mg/rok
3.	Stopień pilności w ocenie możliwości dalszego wykorzystywania wyrobów azbestowych I – II – III -	%
4.	Procentowy udział ilości wyrobów azbestowych zdemontowanych w stosunku do ilości zinwentaryzowanej w roku 2010	%
5.	Procentowy udział ilości wyrobów azbestowych zdemontowanych w stosunku do ilości zinwentaryzowanej w poprzednim roku realizacji Programu	%
6.	Ilość obiektów z wyrobami zawierającymi azbest	szt.
7.	Ilość obiektów, z których usunięto wyroby azbestowe	szt./rok
8.	Ilość zinwentaryzowanych pryzm azbestowych	szt./rok
9.	Ilość usuniętych pryzm azbestowych	szt./rok
10.	Ilość wyrobów azbestowych w przeliczeniu na 1 mieszkańca	m^2/Mk
11.	Nakłady poniesione na działania związane z demontażem, transportem i unieszkodliwianiem wyrobów azbestowych	zł/rok
B. WSKAŹNIKI ŚWIADOMOŚCI SPOŁECZNEJ		
1.	Ilość kampanii edukacyjno-informacyjnej	szt./opis
2.	Zainteresowanie społeczności lokalnej problematyką azbestu	%
3.	Ilość interwencji zgłaszanych przez mieszkańców gminy	szt./rok

ZAŁĄCZNIKI:

1. Pismo Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Opolu z dnia 07 stycznia 2011r. WOOŚ.410.7.2011.ER.
2. Pismo Opolskiego Powiatowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego z dnia 26 stycznia 2011r. NZ/MK-4321-68/10.
3. Obwieszczenie Wójta Gminy Branice z dnia 02 marca 2011r. – konsultacje społeczne.

Regionalna Dyrekcja
Ochrony Środowiska w Opolu

45-068 Opole, ul. 1-go Maja 6

Urząd Gminy w Branicach
wpłynęło dnia:
12. STY. 2011
L.dz. 155/2011 zał. .....

WOOŚ.410.7.2011.ER

Opole, dnia 07.01.2011 r.

p. Wiewiórka

Wójt Gminy Branice
ul. Słowackiego nr 3
48-140 Branice

Na podstawie art. 54 ust. 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (Dz. U. Nr 199, poz. 1227 z późn. zm.), w związku z pismem Nr IR-0717/65/2010 z dnia 20.12.2010 r. w sprawie zaopiniowania projektu Programu usuwania azbestu z obszaru Gminy Branice wraz z prognozą oddziaływania na środowisko informuję, że przedłożoną dokumentację opiniuję pozytywnie.

Otrzymują:
1. Adresat
2. aa

Regionalny Dyrektor
Ochrony Środowiska w Opolu
Alicja Majewska

1

OPOLSKI PAŃSTWOWY WOJEWÓDZKI INSPEKTOR SANITARNY
ul. Mickiewicza 1, 45-367 Opole
skrytka pocztowa 262
sekr. tel. 077 442 69 01, fax 077 442 69 04
e-mail: wsse.opole@pis.gov.pl http://wsseopole.pis.gov.pl

NZ/MK-4321-68/10

Opole, dnia 2011.01.26

Urząd Gminy w Branicach
wpłynęło dnia:
27. STY. 2011
L.dz. 457/2011 zał. .....

Wójt Gminy Branice
ul. Słowackiego 3
48-140 Branice

Odpowiadając na pismo z dnia 2010.12.20, Nr IR-0717/66/2010 (data wpływu: 2010.12.28) dot. projektu programu usuwania azbestu z obszaru Gminy Branice wraz z prognozą oddziaływania na środowisko, informuję, że „Program…” należy uzupełnić o następujące informacje:

- w związku z zapisem w „Programie…” str. 28 cyt: „**Niestety**, do dnia wykonania niniejszego opracowania, nie uzyskano odpowiedzi od Zakładu Budżetowego Gospodarki Komunalnej nt występowania rur azbestowo-cementowych na obszarze gminy Branice.” proszę o wyjaśnienie co stało na przeszkodzie w uzyskaniu takiej informacji.
- podanie jakie procedury lub działania zostały wdrożone z zadań ujętych w latach 2010-2012 (zakłada się usunięcie ok. 20% azbestu). Zwracam uwagę, że zgodnie z założeniami program miał być realizowany od początku 2010 roku.

W związku z wejściem w życie w dniu 2011.01.26 rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 13 grudnia 2010 roku w sprawie wymagań w zakresie wykorzystania wyrobów zawierających azbest oraz wykorzystania i oczyszczania instalacji lub urządzeń, w których były lub są wykorzystywane wyroby zawierające azbest należy dostosować „Program…” do wymogów w/w rozporządzenia (dot. rur azbestowych i dróg).

Do czasu uzupełnienia dokumentacji, sprawę pozostawia się bez rozpoznania.

Załączniki:
1. egz. „Program..” + prognoza
1. egz. płyty CD

p.o. Opolskiego Państwowego
Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego
mgr Anna Matejuk

02-03-2011r. - Obwieszczenie (Nr OŚ.621.1.2011)

Branice, dnia 02.03.2011r.

Nr OŚ.621.1.2011

OBWIESZCZENIE WÓJTA GMINY BRANICE

„Gmina Branice w myśl art. 39 ustawy z dnia 3 października 2008r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2008r. Nr 199, poz. 1227 ze zm.) zawiadamia:

1. o przystąpieniu do opracowania projektu dokumentu pt. „Program usuwania azbestu z obszaru Gminy Branice” wraz z prognozą oddziaływania projektu dokumentu na środowisko,
2. o możliwości zapoznania się z niezbędną dokumentacją sprawy w Urzędzie Gminy Branice (ul. Słowackiego 3, 48-140 Branice), pokój nr 17 w godzinach pracy urzędu tj.: w poniedziałek od 7^{00} do 17^{00} od wtorku do czwartku od 7^{00} do 15^{00} a w piątek w godzinach od 7^{00} do 13^{00}
3. o możliwości składania uwag i wniosków,
4. wnioski i uwagi do wyżej wymienionej dokumentacji można składać w dniach od **16.03.2011r. do 06.04.2011r.**
   - na piśmie na adres: Urząd Gminy Branice, ul. Słowackiego 3, 48-140 Branice
   - drogą elektroniczną, bez konieczności opatrywania ich bezpiecznym podpisem elektronicznym, opatrzone tematem „Wniosek do projektu aktualizacji Programu azbestowego Gminy Branice” na adres: **ug@branice.pl**
   - ustnie do protokołu w sekretariacie Urzędu Gminy ul. Słowackiego 3, 48-140 Branice pokój 17 w godzinach pracy urzędu.

Organem właściwym do rozpatrzenia uwag i wniosków jest Wójt Gminy Branice. Wnioski i uwagi powinny zawierać: imię, nazwisko i adres wnioskodawcy oraz przedmiot wniosku i uwagi.

Informację o projekcie Programu usuwania azbestu z obszaru Gminy Branice wraz z prognozą oddziaływania projektu dokumentu na środowisko umieszcza się w publicznie dostępnym wykazie danych na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Urzędu Gminy Branice (**www.branice.pl**), na tablicy ogłoszeń w siedzibie urzędu gminy, na tablicach ogłoszeń sołectw przynależnych do Gminy Branice oraz w lokalnej prasie.

drukuj stronę | wejść: 83 | publikacja/modyfikacja: 2011-03-09 18:39:57

Urząd Gminy Branice
48-140 Branice, ul. Słowackiego 3
tel.: (077) 486 82 28, 486 82 50, 486 81 92, faks: (077) 486 82 30
e-mail: **ug@branice.pl**, http://**www.branice.pl**

Rok 10 Numer 3(81)

Informator Branicki

WYDAWNICTWO BEZPŁATNE
ISSN 1733-6821

marzec 2011 wersja internetowa na stronie: www.branice.pl

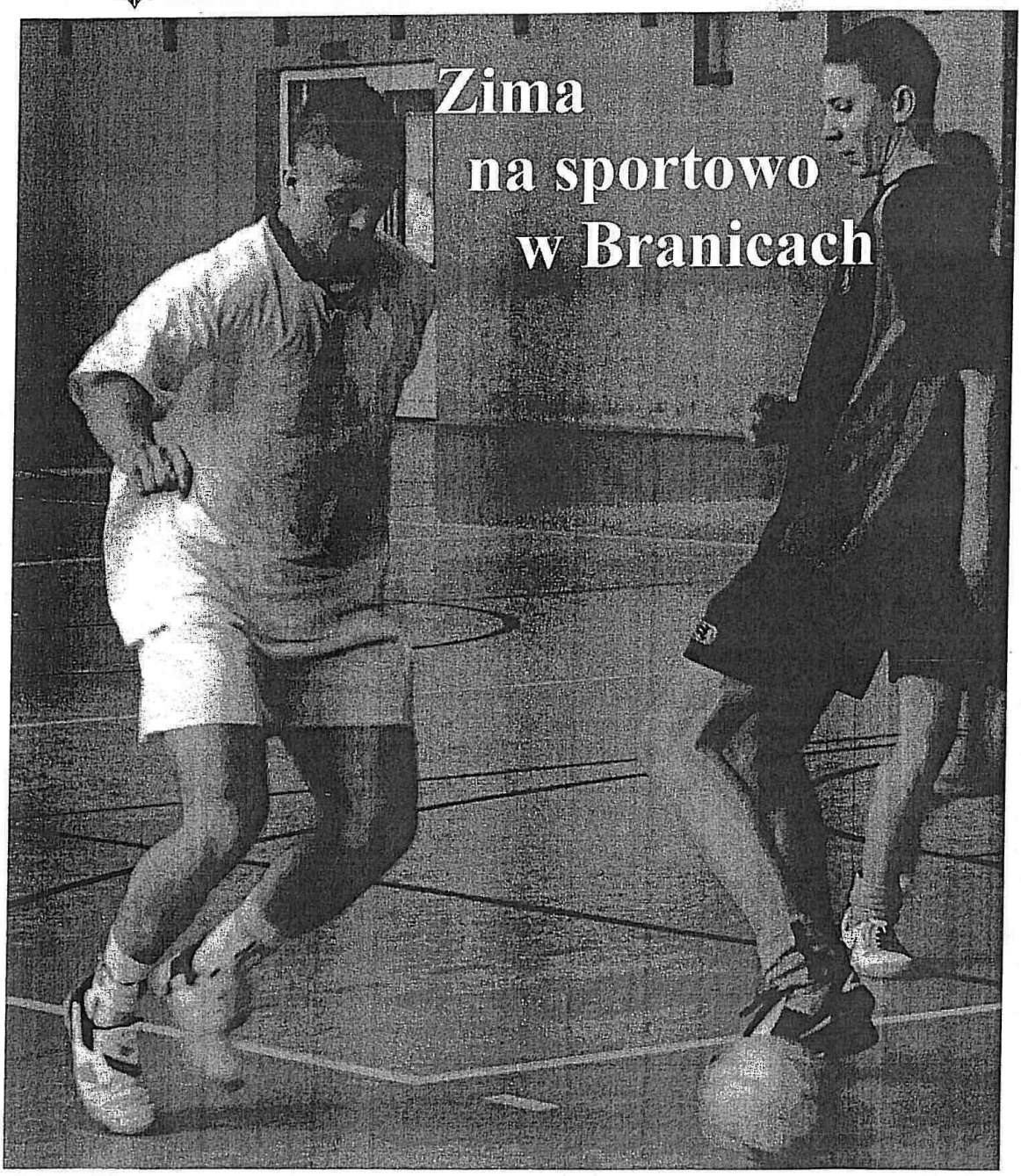

Informator Branicki

Branice, dnia 02. 03. 201

Nr OŚ.621.1.2011

OBWIESZCZENIE WÓJTA GMINY BRANICE

„Gmina Branice w myśl art. 39 ustawy z dnia 3 października 2008r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, ud
le społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2008r. Nr 199, poz. 1227 ze z
zawiadamia:

1. o przystąpieniu do opracowania projektu dokumentu pt. „Program usuwania azbestu z obszaru Gminy Branice” wraz z
gnozą oddziaływania projektu dokumentu na środowisko,
2. o możliwości zapoznania się z niezbędną dokumentacją sprawy w Urzędzie Gminy Branice (ul. Słowackiego
48-140 Branice), pokój nr 17 w godzinach pracy urzędu tj. w poniedziałek od 7^{00} do 17^{00} od wtorku do czwartku od 7^{0}
15^{00} a w piątek w godzinach od 7^{00} do 13^{00},
3. o możliwości składania uwag i wniosków,
4. wnioski i uwagi do wyżej wymienionej dokumentacji można składać w dniach od **16.03.2011r. do 06.04.2011r.**
   - na piśmie na adres: Urząd Gminy Branice, ul. Słowackiego 3, 48-140 Branice,
   - drogą elektroniczną, bez konieczności opatrywania ich bezpiecznym podpisem elektronicznym, opatrzone tem
     „Wniosek do projektu aktualizacji Programu azbestowego Gminy Branice” na adres: ug@branice.pl,
   - ustnie do protokołu w sekretariacie Urzędu Gminy ul. Słowackiego 3, 48-140 Branice pokój 17 w godzinach pracy urz

Organem właściwym do rozpatrzenia uwag i wniosków jest Wójt Gminy Branice. Wnioski i uwagi powinny zawierać: imię, na
sko i adres wnioskodawcy oraz przedmiot wniosku i uwagi.
Informację o projekcie Programu usuwania azbestu z obszaru Gminy Branice wraz z prognozą oddziaływania projektu dokum
na środowisko umieszcza się w publicznie dostępnym wykazie danych na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Urzędu G
Branice (www.branice.pl), na tablicy ogłoszeń w siedzibie urzędu gminy, na tablicach ogłoszeń sołectw przynależnych do G
Branice oraz w lokalnej prasie

OBWIESZCZENIE
WÓJTA GMINY BRANICE
z dnia 1 marca 2011 r.

Na podstawie ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymania czystości i porządku w gminach (Dz. U. Nr 132, po
z późniejszymi zmianami) oraz Uchwały Nr V/21/07 Rady Gminy Branice z dnia 20 lutego 2007r. w sprawie szczegółowych
utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Branice

WZYWA SIĘ

wszystkich właścicieli i zarządców nieruchomości do utrzymania czystości i porządku na tych nieruchomościach, gdzie w szc
ności należy:

1. Wyposażyć nieruchomość w urządzenia służące do gromadzenia odpadów komunalnych (stałych i ciekłych) oraz utrzymy
   tych urządzeń w odpowiednim stanie sanitarnym i porządkowym.
2. Gromadzić powstałe na terenie nieruchomości odpady komunalne (stałe i ciekłe) w urządzeniach o których mówi pkt.
   usuwać je i unieszkodliwiać.
3. Stale porządkować nieruchomość, jeżeli istniejące zanieczyszczenie psuje estetykę wsi lub zagraża innym nieruchomości

a także do:

1. Uprzątnięcia i pozbycia się ze śniegu i lodu oraz usuwania błota i innych zanieczyszczeń z chodników lub miejsc poło
   bezpośrednio przy granicy (wzdłuż) nieruchomości.
2. Usuwania zanieczyszczeń oraz posprzątania drogi publicznej z zanieczyszczeń naniesionych w czasie wykonywan
   polowych.

ZAKAZUJE SIĘ

1. Przetrzymywania hałd opału, materiałów budowlanych i innych materiałów sypkich przy nieruchomościach wzdłuż d
   blicznych lub na placach komunalnych.
2. Wywożenia śmieci, gruzów i innych odpadów na drogi polne, do lasów i na inne nieużytki.

POUCZENIE

Nie przestrzeganie wymienionych ustawowych obowiązków pociąga za sobą odpowiedzialność karną w postaci kary grzyw
Postępowanie w tych sprawach toczyć się będzie według przepisów z Kodeksu Wykroczeń

Wójt Gminy
Maria K